

Samfundet for Dansk Genealogi og Personalhistorie

Dette værk er downloadet fra

Samfundet for Dansk Genealogi og Personalhistorie

www.genealogi.dk

Bemærk, at hjemmesiden indeholder værker, som er omfattet af ophavsret. For ældre værker, hvor ophavsretten er udløbet, kan PDF-filen frit downloades og anvendes.

For værker, som er omfattet af ophavsret, er det vigtigt at være opmærksom på, at PDF-filen kun må benyttes til rent personligt brug. Distribution og publicering af PDF-filen er ulovlig.

For Januar, Februar, Marts, April 1906.

PERSONALHISTORISK TIDSSKRIFT.

FEMTE RÆKKE.

UDGIVET AF

SAMFUNDET FOR DANSK-NORSK GENEALOGI
OG PERSONALHISTORIE.

VED

G. L. GROVE.

---

3. BINDS 18TE HEFTE.

I KOMMISSION HOS

H. HAGERUP,
KJØBENHAVN.

OG

MARIUS LUND,
CHRISTIANIA.

1906.

Tre Hefter udgjøre et Bind.

Samfundet for dansk-norsk Genealogi og Personalhistorie.

Medlemsbidraget er 6 Kr. aarlig.

Samfundet har udgivet:

Personalhistorisk Tidsskrift.

1. Række, Bind I—III (1880—82) ved *Fr. Krarup*,
1. — , — IV—VI (1883—85) ved *G. L. Wad*,
2. — , — I—IV (1886—89) ved Samme,
2. — , — V—VI (1890—91) ved *H. W. Harbou*,
3. — , — I—III (1892—94) ved Samme,
3. — , — IV—VI (1895—97) ved *G. L. Grove*,
4. — , — I—II (1898—99) ved *C. E. A. Schøller*,
4. — , — III—VI (1900—03) ved *G. L. Grove*.
5. — , — I—II (1904—05) ved Samme.

Samfundets Medlemmer kunne erholde Aargangene 1881—91 (1880 er udsolgt) til nedsat Pris af 3 Kr. for det enkelte Bind, hvorhos Prisen for Aargangene 1881—85 samlede (1. Række) yderligere er nedsat til 10 Kr., for 1886—91 samlede (2. Række) til 15 Kr.

Bogladeprisen for det enkelte Bind er 9 Kr. Enkelte Hefter sælges ikke særskilt.

Danmark-Norges Len og Lensmænd 1596—1660,

ved **Kr. Erslev**.

For Medlemmer 1 Kr. — Bogladepris 1 Kr. 50 Øre.

Biografier af Præsten Knud Povlsen Colding, hans Svigersøn Præsten Otte Jensen Holbech og Datterdatter Katrine Holbech.

Efter Ligtaler over dem meddelte ved **S. Nygård.**

De nedenfor meddelte tre biografier af præsten Knud Povlsen Colding i Borberg († 1680), hans svigersøn sognekapellan Otte Jensen Holbech i Holstebro († 1713) og dennes datter Katrine Ottesdatter Holbech († 1711) er fundne mellem en del papirer, der har tilhørt sidstnævntes broder, købmand Jens Ottesen Holbech i Viborg, ved hvis død 1745 de må formodes at være indkomne i Viborg bys arkiver, hvor de nu er blevet fundne blandt en mængde løse dokumenter, som medfulgte ved disse arkivers aflevering til Provinsarkivet for Nørrejylland.

Biografierne, der, som det fremgår af deres form, er affattede som dele af ligtaler over de pågældende, gør i det hele taget et tilforladeligt indtryk, og på de punkter, hvor vi er i stand til at kontrollere dem, viser de sig næsten helt igennem at være korrekte. De er bevarede i vistnok omtrent samtidige og særdeles gode afskrifter, som i det væsentlige er uberørte af tidens tand; kun er den nedenfor først meddelte på en del steder noget afbleget i skriften ved fugt, og et par ord er som følge deraf blevne helt ulæselige, hvilket i teksten nedenfor er betegnet ved nogle prikker. Denne er her gengivet bogstavret; dog er tegnet β ombyttet med s og i nogle tilfælde, hvor et småord ved en fejltagelse var skrevet to gange lige efter hinanden, er det ene her udeladt. At der endvidere er foretaget forandringer med hensyn til brugen af store og små bogstaver samt af skilletegn, er en selvfølge.

I.

Belangende denne hæderlig og vellærde mand nu salig hos gud her Knud Powelsen Kolding, fordem sogne præst till Borbjerg og Ryde sogner, hans ærlige fødtzell, christelige lefnet og salig affscheidung fra denne foranderlige verden, da er denne salmand barenfødt anno 1615 torsdagen effter pintze hellig dage, som indfalt d. 4. junij¹⁾ udj Kolding aff hæderlige forældre, hans fader den hæderlige og høylærde mand mag: Powell Powelsen²⁾, sogne præst udj Kolding og prowist udj Brusch herridt, hans moder den hæderlig og gudfryctige dannequinde Maren Knudtzdaatter, som var hæderl: og wellærde mand h: Knud Bucksdaatter, sogne præst til Schanderup, hans daatter.

Der gud hafde velsignet deris ecteschab med denne deris unge søn, hafver de betimeligen ladet hannem ved den hellige daab sin frelser Jesu igien opoffre neste hellig trefoldigheds søndag der effter, som indfalt den 7. junij³⁾. Effter den tid er hand hos sine hæderlig forældre udj gudsfryct med en christen omhyggelighed opfostret og aff barendombs been holt till Kolding schole till hand var 15 aar, og var imidlertid i det keyserlig indfald, som scheede anno 1627, udj sit alders 12 aar med sin forældre i Landtzerone i Skaane, indtill gud gaff den ønskelige fred anno 1629.

Anno 1630, der hand var blefven 15 aar gammell, er hand aff sin sl: fader forsendt fra Colding schole till Herluffsholms schole udj Siælland, hvor hand alleniste forbleff paa et aars tid, effter som hand aff en febri qvartana bleff angrebne [!] og derfor igien hiemfordret.

Anno 1632 forsende hans s: fader ham fra Kolding till Odense schole i Fyn, hvor hand freqventerede udj 3 aar sub rectore Georgio G: Falstero⁴⁾.

Anno 1635 strax effter paaske hellige dage⁵⁾ er hand fra

¹⁾ Torsdag efter pinse faldt 1615 ikke på den 4., men på den 1. juni.

²⁾ Fører hos Wiberg (II. 232) efternavnet Paludan.

³⁾ Trinitatis søndag faldt 1615 ikke på den 7., men på den 4. juni.

⁴⁾ Jørgen Jørgensen Falster, der senere blev professor ved gymnasiet i Odense, sidst præst i Åsum.

⁵⁾ Påskedag indfaldt d. 29. marts.

Odense schole hiemkaldet og effter hæderlige og høylærde doctor Johan Borckersøn, da biscop udj Ribe (som samme tid laae udj hans sal: faders huus og der aff Christiano 4to piæ memoriæ till Ribe først forsendt) hans raad og begiering forsendt till Riber schole, huilchen s: biscop hannem som sit eget barn favoricerede, saa hand uden alle wæderleg og betaling beholte ham hos sig i sit egit huus baade till kost og exercitz, saa lenge hand gick der i schole paa 3 aars tid. Imedlertid er hans sal: forældre begge ham frafaldne, først hans sl: fader anno 1635 d. 4. junij, a^o ætatis 63, hans sl: moder neste aar der effter 1636, a^o ætatis 62¹).

Anno 1638 till paasche bleff hand af hæderlige og høylærde mand nu sl: m: Anders Rumdorf²), rectore scholæ Ribensis, med et hæderlig testimonio academico fra Ribe till Kiøbenhaffn dimitterit, og hafver høylærde doct: Johan Borkersøn, forommelte biscop i Ribe, ham særligen recommenderit till doctor Jesper Brochmand, da summum universitatis theologum, hvilchen ærværdige nu salig guds mand (effter hand in numerum stidiosorum [!] var inscriberede [!]) ham saa høyt favoricerede, att hand ej alene strax effter depositzen forschaffede ham fri kost i klosterit, men og forschreff hannem till sin egen s: broders effterlatte hustrue, som var en encke Barbara S. M. Felicis³), hvor hand uden all bekostening og væderlag i alle maader nød sit logomente [!] paa en halfandet aars tid.

Anno 1640 før hand sit biennium paa academiet hafde ab solveret, hafver hand hos de høylærde academiæ professores attestationem laudabilem impetret, hafver saa indtill aarsdagen 1641 udj fornemme mands Lauridtz Hammer udj Kiøbenhaffn

¹) Ifølge Kolding kirkebog, der begynder i august 1635, blev hun begravet 20. juni 1636, 63 år gl. Hendes lig blev nedsat i koret foran alteret, hvor også hendes afdøde mand var blevet begravet 9. juni f. å. (Kolding kirkes regnskabsbog).

²) Anders Pedersen Romdorff, rektor i Ribe fra 1630 (Thorup: Hist. Eft. om Ribe Cathedralskole 1. dels 1. hæfte s. 96).

³) På stamtavlen til Personalhist. Tidsskr. II. 310 anføres, at biskop Jesper Brochmand havde en broder ved navn Søren, gift med Barbara Karlsdatter. Det må være hende, talen her er om, men det er uklart, hvad der forståes ved S. M. Felicis.

hans huus informeret erlig og welb: mand Iffver Krabbe, be-
falindsmand paa Wahrbiereg slott udj Schaane hans søn¹⁾, saa-
welsom tvende aff velbemelte Lauridtz Hammers egne sønner²⁾.

Anno 1641 strax effter paasche, da hand quitterede academie-
mied med magnifici rectoris m: Petri Sporman universitatis testi-
monio, er hand till sin fæderne by Colding forreyst, hvor hand
den øffverste collegæplatz i scholen bleff offereret, men effter
guds forsium og gode venners betenckende fattede sig i sinde aff
riget att udrejse, fremmede rigers academier og steder att perlu-
strere og sine studia der widre at excolere. Reyste saa i Jesu
naffn forskreffne aar 1641 in majo fra Colding paa Lybeck till
skibs, derfra till lands till Hamborg, fra Hamborg giennem Sticht
Bremen, Oldenborg, Delmenhorst, Graffschafft Embden, derfra
offver sat till de Nederlandsche provincier, Delfsiin³⁾, og der fra
paa Groningen, hvor hand forbleff samme sommer og paa føl-
gende vinter, efftersom der fantis et aff de fornemmiste academie-
mied i gandsche Nederland og steden till sin studeringer heel
beqvem.

Anno 1642 strax in martio effter at hand publice till Grø-
ningen pro stipendio universitatis pro more academico hafde
disputeret, reyste hand fra Grøningen till Hamborg. Og som
hand der fant for sig sin svoger aff Kolding, som giorde hannem
undsettening vidre paa andre steder att forreyse, reyste saa lige
fra Hamborg till Grøningen igien indtill in aprili 1642. Rejste
saa fra Grøningen till Lowen⁴⁾, der fra till Franiriken, hvor
hand paa det academie paa en maanetz tid forbleff, der fra till
Høsling, der fra offversat till Enkysing, hvor hand besaae de
merckelige og herlige realiteter, som der fantis hos m: Palu-

¹⁾ Iver Tagesen Krabbe til Jordberg, senere statholder i Norge, havde to sønner, Tage Krabbe til Jordberg (f. 1630) og baron Jørgen Krabbe til Krogholm (f. 1633).

²⁾ Laurids Hammer havde (i følge Giessings Jubellærere II. 2. 321 ff.) blandt flere børn sønnerne Anders og Brede Lauridsen Hammer, der bægge blev præster i Norge; hin deponerede 1646 fra Kbh. Frue skole og blev immatrikuleret ²⁵/₅, denne depon. 1651 fra samme skole og blev imm. ⁸/₁₁.

³⁾ ∴ Delfzijl.

⁴⁾ Rejsen gik altså fra Grøningen over Leeuwarden, Franeker og Harlingen til Enkhuizen.

danum¹⁾, rejste saa der fra till Pomerine Ken Hørn²⁾ og Amsterdam, og som paa samme tid skeede store og hærliche præparatoria med kongens daatter aff Engeland, som var i vente med den unge prindtz aff Uranien³⁾ i ecteschab [sig] at indlade, forbleff de der nogen tid, samme tog att besee, som scheede in majo. Imedlertid till Amsterdam fandt hand for sig tvende danske studiosos aff sine landmænd, Powell Danielsen Knopf, sognepræstens søn i Roschild, og Søren Jensen, borgemesters søn aff Warde, conjungerede saa deris fortagende, og effter at de sampteligen hafde beseet de fornemmiste steder og academier i Holand, som till Leiden, Ytrech, Donhag⁴⁾ og de store gymnasier till Swolen⁵⁾, Campen, Deventer, rejste saa sampteligen paa Engeland og Francherige, begaff sig saa till schibs till Rotterdam i Holland og sejlede frem for Den-Breil⁶⁾ og kom med god wind ind for Lunden⁷⁾ i Engeland noget for pindtze hellige dage, huor der de hafde beseet samme mechtige folche rige stad som⁸⁾ det store hærliche gymnasium till Vestmont⁹⁾ udj Lunden, rejste de der fra till Ri¹⁰⁾ i Engeland, der fra till skibs till Dièp i Francherige, fra Dièp till lands till Röan og siden fra Röan till Pariis, hvor de sig nogen tid opholt og imedlertid besaa det store mæchtige academiae, endeel aff de mange gymnasier og klostere der fantis saawelsom St: Dionii closter norden Paris og andre merckværdig antiquiteter, der forvistis. Og som deris

---

¹⁾ Naturforskeren Paludanus døde 1633 og ligger begravet i Enkhuizen. Formentlig er talen her om et af ham samlet raritetskabinet.

²⁾ Her findes utvivlsomt en afskriverfejl; meningen må i hvert fald være, at rejsen gik over Purmerend og Hoorn, dog formentlig således, at han først kom til sidstnævnte sted.

³⁾ Talen er her om prins Vilhelm af Oraniens bryllup med Karl den førstes datter Henriette Marie.

⁴⁾ o: „Den Haag“, hvilket endnu er den gængse nederlandske benævnelse for Haag eller 'sGravenhagen, Grevernes Haag.

⁵⁾ o: Zwolle.

⁶⁾ o: Brielle.

⁷⁾ o: London.

⁸⁾ Skrivfejl for: samt.

⁹⁾ o: Westminster.

¹⁰⁾ Rejsen går altså her fra London til Rye — på Englands kyst, mellem Dover og Brighton — derfra til Dieppe, Rouen, Paris og St. Denis.

forset var paa deris hjemrejse att begifve sig till Tydschland paa de Italiensche grentzer, men den store krig, som paa alle steder der grasserede mellom kongen aff Franckerige og her-tugen af Mantua, keysern og de svensche paa den tydsche bod-dum[!], forhindrede deris forset, og reyste saa lige tilbage fra Francherige paa Engeland till schibs till det hærlige academiæ till Oxfort udj Engeland, som paa de tider var det berømmeligst i gantsche Europa, hvor de hafde sluttet samme thilstundende vinter at offverblifve, men formedelst den store ueenighed, som samme tid var opkommen mellen [!] kongen aff Engeland og parlamentet, som og inden faa maaneders forløb bleff till en obenbare krig og kostet omsider kongens egen liff og blod, som hans egen undersaatte lod udøse, hvor offver de motte forlade Engeland og begifve sig till schibs paa Holland igien, huor de kom i land med største ælendighed og lifsfare kort for Michaelis, rejste saa lige igiennem de Holandsche provincier tilbage igien till Grøningen, hvor denne sl: mand paa følgende vinter forbleff og nød academiens stipendium efftersom hand der for till forn disputered hafde.

Anno 1643 effter paasche begaff hand sig i guds naffn fra Grøningen paa hjemrejse till sit fæderneland igien igiennem Graffschafft Embden, Oldenborg, Delmenhorst, Stict Bremen, Hamborg og siden derfra giennem Holsten till sin fæderneby Colding, effter at hand hafde verit udreist paa det thredie aar.

Der hand nu var hjemkommen, og hans patrimonium till-forne paa hans rejser og studia var tillsatt, vennerne var gantsche faa eller ingen, hans forældre vare døde, lod gud sig dog finde for ham som en trofaste fader og formyndre, saa paa 3die maanned effter hand var hjemkommen, da imod all tanche og forhaabning bleff hand aff hæderlig og høylærde mand doctor Erich Monrad, biscop offver Riber stict, kaldet till Lemvigs scholis moderation, hvilchen condition hand forstod og betiente paa det 4de aar, og det saaledis baade med bispens favor og scholens fruct, att hand effter første ustanden svensche fejdts tid in martio 1647 aff bemelte doctor Monrad, episcopo Ripensi, till magisterii graad i Kiøbenhaffn er inviterit og siden, anno 1652,

i lige maader aff doctor Peder Kragelund, huilche begges programmata her endnu findis.

Samme aar 1647, strax efter paaske, vaccerede Sønder og Nør Borch sogner udj Nørheridt i Lundenis lehn, hvor hand og gud og guds meenighed sin thienniste tilbød, bleff ogsaa till samme kald louligen kaldet og hans kaldsbreff aff prowsten, hæderlig og høylærd mand m: Jens Schytt¹⁾ under schreffne, aff bispen og lehnsmanden ratificered, men som nogen stridighed i kaldet imellem kaldsmændene sig tilldrog, hvor offver hand bleff foraarsaget kongens befalingsmand (offver Lundenis lehn, welb. Erick Juel till Hundsbeck, Danmarks rigis raad og landsdommer udj Nør Judland, som var i Kiøbenhaffn) att søge, da paa samme reyse till Kiøbenhaffn bleff aff erlig og welb., nu sal: hos gud sl: Malthe Sested till Rydhafve, kongl: mayts: befalingsmand offver Astrup²⁾ lehn i Vendsysell, som da var i Nyborg i Fyen, anmodet om Borbjerg og Ryde sogner, som da vaccerede og ledig vare, hvor udofver hand fuldte den sl: mand till Baredschouff³⁾ og om anden dag prædichede for hans welshed: og welb: true udj Bared kircke for Borbjerg og Ryde sogner, da den retsindig guds mand, som ej søgte andet end guds ære og meenighedens beste, lod sig hans prædichen og tieniste saa vell befalde, at hand strax ham till sin præst og siælsørgere antog⁴⁾, rejste saa her hiem med den welb: sl. mand og dom: jubilate lod sig her i meenigheden høre paa kaldet, drog saa dom: cantate⁵⁾ till Sønder og Nøre Borck og till lehnsmandens fuldmegtig, sit forige kaldsbreff offver lefverede, kom saa tilbage og strax dominica rogatæ⁶⁾ bleff i herrens naffn kaldet till beggie disse meenigheder af welb: Malthe Sested og samptelige kaldsmænd. Samme aar 1647 dom: 1. trinit:⁷⁾ bleff ordened i

¹⁾ Præst til Lønborg og Egvad sogne.

²⁾ ∴: Åstrup.

³⁾ Malte Sebested til Rydhave var gift med Margrete, datter af Frederik Reedtz, der bl. a. ejede Barritskov i Bjærgø herred.

⁴⁾ Se herom, hvad der af O. Nielsen er meddelt i Hist.-topogr. Efterretninger om Hjerm og Ginding Herreder 201.

⁵⁾ Den 16. maj.

⁶⁾ Den 23. maj.

⁷⁾ Den 20. juni.

Riber-domkircke thill det hellige prædicke embede aff hæderlig og høylærde mand doctor Erich Monrado, biscop offver Riber sticht.

Huad særlige fristelser, hæmmelig eller obenbare, hannem sl: mand nu paa 34 aar i hans embede ere paa kommen, som iche enten har veret ringe eller faa, dog gud allene bevist, aff huilche en deell med hans egen haand findis antegnede, da har den trofaste gud ham der udj naadeligen opholdet, hvor imod gud till ære, satan og satans lemmer till fortræd, guds ære att opbygge, sathans att forstyre og ned bryde, hand salig mand paa egen bekostning her ved Borbjerg kirche har ladet opbygge et scholehus¹⁾ till en scholemesters ophold og ungdommens undervisning, og som gud ham med et hæderlige embede og erlige brød nødtørrffteligen hafde forsiunet, da har hand aff sine midler afflagt till fattige huusarme her i meenigheden 100 sldr., som aarligen hos effterkommerne, de fattige till fremtarff, schall forrentis²⁾.

Sine forfædre præsterne her paa stedit, som denne meenighed paa det 4de hundrede aar, siden droning Mærgretæ tid og regiering, har betiente og forestaaet thil en hæderlige amindelse, hafver hand paa egen bekostning ladet bekoste og opsette her i kirchen et monument og taufle, att, som deris naffne er optegned i himmelen, de og motte mindis hos effterkommerne paa jorden.

Og som enhver christen maae hafve sit kaars, hver menneche sin faut og fejl og særdeelis en retsindige lærere i sin embede og kald maa med alle herrens prophetische og apostolische mænd hafve deris antagonistas, ja med Paulo en næfvehuggende Satanum, hvorudoffuer den forvente werden var denne sl: mand saasom kors fæst, og hand dend, dog alligevell som alle herrens propheter, midt i alle deris efftertrachteris forfølgelse har dog fundet nogle aff gud opvachte favoriter, som herrens

¹⁾ I Hofmans Foundationer findes intet herom, men i O. Nielsens anførte skrift side 203 omtales sagen nærmere.

²⁾ Dette legat består endnu (Repert. over Legater og milde Stiftelser IV 278; jvfr. Ribe bispearkivs reversal VII, Hjern herred, pakke 8, nr. 12).

propheter i Achabs hoff, den hierteschiulte og oprichtige prophete-ven Abdiam, Jeremias Ebedmelech, apostlene nogle, ja guds søn self i den pharisaiske chor og forsamling, den wellmeenende og ret dømmende Gamaliell og Nicodemum etc., saa har ogsaa denne sal: mand ved guds bistannd fundet mange fornehme gode wenner iblant ædel og uædell, geistlige og wærdslige, særlig en fremfor andre, den høyædle og welbaarne nu sl: mand s: Malthi Seested till Ryhafve, som i lefvende lifve var ham som en fader og till sidste aandedræt en oprichtige præste-ven, hvorfor gud lade hans welb: børn dett till naade oc . . . ihukommis.

Og som guds krafft plejer att fuldkommis i skrøbelighed, da, imod sathans og hans lænmers efftertrachtelse, har gud ladet ham sl: mand fundet den naade, att hans søn her Powel Knudtzøn aff gud og majesteten disse tvende meenigheder i sin affdøde sl: faders sted er benaadiget att betienne, som paa det fierde hundrede aar iche med nogen anden tilforn paa dette sted er enten scheet eller hørt. Gud sag [!] ved ham fremdeelis sin ære og sin meenigheds opbyggelse.

Anno 1647 dom: 14 trinit:¹⁾ holt hand sit brølup med sin effterlatte hustru Maren Andersdaatter. Gud hende naadeligen trøste og opholde.

Deris ecteschab imedlertid hafver gud velsignet med 12 børn, 5 sønner og 7 døttre, aff hvilche halffparten, nemlig 3 sønner og 3 døttre tillige, med deris fader hviler her nu for guds altere og siælene glædis i himmelen, de andre 6, nemlig 4 piger og 2 sønner²⁾ lefver tilbage med moderen. Aff dem

---

¹⁾ Den 19. september.

²⁾ Disse seks efterlevende børn var: Povl Knudsen, f. 6. august 1650, faderens ovenomtatte eftermand i embedet. Ide Knudsdatter, f. 16. juni 1653, blev 1673 præstekone i Mejrup. Else Knudsdatter, f. 28. juli 1654, blev 1680 præstekone i Nørre Snede. Maren Knudsdatter *Skram*, f. 14. august 1655, omtales nærmere nedenfor. Anders Knudsen *Borberg*, f. 26. februar 1657, blev 1677 student fra Viborg, rejste efter at have fuldendt sine studier i København til Tyskland og Frankrig, døde kort tid efter sin hjemkomst og blev begravet 30. marts 1683 i Borberg kirke, hvor hans epitafium endnu findes. Af hans stambog fra udenlandsrejsen findes et brudstykke i Provinsarkivet for Nørrejyland (Jvfr. O. Nielsens anførte skrift side 192—193). Karen Knudsdatter, døbt 13. september 1661.

har gud allerede de 3 med it hæderlig brød forsiunet, de andre 3 har hand, som ey alene var deris faders gud, mens og deris fædris, Abrahams, Isachs og Jachobs gud, loffvet som en trofast fader og formynder at forsiunc og forsuare. Med sin hustru har hand lefvet et erligt og kierligt lefnet og sine børn som en retsindige Abraham till guds fryct, ære og lære aff ungdommen holdet, med sine nabor og collegis lefvet omgengelig og mod alle retsindige retsindig.

Hvad hans embede belanger, da har hand med ære og berømmelse uden allis paatale det betient og forstaaet nu paa det 34te aar, og till detz ydermere vindisbyrd har hand efterlatte tvende schriffter, et in 4to offver søndagenis evangeliis, som kaldis Sanctuarium Dominicum, Herrens Helligdom, et andet in actavo [!] kaldis et høybetrengte hiertis lægedom, hvilche begge hand hafde sluttet i trychen at lade udgaa, om gud ham lenger i lifve hafde sparet, hvorpaa facultas theologica i Kiøbenhaffn sit suffragium og abprobation allerede hafde udgivet, som endnu forefindis.

Huad sig hans egen person angaar, da om nogen paa hannem sal: mand kunde eller vilde manchere, efftersom ingen i dette ufuldkomne lifff kand findis enten fri eller fuldkommen, da vide den sig hver den sl: conclusum med den guds mand Job, mit vidne er i himmelen, og, den mig kiender, i det høye, item med apostlen mig er det en ringe ting at dømmis aff nogen mennischelige dom etc., thi herren er dend, som dømmer, derfor dømmer icke for tiden, førend herren kommer, som schall føre till liuset det, som schiult er i mørket og aabenbare hierternis raad, og da schall hver wæderfaris loff aff gud. Og huis nogen vidre paa hans person vilde pretendere, da vide sig Pauli ord, Rom: 14, huo est du, som vill dømme en fremmet svend, thi hver schall staa og falde for sin egen herre etc. Og derfor findis endnu dett 3die skriff in 4to, som kaldis Politia sive Apologia Borbergica, hvor udj en retsindig sandheds elschere kand finde sin fornøyelse till sandheds opliusening og en momist¹⁾ suar till sin tale.

---

¹⁾ En spotter.

Hans alder var i verden som patriarchens ringe og ond, saa verden var ham med Paulo som korsfæst og hand den, men den kaarsfæste Jesus har nu opløst hans baand og lindret hans kors.

Huad hans siugdømme belanger, da hafver hand veret siug og skrøbelig till og fra siden noget for Michaelis sidst affvigte, hvilken hans svaghed lod sig ansee som en skiørbugs flod, men effter haanden meere og meere tiltog, huor imod hand nest gud og tiden brugte de thiennligste midler baade effter høy-erfarne doct: Creutzagers¹⁾ i Wiborg og andre fornemmis præscriptioner og till schickede medicamenter.

I hans siugdømme besøgte ham adskillige fornemme gott folck, særdeelis den høyædle welb: frue welb: fru Mærgrete Redtz till Ryhaufve, som ham tvende gange besøgte, saawelsom hans egen hæderlige svogre, børn og nabor.

Domin: 1. adventus²⁾ hafde hand (nest gud) sluttet self sin kircke thienniste her i Borbjerg kirkke att absolvere, men som baade siugdømme og det v-sædvanlig wejrlygt dett forhindrede, motte hand gaa till sengs, og som siugdømmen jo meere og meere tiltog, betenchte hand sig paa de thienligste saligheds midler, og der for strax der effter die 2. decembris, torsdagen effter dom: 1ma advent: lod sig ved hænd: og wellærde mand hr. Las Tygisen, guds ords thiennere till Saell meenighed, med det h: og høyværdige altaris sacram: betiene till en vise pant og forsichring paa guds naade og venschab og sin synders naadige forladelse og det evige liffs vise erlangelse.

Slog sit sind aldeelis fra werden og gandsche afflagde alle jordische tancker og bekymringer, indluchte i [!] himmelen i sit sind og gud i sit hierte, thrøstet sig alene ved sin frælseris Jesu død og fortienniste sampt ære fulde opstandelse, klaget sig aldrig enten offver sin siugdømme eller alderdoms besværighed, suarde dem, som ham tillspurte om sin siugdømme, det blifver nu snarlig got med Jesu hielp, lod siunge og læse for sig adschil-

---

¹⁾ Johan Christoph. Kreutzauer (Ingerslev: Danmarks Læger og Lægevæsen II. 67) eller Creuzhawer (Ursin: Stiftsstaden Viborg 235).

²⁾ Den 28. november 1680.

lige psalmer og bønner, særdelis den kircke psalme: Herre Jesu Christ ald werdsens trøst etc. og andre etc.

Laa saa stille og sagte hen udj ald wæ og pinactighed, indtill om torsdags natt mellem den 9. og 10. decembris [1680], der hans affscheeds tid siuntis at stunde till, og der hans hustru og børn, som da till stede var, med knæfald, bøn og guds paa-kaldelse hans siæll sin igienløserre Jesu hafde opoffret og offver-lefveret, laa hand stille og meget sagte hen ved . . .¹⁾ tid et circa hor: 4^{ta}m udj dagningen, da hand saa som udj læt søffn ved it sagt dragende suck uden ald wæ og smærte sødeligen og saligen hensoff. Gud gifve ham med alle guds udvalde en glædelig og ærefulde opstandelse paa Christi hærlige aabenbarelsis dag.

Amen.

Hans alder er 66 aar ringer 6 maaneder og 6 dage.

Triuni honos.

II.

Den hæderlige og nu salige mand hr. Otte Iensøn Holbech, fordm medtiennere i ordet til Holstbroe og Mobierg meenigheder, hans erlige fødsel, christelige lefnet og saligt endeligt anlangende:

Da er den sl. mand barnfødt udj Holbech udj Sælland anno 1648 den 2den ianuarij om morgenen klokken 7 af erlige egte forældre; hans fader var dend høyagtbare og welfornemme mand Iens Lauritsøn Bigum, da byefoget der sammesteds, hans moder var den dyderiige matrone Cathrine Berntsdatter Buch, som begge for rum tiid siden udj herren ere hensovede, hvilke, der de af gud med denne søn vare begavede, lod de hannem strax opoffre til gud i daaben²⁾ til at blive en arving til det riige, som gud nu har hannem hiemkaldet til, og siden draget for hans opfostrelse og optugtelse ald forælderlig omsorg, ladet hannem hiemme i deris huus lære bord-læsning, morgen og aften-bønner og adskillige grundsprog af bibelen.

¹⁾ Her synes at have stået: en times.

²⁾ I Holbæk dåbsbog er tilførslen herom defekt. (Ifølge velvillig meddelelse fra Provinsarkivet for Sjælland m. m.).

Der hand var 6 aar gammel, satte de hannem i danske schole for at lære sin børnelærdom sampt at læse, skrive og regne; mens som gud da strax bortkaldede hans kiære nu sl. fader¹⁾, lod hans moder sig hans skole-gang saamegit desmeere være angeleggen, hvorudj hand og paa en 2 aars tid vel tiltog, men som hans kiære nu sl. moder agtede det at blive noget for kaastbar at holde hannem continuerlig ved scholen, indtil hand blef god for at tienne nogen erlig mand for sit brød, tog hun hannem med hans formynderis raad og samtycke af scholen og holt hannem hiemme i huuset hos sig selv daglig at læse, skrive og regne noget. Der hand var 10 aar gammel satte hun ham atter i danske schole for at blive perfectioneret i at skrive og regne, men der hand nep hafde været der i 2de ugger, raadede danske schole-holder hende til at sette hannem i latinske skole, hvorom der hun hafde raadført sig med gud, hendes barns formynderer og hændes eldste søn²⁾, som da var fuldmægtig over Avindsberg, overleverede hun hannem til rectori scholæ Holbechiensis, nafnlig Niels Berling³⁾, hvor hand forblev i toe aar. Men som hans sl. moder fornam nok, at hand indted synderlig lærte, holdte hun det for raadeligst at sette hannem i en anden skole, reiste derfor derfra med hannem til Kiøbenhafn for at sette hannem der i latinsche schole, hvor hand i 3die lexie blef 4de øverst og inden et half aar blef alleene flyt af 3die i fierde lexie, hvoraf, der den aarlige translation skeede, blev hand absens (som hand da var syg) holt god for at transfereris i femte lexie.

Icke lenge derefter kom sognepræstens søn udj Holbech, som da var bleven anden lexies hører⁴⁾ der sammesteds, til

---

¹⁾ Da Holbæk begravelsesbog først haves fra 1700 og der intet skifte er fundet efter Jens Lauritsen Bigum, kan der intet nærmere oplyses om dennes dødsdag. (Ifølge meddelelse fra nævnte arkiv).

²⁾ Formentlig den nedenfor nævnte Laurids Jensen Holbech.

³⁾ „Berling“ må bero på en afskriverfej, da Niels Jakobsen Sperling var rektor i Holbæk 1662—67 (Hundrup i Roskilde Kathedralskoles Indbydelsesskrift 1870 og Wiberg I. 624).

⁴⁾ I det i forrige anmærkning nævnte indbydelsesskrift meddeler Hunderup intet om Holbæk skoles hørere. Det skal iøvrigt bemærkes, at da rektor

Kiøbenhafn, og ved mange store løfter overtalede dend sl: mand at drage til Holbech igien, forsikkrendis hannem, at scholen var kommen i en god stand og der læstis flittelig for ungdomen; dog kom hand iche i hørens [!] lexie, som hand vel hafde formodet, men i rectoris egen lexie, hvor hand som tilforn fornam sig ingen forfremmelse, hvorfore hans formyndere, som og var over-formyndere i byen og forstod vel, hvad ungdomen tiente, begierede hans testimonium af rectore, hvilket hand hannem icke kunde negte, og drog saa hans sl: moder lige med hannem til Kiøbenhafn igien, og kom der 4de øverst i 6te lexie, hvor hand sad et heelt aar, førend hand med andre hans meddisipler blef forflyt i mester lexie, hvorfra, der hand paa 2 aars tiid hafde hørt med lærvillighed de 3de fornemme lærde mænd, mag: Iørgen Eilersøn, som da var rector, mag: Iørgen Hammer, som var conrector, og mag: Arild Bentzøn, som var sub-rector, blef hand anno 1668 anden dagen efter vor fruedag d. 3 juli dimitterit til academiet, efterat hand tilforn samme dag med skionne stipendiis var beneficerit, og dagen derefter kom til examen styli og nogle dage derefter til examen artium, hvilket, der det vel og lykkelig var overstaaet, fik hand inscriptionem hos doctor Ostenfeld¹⁾, som var professor medicinæ og da rector magnificus; strax derefter blef hand admitterit til at componere for kaasten i det kongl: communitet, hvilken der hand var kient værd at nyde og af prousten i closterit introducerit, reiste hand med sin privati præceptoris, som var mag: Jørgen Eilersøn, da og eloquentiæ professor, hans villie og samtyche her over til Jylland for at giøre sig kiendt med hans fæderne venner og især at besøge hans kiere broder, som da hafde forpagted Lynderup gaard²⁾ i Rinds herret, nafnlig Laurids Jensøn Holbech, hvilken tillige med sin kiæreste begiærede af ham, at hand vilde blive hos dem vinteren over og læse for nogle smaa børn, som de

---

Niels Sperling var svigersøn af præsten Søren Nielsen May i Holbæk og altså svoger til den hører, der her giver skolen et godt vidnesbyrd, tør der næppe tillægges dette megen betydning.

¹⁾ Kristen Ostenfeld.

²⁾ Denne ejedes da af borgmester Klavs Kristensen (Reenberg) i Viborg.

hafde, og blef hand der paa dend maade indtil d. 6. martij 1669, da hand reiste liige til Kiøbenhafn igien, hvor hand i closteret fant for sig leilighed strax at træde til kaasten, hvilket hand og med proustens samtyche gjorde sig nyttig, og søgte hand saa clostret indtil saalenge, hand hafde attesterit, hvilket scheede først in novembri samme aar. Strax derefter reiste hand herover til landet, for at møde en fornemme mand udj Wiborg snapsting, holdendes ved hellig 3 kongers dags tider, som hafde tilsagt hannem en god condition, men som dette glippede for ham, opvagte gud en anden condition for den sl: mand hos en fornemme mand ude ved Horsens, navnlig Clemens Sørensen paa Usim [!]¹⁾, hvor hand informerede udj halfandet aar, kom saa fra ham og til en af sine egne frender, neml: ærværdig hr. Povel Nielsen Brant, sognepræst til Winding, Bryrup og Wrads meenigheder, og var hand hos ham at prædicke for ham, naar det begieretes, i 3 aar²⁾. Imidlertid blef hand bekient med dend meget hæderlig og høylærde mand mag: Peder Reenberg³⁾, som var conrector i Wiborg schole og siden sognepræst til domkirken i Wiborg og derefter sognepræst i Aalborg, som recommendede hannem til den høyædle og welbaarne herre Peder Juul, som da var obrist lieutenant og strax blev obrist over et regiment nationall rytteri og boede paa en gaard ude ved Colding, navnlig Nyegaard⁴⁾, hvilken antog hannem til at læse for sine børn, og tiente hand der først medens obristen levede, som varede iche fult 2 aar, og efter hans død paa syvende aar, efter den welbaarne sl: herres begiering til hannem, før hand døde⁵⁾, som skeede ved Wismar,

¹⁾ ∴: Ussinggård i Hatting herred.

²⁾ Hr. Povl Brant, om hvis slægtskabsforhold til Otte Holbech intet kan oplyses, meddelte 28. marts 1674 denne vidnesbyrd om, at han havde tjent ham i 3 år „och imidlertid forholdet sig erlig oc christelig, leffuet ædruelig och schickelig, kydsck och tuctig, omgaaest venlig oc fredsommelig med alle, saa jeg tacker hannem got, oc ingen i nogen maade kand klage offuer hannem“. (Original blandt Otte Holbechs papirer i Provinsarkivet for Nørrejyland. Disse vil i det følgende flere gange blive benyttede).

³⁾ Denne var søn af Klavs Kristensen til Lynderupgård, hvor Otte Holbechs broder, som ovenfor meddelt, var forpagter.

⁴⁾ Den forhenværende hovedgård Nygård i Øster Starup sogn, Brusk herred, hørte dengang til ryttergodset.

⁵⁾ 1676.

hvor dend sl: herre laae under inspection. Der hand nu hafde in-
 formerit hos hans velbyrdige frue tilhaabe i 9 aar, blef hand
 keed ved det hoffvæsen, begierede derfor af hendes velbyrdighed,
 frue Helvig Krabbe¹⁾, in augusto at reise over til Kiøbenhafn
 baade forat prædicke for sin dimiss: og at affectere et kald, som
 da var ledigt i Wensyssel, og gaf hun hannem da iche alleene
 et rigtig pas²⁾, men endog mange recommendations skrivelser
 til hr. Jens Juul og hr. Niels Juul og andre hendis sl: herris nær
 paarørende, og blef hand saa i Kiøbenhafn indtil mod Mortens-
 dag. Imidlertid skref fruen til hannem nogle gange, om hand
 vilde komme igien i sin condition, hvorpaa, enddog hand vel
 en og anden gang svarede, saa bekom dog iche fruen hans
 breve; der hand nu kom tilbage, hafde hendis welbyrdighed an-
 tagen en anden informatorem til sine børn, hvilket den sl: mand
 lod sig aldeelis vel befalde og begierede ichun, at hand maatte
 faae, hvis hannem hos hende resterede, hvilket dend gode frue
 ogsaa fornøjede hannem udj og derforuden gaf hannem over
 hans løn et half hundrede slettedaler; saa reiste hand til Heyent³⁾
 i Salling, hvor hans sl: broders enke da boede, og opholt sig
 der til og fra noget over et aars tid, og, som hand da befant
 sig til og fra meget svag, agtede hand raadeligst at være sig
 om en, hand kunde forlade sig til i medgang og modgang, og,
 efterat hand hafde raadført sig med gud og sine faa udj ner-
 værelsen gode venner, lod hand til hustru begiære dend gud-
 frygtige da pige Maren Knudsdatter Schram⁴⁾, sl: hr: Knud

¹⁾ Fru Helvig Gregersdatter Krabbe til Vrejlev kloster.

²⁾ I dette, der er dateret 2. september 1682, meddeler hun, at han „haffuer opvartit tuende mine sønner og det for en skolemester paa niende aar“ og „giffver hannem det vidnisbyrd. at imidlertid mine børn haffuer været hannem betroet, hand da iche alleeniste med største troschab og vindschibelhighed dennem haffuer opvartit, men derforuden sig saaleedis i gudfryctighed, ædruhed og al ærbarhed og schichelighed forholdit, som det een hæderlig student vel sømmer og anstaaer“ osv. (Otte Holbechs papirer). Med sin afdøde mand havde fru Helvig Krabbe haft tre sønner: Generaløjnant Gregers Juel (f. 1667), generalmajor Christian Juel (f. 1668) og kornet Jens Juel (f. 1670).

³⁾ Hegnet i Tøndering sogn ejedes dengang af amtmand Jørgen Skeel Due.

⁴⁾ Utvivlsomt opkaldt efter fru Maren Eriksdatter Skram til Rammegård som hendes fader engang havde lånt en pengesum.

Povlsøn¹⁾, sognepræst til Borberg og Ryde sogner, hans elskelige datter, som var hos sin kiere nu sl: moder²⁾ udj Borberg præstegaard, og efter foregaaende bøn til gud og raad med hendis paarørende stod jaordet udj hendis moders huus i Borberg præstegaard paa tacksigelsens dag³⁾ 1686, overværendis samme tid hendis hæderlige broder hr. Povel Knudsøn udj Borbiere, hr. Iens⁴⁾ udj Meirup og hr. Henrich⁵⁾ i Hiern, hvorpaa hand om anden dagen reiste hen for at forpagte en gaard af højædle og welbaarne Palle Dyre, som da boede paa Tielle, og der hannem forpagtning paa en gaard nafnlig Wingegaard⁶⁾ var tilsagt, stod deris trolovelse anden dagen efter paasche helligt, derefter deris brøllup 4de søndag efter paasche⁷⁾ samme aar. Siden hvilken tid de hid indtil har levet venlig og kierlig tillsammans udj 27 aar 5 maaneder og nogle dage, velsignede imidlertid af gud med 6 børn, 4re sønner og 2de døttre, af hvilke de 2de første sønner og begge døttrene, somme udj sine spæde aar og somme udj sine blomstrende ungdoms aar, sagde verden god nat. De 2de sidste sønner lever endnu⁸⁾. Gud dennem med deris højbedrøvede moder trøste og forsiune!

¹⁾ Den Knud Povlsen Colding, hvis liv og levnet er meddelt ovenfor.

²⁾ Maren Andersdatter.

³⁾ Den 11. februar.

⁴⁾ Jens Andersen Morsing, der var gift med hr. Knud Povlsens datter Ide (Jvfr. ovenfor side 9. anm. 2.).

⁵⁾ Henrik Jensen Jermiin, der var gift med en datter af ovennævnte Klavs Kristensen (Reenberg) til Lynderupgård.

⁶⁾ Den 12. marts 1686 blev forpagtningskontrakten oprettet mellem Palle Dyre til Gammelgård og Otte Jensen om Vingegård i Vinge sogn, Sønderlyng herred. Kontrakten skulde gælde i tre år, fra Philippi-Jacobi dag [1. maj] 1686 til samme dag 1689 og den årlige afgift var 40 rdlr. (Otte Holbechs papirer).

⁷⁾ Den 2. maj.

⁸⁾ Af de seks børn kendes kun følgende fem, der alle førte efternavnet Holbech: Laurids, begravet i Borberg sogn 9. februar 1690, 3 år og 6 dage gl. Knud, dbt. i Borberg sogn 9. februar 1690, begravet sammesteds 9 juli s. å. Jens, født i Holstebro c. 1691. Se nærmere om ham nedenfor (side 20 anm. 1). Katrine, født i Holstebro 1. maj 1694. Hendes liv og levnet findes nedenfor (side 22). Knud, hjemmedøbt i Holstebro 3. april 1697, student fra Viborg 1719, degn til Vester- og Østerbølle, begr. 12. maj 1725; gift i Vesterbølle 2. november 1721 med Maren Pedersdatter Holm, med hvem han havde en søn og en datter, bægge

Men som hændis venner siuntis, at hun var noget langt borte, overtalte de den sl: mand til at sige sig fra den forpagtning paa Wingegaard, som varede udj 3 aar, og saa forpagtede hand igien paa ny Trøstrup¹⁾ i Timring sogn, som Iacob Uldfeld hafde paaboet, hvor hand boede kun it aar, før hand igien maatte flytte derfra, som gaarden blef bortsolt²⁾.

Endelig, som den sl: mand fornam nok, at dette verslige iche synderlig vilde gelinge sig for hannem, slog hand ogsaa sine tanker gandske derfra og tog sig for igien paa ny som tilforn sin bog og søgte efter, hvor vor herre vilde give ham brød, hvorfor hand ogsaa anholte derom hos biscoppen i Ribe, nu sl: doctor Ancher³⁾, som lovede ham, saa snart noget ledigt blev, som hand vilde søge, schulde hand det bekomme; imidlertid blef collega scholæ her udj byen kaldet til Durup⁴⁾ udj Salling, og der da hans højædle welærværdighed blef om sit løfte erindret, svarte hand straxen derpaa, at denne nu sl: mand schulde det nyde, og blef hand saa collega udj scholen og antog sin bestilling paa mandagen i demel uge⁵⁾ 1690, og var hand her ved scholen paa niende aar.

Anno 1698, der gud d. 28de augusti bortkaldede ved den timelig død ærværdig nu sl: hr. Jens Thomesøn Aalborg, som da var capellan her paa stedet, reiste denne sl: mand med sognepræstens, borgerschabets og sin egen supplicq over til majesteten at søge capellaniet her, og 4de dagen efter supplicqvern is ind-

---

døde som små. (Jvfr. Saml. til jydsk Hist. og Top. 3. r. II. 83). Den datter, om hvem intel vides, er formodentlig født i Vinge eller Timring sogn. Bæge disse sognes kirkebøger mangler for den pågældende tid.

¹⁾ Den 17. marts 1688 oprettedes kontrakt, hvorved Peder Nielsen Gundersløf lejede Trøstrup til Otte Jensen på tre år, fra Philippi-Jacobi dag [1. maj] 1688 til samme dag 1691. Lejeren skulde udrede skatterne og årlig betale en afgift på 21 rdlr. Kontrakten blev hævet ved velvillig overenskomst 15. marts 1689. (Otte Holbechs papirer).

²⁾ Den 15. marts 1690 skødede Peder Nielsen Gundersløf, skriver på Rysensten, til Laurids Hansen Høyer i Ulvborg Kærgård sin gård Trøstrup, som han 24. marts 1688 havde fået tilskødet af Jakob Ulfeld Jakobsen til Karstoft. (Viborg landstings skøde- og pantebog XXV. 298).

³⁾ Ancher Anchersen.

⁴⁾ Jens Thomsen Vildbjerg blev 15. marts 1690 kaldet til adjunctus et successor i Durup-Tønndering. (Wiberg I. 285).
Den 14. april.

givelse fik hand kongelig kaldsbref¹⁾ derpaa, og blef hand efter foregaaende examen ordinerit af velædle og højærværdig nu sl: doctor Ancher udj Riber domkirke onsdagen d. 18. nov:²⁾ samme aar, siden hvilchen tid hand har opvarted samme møjsommelige embede indtil hans dødedag.

Den sl: mands sygdom og svaghed anbelangende, da har hand i nogle aar været syg og schrøbelig til og fra, mens som hans afscheeds tid fra denne møjsommelige og jammerfulde verden var nær for haanden, angreb sygdommen ham for alvor under tienisten i Mobierg kirke d. 17de søndag efter trinit: sidst³⁾, da hand med møje, stor besværing og elendighed forrettede tienisten der. Der det var giort, kom hand endelig hiem, mens gandske ilde tilpas, og dog maatte forrette aften sangs tienniste her udj Holstebro med iche mindre møje og besværlighed end tilforn udj Mobierg, kom saa hiem af kierken gandske syg og svag; dog holt den sl: mand sig fra sengen det lengste mueligt var, end og over hans efne, indtil saalenge at svagheden endelig var over hovedet paa hannem, og hand endelig maatte begive sig til sengen tiisdagen nest efter, og som sygdommen jo meere og meere tiltog, betenkte hand sig paa en tienligste saligheds midler, og derfor neste dag derefter om morgenen, som var d. 10. octob. lod til sig kalde sin medbroder dend welærværdig meget hæderlig og højlerde hr. mag: Søren Luge, vel meriterede sogneherre til Holstebro og Moebierg meenigheder, for at meddeele og deeltiggjøre hannem efter hans hiertis inderlige forlængsel udj sin frelseris Iesu Christi allerhelligste legems og blods sacramente til en pant og forsickring paa guds naade og ven-skab, sine synders naadige forladelse og det ævige livs visse erlangelse.

Derpaa lod hand strax bud skicke efter sin elschelige og

¹⁾ Kaldsbrevet er af 9. september 1698, ikke som af Wiberg anført (I. 667) af 9. juli og ikke på succession; biskoppens kollats er dateret 18. november s. ù. (Bægge i orig. blandt Otte Holbechs papirer).

²⁾ Den 18. november faldt 1698 ikke på en onsdag, men på en fredag.

³⁾ Den 8. oktober 1713.

eldste søn Iens Otsøn Holbech¹⁾, tiennende welædle borgemester Lassøn i Wiborg for købmands svend, for at tale med hannem, medens hand endnu var i levendis live og for at foreholde hannem, hvorledis hand efter hans død schulle schicke sig i alle ting, hvilken og med ald sønlig lydagtighed lovede det at efterkomme og bar ald omsorg for det, som hand kunde tenke, der kunde være til hans sl: faders helbredds restitution og erlangelse, og derpaa med venlig afscheed og tale med sin fader begav sig igien til Wiborg for at anholde hos doctores medicinæ og apotecheren²⁾ hans sl: faders svaghed og sygdom og derhos forspørge, hvad de siuntis hannem tienligst dermed at være, som ogsaa forferdigede adskilligø medicamenter og recepter, som den sl: mand i sin sygdom og svaghed schulle forholde sig efter, hvilket hand ogsaa med en megit god villie gjorde og lod see, at hand gierne, om det hafde behaget dend gode gud, hafde endnu villet leve en liden tid med sin efterlatte og højbedrøvede hustrue og børn, for hvilke hand altid i sin svaghed viiste sig meere fridsk og sterk, end hand i sig self var, for at hand iche schulle gjøre dem meere bedrøvede, indtil saalenge døden, imod hvilken ingen lægedom er, lod schinbarlige tegn see, idet den sl: mand d. 26. octobr. sidst om formiddagen 3de gange i en trek besviimede, ja var nær borte, mens endelig lang tid efter kom lidet til sig self igien, hvor hand da laae taalmodig og stille hen under kaarset og trøstede sig som en vel oplyst mand med adskillige trøsteriige bønner, psalmer og sententier, som mange fornemme folk, der i hans store svaghed besøgte ham,

¹⁾ Denne søn var født i Holstebro c. 1691, blev ved påsketid 1707 på 7 år sat i handelslære hos borgmester Jokum Lassen i Viborg, tog 11. august 1716 borgerskab sammesteds på handel og øltapperi, ægtede først 23. februar 1716 i Viborg Gråbrødre kirke Karen Jensdatter Krarup (født c. 1677, begr. fra Viborg Gråbrødre kirke 17. juli 1722), derefter 9. februar 1723 i Viborg Sortebrødre kirke Anne Marie Pedersdatter Harck (døbt i Viborg Sortebrødre kirke 11. september 1702, død — neppe i Viborg — før 1772) og blev begr. 11. juni 1745 fra Viborg Gråbrødre kirke. Med sin sidste hustru havde han adskillige børn; 3 sønner og 4 døtre overlevede ham.

²⁾ Dr. Corth skal ved denne tid have praktiseret som Læge i Viborg. Apoteker var Johan Kristoffer Weischer. (Ingerslev: Danmarks Læger og Lægevæsen II. 205. 261).

self hørte og med sandferdighed kand vidne, at hand endog i denne sin døds angist laae med saadan fornuft og forstand, at hand vidste at kiende hver den, som besøgte ham i hans svaghed og tackede dennem for alt got og hver dag, hand hafde været hos dem og de hafde levit sammen i denne syndige verden og ønskede, det altid maatte gaae dennem vel fremdelis. Ja, den tiid, svagheden allermest paakom ham tillige med døden, da var den guds mands sidste mundheld dette trøsterige vers: O Jesu Christ, som døden vist for mig paa kaarset taalde, i dødsens krig du stat mig bie, at jeg maa seir beholde. Med saadan og anden gudelig beredelse imod døden laae den sl: guds mand stille hen indtil om aftenen klochen 6 slet, hvor da, som hand befant det iche rigtig med sig, trøstede hand sin højbedrøvede hustrue¹⁾ med adskillige trøsteriige paamindelser, at hun schulle være taalmodig under kaarset og give sig tilfreds. Hand tvilede iche paa, at jo taalmodighedens og trøstens gud, som er enkers og faderløs is forsvar, schulle trøste, forsiune og forsørge hænde med hendes faderløse børn fremdeelis, ligesom hand hidindtil giort havde, hand tvilede iche heller paa, at jo hans gode tilhørere endnu som tilforn schulle hiælpe hende til rette i hvis maader, de kunde, og iche slet slaae haanden af hænde og hans efterlatte børn i deres bedrøvelige og megit sørgelige tilstand. Efter denne formaning og trøst til sin hustrue og yngste søn²⁾ talede hand til samme sin søns informator, som sad hos hannem ved sengen, og bad hannem, at hand vilde læse og siunge for hannem af guds ord til trøst imod døden, saasom hand iche self for dødens bitterhed var god for at tage nogen bog at læse udj, hvilket hand og strax paa timen gierne efterkom og, efter som hand self begierede, læste adskillige psalmer for hannem, iblant andre disse: Herre Jesu Christ, sand mennische og gud etc., Naar jeg betenker den tid og stund, som jeg af verden schal fare, mit hierte sig fryder mangelund som fuglen ved dagen

¹⁾ Maren Knudsdatter Skram. Hun blev begravet i Holstebro 9. maj 1731; i kirkebogen bemærkes: „Hafde sit eyet huus at beboe, men lod iche prædike over sig.“ (Jvfr. iøvrigt ovenfor side 9 anm. 2).

²⁾ Knud Holbech.

den klare etc. Med saadan en god beredelse imod døden hensov den sl: guds mand i herren sødelig og salig om torsdag aftenen d. 26. octobr. sidst¹⁾ klokken 7 slet, efter at hand hafde levit i denne jamerdall stedse kierlig og venlig med sin hustrue, omhyggelig for sine børn og deris optugtelse og opdragelse i den sande guds frygt, opbyggelig for sin meenighed, oprigtig og huldelig mod sine venner og paarørende, forligelig og venlig mod sine naboer og endelig velvillig mod hvert guds barn, fem og tresensitive aar, ni maaneder, tre ugger og tre dage, som er den salige mands gandsche aar og alder. Gud give hannem med alle sande og troe christne en glædelig og ærefuld opstandelse paa domens dag!

Gratiarum actio.

III.

Hvad sig dette sl: unge mennische og guds barn, sl: Cathrine Ottisdatter Holbech, hendis hæderlig oprindelse, gudfrygtige lefnet og salige endeligt anbelanger, da er dette salige guds barn fød udj Holstbroe aar effter Christi fødsel 1694 d. 1. maji om efftermiddagen klochen 6 af hæderlige forældre. Hendis fader hr. Otto Jensøn Holbech, da collega udj Holstebro latinische schole og nu medtiennere udj ordet til Holstebro og Maaberg menigheder, hendes moder den hæderbaarne, dyd- og gudelskende matrone Maren Knudsdaatter Skram, som begge denne dieris nu sl: daatters liig til sit sovekammer og hvilested bestediger.

Effter fødselen hafver hendis kiære forældre strax opofret hende gud igien ved igienfødselen, hvor hun er indpodet udj Christo til at være et lem i guds menighed og en arfving til det himmelsche rige, hvor til gud hende nu hafver hiemkaldet.

Siden hafver de draget al forælderlig omsorg for hende og, saa snart hun noget kunde fatte, har de holdet hende til guds-frygt ved bordlæsning, afften- og morgenbønner og adschillige smuche sententzer og sproch.

---

¹⁾ Han blev begravet 3. november 1713. Ved skiftet efter ham blev der til deling mellem enken og de to sønner omtrent 300 rdlr. Enken beholdt stervbogården i Holstebro, vurderet til 200 rdlr. (Skiftebrev).

Men der aar og alder det tilstede, har de sat hende i schole for at lære at læse i bøger, skrive og regne og fornemmelig vel at lære sin børne-lærdom, at hun saa kunde blifve viis til salighed, hvor udj hun saaledis forfremmedis, at de der aff hafde god fornøyelse. Der effter har de holdt hende udj sye-schole at lære at kniple, sye og bordyre og anden næthed, hvortil hun hafde stor lyst og var nem til det at fatte, hvor paa hun har effterladt sig iche een men mange prøver, og er saa blefven hiemme hos sine kiære forældre, indtil hun var i hendis alders syttende aar. Der effter har hendis kiære forældre overladt hende til den hæder-baarne, dyd- og gud-elschende matrone Ellen Mari Alrøe, ærværdige hr. Knuds¹⁾ udj Hem, for at conferere med dieris kiære daatter, udj hvis næthed hun hafde lært og i huusholdningen med hende at dele uggerne, hvor hun er forblefven, indtil nu gud ved døden hende bortkaldede, et aar.

Hvad sig ellers hendis lif og lefnet angaar, har hun af barns been op haftt gud for øyen, iche allene udj kirchen ved guds ords flittig hørelse og der effter (der hun var kommen til den alder) ved det høyværdige altarens sakramentis gudelig brug, men end og hiemme, hvor hun ey lod nogen dag gaa forbj, hun io øvede sig til gudfrygtighed, særdelis med sine morgen og afften-bønner at giøre i sit kammer, hafde ingen lyst til verdens fantasie, men elschede det hiærtens schiulte mennische i det uforkrænkelige med en sagtmodig og stille aand, hvilchet hun vidste, der var kostelig for gud.

Imod hendis kiære foreldre var hun saa ærbødig, lydig og tiennistagtig, at de vel kunde være forsichrede, om gud hende saalenge lifvet hafde sparet, de da aff hende i dieris alderdom schulde faaet tilsium, trøst og hiærtens glæde.

Imod hendis tvende brødre var hun en huld-troe syster og

---

¹⁾ Knud Madsen, provst til Hem, Hindborg og Dølby, død barnløs 15. juni 1712. (Hindborg herreds gejstlige skifteprot.). En Ellen Marie Alrøe, der blev begravet i Skive 21. november 1726, 66 år gl., var rimeligvis hans enke. Wiberg kalder hende — utvivlsomt mindre korrekt — *Helene Marie Pedersdatter Alrøe*.

holdt det for sin store glæde, at de kunde tiltage udj det, som kunde være gud til ære og deris forældre til fornøyelse.

Imod alle, som hun omgichis, anstillede hun sig ærbar, schichelig og trofast, var fri for al spotshed, hafde iche mange ord, meente ingen ilde, vendte alting til det beste, hvor over hun hos alle, som hun var udj omgiengelse med, var yndet og afholdt, især hos de hæderlige, fornemme got folch, udj hvis huus gud hende bortkaldede, hvor hun for sin ærbødighed, schichelighed og flittighed som et barn og en daatter var æret og agtet, hvilchet og forvoldte det, at enddog hun kunde kommet udj et og andet fornemme huus hos adel og andre, sluttede hun at blifve, som hun var, saalenge som hendis kiære forældre vilde hende aff dieris huus undvære.

Men at komme til hendis sygdom og døds aarsag, da, som hendis forældre vilde hafft hende hiem til St: Michelsdag, hun og lafvede paa hiemreysen, lavede gud paa en anden reyse med hende. Førhend hun kom til sin faders huus her, blef hun hiemhendt til sin og allis vor fader hisset. Og blef hun en dag eller to for St: Michelsdag saa syg, at hun maatte gaa til seng, hvilchet der hendis kiære forældre fich at viide, sendte de strax en vogn effter hende med deris pige, som hende paa reysen schulde være til hielp og tienniste. Men der pigen med vognen kom, var hun saa syg, at hun iche kunde reyse, dog hafde hun self og andre det haab, at hun snart schulde kommet sig igien, og at det allerede var scheet forsichrede folch der fra paa den store mandag¹⁾ i Holstebro.

Løfverdagen effter den store mandag reyste hendis moder self hen at hente hende hiem, men fandt hende endda saa svag, at hun iche torde betroe hende vinden, hafde dog nogenledis haab om hendis restitution. Men som mand iche kunde viide, hvor gud det med hende vilde have, spurte hendis kiære moder om mandagen, førhend hun reyste fra hende, om hun iche vilde være forliigt med gud, hvortil hun svarede ja, og begierede hun, at det maatte schee, medens hendis moder var tilstede, hvilchet

---

¹⁾ En markedsdag, først i oktober. (Frølund: Holstebro 83—84).

og strax blev effterkommet ved vel-ærværdige hr. Knud, som effter den hellige afløsning meddeelte hende det høyværdige altarens sakramente til en forsichring om guds naade og den ævige salighed og ellers formanede hende til troe og taalmodighed og med mange skriftens sproch trøstede hende mod døden. Der paa tog hendis moder afscheed med hende i den fulde agt og tanche, at hun og saa snart schulde faae sin kiære daatter hiem, hvor om hun og blev forsichret ved folch der fra mandagen der effter, som berættede, at hun var saa frisch, at hun kunde være fra sengen, hvor effter hendis kiære forældre torsdagen der effter schichede bud til hende, at fornemme, hvorledis hun var til pas og huor snart de kunde vænte hende hiem. Men lidet effter buddet fra dennem var gaaet, kom et bud til dennem med skrivelse, at vor herre hende ved døden hafde henkaldet.

Udi sin sygdom har det sl: guds barn været heel taalmodig, trøstig og fornøyet med guds villie, enten det skulde være til livet eller døden, snart aldrig klaget sig men befalet sig og sin sag gud, som de fornemme got folch vidner, som udi sygdommen hende sær har opvartet og tient, sær saa flittig besøgt, hvilche og af hendis taalmodighed hafver fatted haab, at hun dog schulde igien komme sig og lefve noget lengere. Men hendis siæl behagede gud, derfor hastede hand med hende fra dette onde lif og det ved et sagte og salig endeligt, som hand forleente hende forleden ugge, onsdag¹⁾ morgen noget før dag, da hun sødeligen i herren hensov, effter hun hafde lefvet i denne verden 17 aar og 6 maaneder, som er det salige guds barns gandsche aar og alder.

---

¹⁾ Det synes at måtte blive 21. oktober 1711; hun blev nemlig syg kort før Mikkelsdag, som er 29. september, storemandag maa have været 5. oktober, lørdagen d. 10. rejste moderen til hende, mandagen d. 12. blev hun berettet, mandagen d. 19. sagdes det, at hun var i bædring, torsdagen d. 22. sendtes der bud efter hende, men da var hun død dagen før. Hverken Hem eller Holstebro kirkebog meddeler noget om hendes begravelse.

De ældste Led af Familien Undal (Undahl) i Norge.

Af E. A. Thomle.

V. Anders Jonssøns Børn.

4. *Jonas Andersson (Undall)*. Han blev født paa Underøen c. 1634. Sandsynligvis er han en af de Sønner af Tolderen Anders Jonsson, som Just (Justsson) Høg, Hovmester paa Sorø Academie, 11. Novbr. 1639 fik kgl. Befaling til at annamme paa Skolen „naar Plads ledig bliver.“¹⁾ Han har dog næppe gaaet paa Sorø Akademi. I ethvert Fald blev han Student fra Frederiksborgs Skole 6. Mai 1654 og er uden Tvivl den Jonas Andersson, der i 1658 stod som Sergeant i 11te Compagni af Studenternes Regiment og da deltog i Kjøbenhavns Forsvar mod Carl X. Gustav. Da han ei meldte sig til Tjeneste det følgende Aar, har han formodentlig kort efter forladt Kjøbenhavn og draget tilbage til Norge, hvor han 1660 maa være bleven Capellan og Rector ved Skolen i Christianssand efter den da afdøde Hr. Jens Hanssøn Alsløw. I en Forklaring om Christianssands Borgeres Formue og Huse 1661 opføres ogsaa bl. a.: „Anders Reeseners Gaard ved Elven med Søbod, som Hr. Jonas Andersson med Tjener her sammensteds bevaahner“, hvilken Gaard taxeredes for 800 Rdl.²⁾

Heraf fremgaar det formentlig, at Hr. Jonas Andersson allerede paa denne Tid har været i Prestembede, sandsynligvis som residerende Capellan og Rector scholæ i Christianssand. Da denne By i 1641 anlagdes paa Gaardene Grim og Egs Grund, der hørte til Oddernes Prestegjeld, var det en Selvfølge, at Byen ogsaa i gejstlig Henseende betragtedes som en Del af dette Prestegjeld, hvis Sogneprest Hr. Jørgen Clausson ogsaa blev Sogneprest til Byen. Indtil denne i 1645 fik sin egen Kirke søgte Byens Borgere — som Prestegjeldets øvrige

¹⁾ Sjællandske Tegnelser XXVI. f. 512.

²⁾ Den alm. Landcommission 1661, Bil. til Relat. om Agdesiden, Pak. 2 i N. Rigsarchiv.

Indvaanere — naturligvis deres gamle Sognekirke Oddernes. Men da der i Christianssand var bleven bygget egen Kirke, der 21. Juni 1646 blev høitidelig indviet af Biskop Tausan og givet Navn af Trefoldigheds Kirke, har der ogsaa straks opstaaet Ønske om at faa en egen i Christianssand bosat Prest, der mere udelukkende kunde sørge for Byens Borgere. Efter Jørgen Claussøns Død der, var Nils Knudssøn Tannderup (i 1641) bleven Sogneprest til Oddernes, og da han døde i 1643, blev Hr. Anders Nilssøn, der tidligere havde været Capellan hos Tannderup, 30. Juli 1643 af Almuen i Oddernes kaldet til Sogneprest i hans Sted, i hvilket Valg ogsaa 3 Borgere i Christianssand, nemlig Thomas Rasmussøn, Søren Thommessøn og Jacob Mortenssøn deltog. Formodentlig har der, saalænge Byen ingen Kirke havde, ikke fra Byens Side været fremsat nogen Paastand om særskilt at ville kalde Prest. Anderledes har Sagen derimod stillet sig, da den nye Kirke i 1646 var færdig og indviet. Thi nogle Dage efter, den 28. Juni 1646, kaldte Borgerskabet i Christianssand, forsamlede i Trefoldigheds Kirke, til Byens første særskilt valgte Sogneprest „deres forrige kjære Sjælesørger“ Hr. Anders Nilssøn, hvilket Kaldsbrev dog havde Formen af en Confirmation af det af „deres Medborgere“ Thomas Rasmussøn, Søren Thommessøn og Jacob Mortenssøn allerede i 1643 sammen med de øvrige Kaldsmænd fra Oddernes Hr. Anders Nilssøn givne Kaldsbrev. Under 14. Juli næstefter meddelte ogsaa Biskop Tausan Hr. Anders Confirmation paa at være Sogneprest i Christianssand til Trefoldigheds Kirke, dog paa den Condition, at Hr. Anders i Christianssand skulde holde „en residerende Medtjener, foruden den han tilforn haver til de Sogne i Oddernes Gjeld“, da han umulig ellers kunde betjene alle de 5 Kirker, han havde. Herpaa fik han ogsaa 17. Aug. 1646 Stiftsbefalingsmanden Palle Rosenkrandses Collats. Borgerskabet var imidlertid ikke tilfreds hermed. Det vilde at Hr. Anders Nilssøn som deres Sogneprest skulde bosætte sig i Byen, hvilket de mente han pligtede baade efter Privilegierne og Recessen, uagtet — som Hr. Anders siger — der kun var et Par Bøsseskud mellem Prestegaarden og Byen — og Elven, som man kunde slynge en Sten

over, og uagtet der ingen Prestebolig var opført. De lovede i saa Fald at ville give ham en passende aarlig Løn, som de den 29. Novbr. 1649 fastsatte til 100 Dlr. aarlig. Derimod fandt de ikke under de daværende mislige Tider ogsaa at kunne give Løn til en Capellan.¹⁾ Herom gjorde de gjentagende Gange Anmodning til Hr. Anders, saavel mundtlig som skriftlig, men uden Nytte, hvorfor Magistraten 10. Juli 1650 lod Hr. Anders besikke, om han efter Borgerskabets Bestemmelse vilde være deres Sogneprest, og i saa Fald med Hustru og Børn flytte over til Byen og der holde Bo og residere, og al udenbys Tjeneste derimod afstaa, saa skulde de give ham en aarlig Løn af 120 Dlr., da Magistraten fandt 100 Dlr. at være vel lidet. Hvis han derimod ikke vilde dette, mente de, at han fik levere sit Kaldsbrev tilbage, saa de kunde kalde en anden til deres Sogneprest. Hr. Anders fandt den ham tilbudte Løn altfor liden, da de godt vidste, at de for nogle Aar siden havde overtalt ham til at bygge, efterdi Byen ikke formaaede at bygge Prestebolig, Børneoffret var ham ulovlig betaget, Accidentia, som hans Formand fulgte af Grim og Eg, havde han ikke faaet. siden han kom til Oddernes, og Arbejdsdage, som hans salig Formand havde, fornægtede de ham etc. Da han havde deres Kaldsbrev uden Betingelse, henholdt han sig til dette. Ikke desto mindre synes han dog senere at have været villig til at flytte til Byen, da han ansøgte Biskoppen og Lensmanden om Tilladelse hertil. Den sidste, der holdt Hus paa Kongsgaarden „som ligger strax ved Oddernes Kirke og Prestegaard“ fandt ikke at kunne tilstede det uden Kongens Samtykke. Da Borgerskabet saaledes ikke kunde komme nogen Vei med Hr. Anders paa fredelig Maade, stævnedes de ham først 27. Sept. 1650 for Provsten, Hr. Samuel Jørgenssøn, ved hvis Dom af 16. Oct. s. A. Sagen blev henvist til Capitlet, da han ikke ansaa sig competent til at dømme i Sager, hvor der var Tale om Embedsfortabelse. Magistraten indbragte derfor ved Stævning af 15. Januar 1651 Sagen for Capitelsretten, hvor de

---

¹⁾ Dette maa dog senere være skeet. Thi i 1682 opføres i Byens Regnskab foruden 100 Rdl. i Løn til Sognepresten ogsaa 80 Rdl. i Løn og 24 Rdl. i Husleje til „Capellanen.“

nedlagde Paastand om, at Hr. Anders skulde tilpligtes at flytte til Christianssand eller levere sit Kaldsbrev tilbage, saa meget mere, som han ikke som befalet havde holdt nogen Capellan i Byen. Til det sidste svarede imidlertid Hr. Anders, at de Dan-nemænd selv var Aarsag dertil, fordi de ikke havde villet give Capellanen nogen Løn, og i Synderlighed fordi Hr. Mats ikke vilde tjene baade for en Capellan og Skolemester tillige, hvad han ikke turde paatage sig. Ved Capitlets Dom af 13. Marts 1651 blev Hr. Anders vel frikjendt for Magistratens Tiltale, men „efterdi Hr. Anders haver fem Kirker og det er umuligt, at han med en Capellan stedse saa mange Kirker kan betjene, da skal han holde en Capellan stedse i Byen, som tager Vare paa Tje-nesten, som Capellanen bør at forrette i en Kjøbstad, og han selv til Høimæsse paa Søndagene og andre høitidelige og hellige Dage saavel som om Fredagen en Sogneprestes Tjeneste forvalte. Desforuden skal han og holde hjemme i sit Hus en Medtjener, som kan tage Vare med hannem paa Landsby(gd)en, naar Be-hov gjøres.“ Straks Dommen var afsagt, maa Hr. Anders have antaget en Capellan til at forrette i Byen. Thi i en Ansøgning, han 26. Marts 1651 sendte Kongen om Tilladelse til at bo i Christianssand, siger han, at han havde en Capellan der. Dette maa utvivlsomt have været Hr. Jens Hanssøn Allesløv. Det siges vistnok, at den første Capellan i Christianssand, som Magi-straten efter Privilegier kaldte 1645, skal have været Hr. Jens Anderssøn, men nogen Prest af dette Navn forekommer ikke i Christianssand, og man tør derfor vistnok ansee Opgaven for urig-tig. Det er i alle Fald sikkert, at Hr. Jens Hanssøn i 1653 var resi-derende Capellan og Rector i Christianssand. Thi den 18. Juli d. A. fik han 30 Tønder Havrekorn af Kronens Tiende i Lister Len og kaldes da „Prest og Rector scholæ“ i Christianssand¹⁾ Af Listers Lens Regnskaber sees det, at disse 30 Tønder Korn oppebares endnu i 1658 af Hr. Jens Hanssøn „Capellan og Skolemester i Christianssand“ med 30 Dlr. aarlig.²⁾ Da han 7. Marts s. A. søgte om at erholde Forbedring i sin Løn, siger han

¹⁾ Norske Rigs-Registranter, XI. S. 11.

²⁾ Listers Lensregnskab No. 509 i N. Rigsarchiv.

udtrykkelig, at han var kaldet til at være Prædikant i Christianssand og Rector ved den latinske Skole sammesteds, men at han for begge Tjenester i aarlig Løn kun havde 30 Rdl., hvoraf han til en Collega og Hører aarlig maa aftage 24 Rdl., uanset at der i Accidentia neppe tilfalder ham aarlig 20 Rdl. I sin Anbefaling af 9. Mai s. A. udtaler Lehnsherren Ove Schade bl. a., at han som Rector scholæ til manges Glæde forsvarligen sørger for den tiltagende Ungdoms Substitution. Den 16. Novbr. 1658 bevilgedes der ham ogsaa paa Grund af hans ringe Løn Førstebygsel og Tredieaarstage af alle Kirkens Gaarder og Jorder i Agdesidens og Bratsberg Lene og „saa meget toldfri, som til 20 Rdl. Told kan opløbe“, indtil anderledes bestemtes.¹⁾ Allerede nogle Dage efter Dommen, under 26. Marts 1651, indgik Hr. Anders Nilssøn med en Ansøgning til Kongen om at maatte bo i Christianssand, men Lensmanden Jørgen Seefeldt til Visborg. fandt i sin Erklæring af 31. s. M. ikke Grund til at anbefale Andragendet, idet han synes at have opfattet det som en Plan fra Borgerskabets Side om at faa Christianssands By gjort til Hovedsogn og Oddernes til Anneks. Han foreslog derfor, at Hr. Anders fremdeles skulde vedblive at bo paa Oddernes og holde en Capellan i Byen. Imidlertid er neppe Ansøgningen bleven indsendt til Kongen. Thi en ny Ansøgning til Jørgen Seefeldt af 14. Juni s. A. førte til, at Hr. Anders den følgende Dag — 15. Juni — med Borgermester, Raad- og Borgerskabet i Christianssand indgik en Forening, ifølge hvilken han skulde flytte til Byen mod af Byens Kasse at erholde 100 Dlr. aarlig, hvilken Løn de forbandt sig til at forbedre eller forhøje, saafremt Byen efter Ansøgning hos Kongen maatte blive tillagt nogen Benaadning, hvorhos de 17. Mai 1652 afgav et Revers, ifølge hvilket denne Forening ikke i nogen Henseende „den Rettighed som velfornemme vores itzige Lensherre eller hans Efterkommere paa høistbet^e hans kgl. Maj. og Kronens Vegne til forn^e Oddernes Kirke som et gammelt Hovedsogn for sig selv, med deres underliggende Annekser kan comportere, ei heller de dertil ge-

---

¹⁾ Norske Rigs-Registanter, XII. S. 221 f.

hørige Sognemænd deres jus vocandi, naar bet^e Hr. Anders ved Døden skulle afgaa, skal præjudicere.“ Overenskomsten fik kgl. Confirmation 7. Novbr. 1652, og Hr. Anders er vel derefter tilflyttet Christianssand By, hvor han i alle Fald var bosat 1661, da han daterer sin Forklaring om Kaldets Indtægter herfra. Han oplyser her, „at Christianssand er en liden Kjøbstad; thi den største Part af Borgerskabet boer endnu paa Havnene; den er funderet midt i Oddernes Sogn og Oddernes Sogn over dens Foundation er forringet paa sexten Huder, hvoraf Oddernes Prest havde sin Tiende og anden Rettighed og derfor med den høie Øvrigheds Bevilling af en Prest betjenes, for hvilken hans aarlige Tjeneste samt istedetfor Prestepenge til visse Lønning for anden Rettighed hannem aarlig af Borgerskabet et hundrede Dlr. er tillagt.“¹⁾)

Da Hr. Jens Hansen Alsløv døde i 1660, maa Hr. Jonas Undall i hans Sted være bleven residerende Capellan og Rector i Christianssand. Jens Hanssøn levede endnu 3. Mai 1660, da han egenhændig kvitterer for den ham bevilgede Førstebygsel,²⁾ men var død før 11. Decbr. s. A., da Enken Margrethe Frederiksdatter paa sin salig Mands Vegne kvitterer for Femtepengene af Kirkens uvisse Indtægter i Agdesiden 1658—60².) Rigtignok anføres det endnu 1661, at Hr. Jens Hanssøn Alsløv af Byen oppebærer 50 Rdl. i Løn og 20 Rdl. i Husleie,¹⁾ men Anførselen maa vistnok være taget af et ældre Byregnskab og for kun at dokumentere Udgiften i Almindelighed. Det kan neppe være nogen Tvivl om, at Hr. Jonas Undall i 1660 er bleven Hr. Jens Hanssøns Eftermand som Capellan og Rector i Christianssand. I denne Stilling virkede han til 1665, da han fulgte Hr. Anders Nilssøn som Sogneprest til Christianssand, Oddernes og tilliggende Annekser. I Aarenes Løb var der nemlig foregaaet den Forandring, at Oddernes fra at være Hovedsognet, 30. Juli 1662 var bleven et Anneks til Christianssand, hvorfor ogsaa Almuen af Vennesland, Øvrebø og Hegland i 1665 søgte om at maatte

¹⁾ Den almindelige Landcommission 1661, Bilag til Relat. om Agdesiden Pakke 2 i N. Rigsarchiv.

²⁾ Agdesidens Lensregnskab No. 512 i N. Rigsarchiv.

blive et Anneks til Byen. Ved aabent Brev af 28. Juni s. A. blev det imidlertid bestemt, at de nævnte Sogne „fremdeles at forblive under Oddernes Anneks under Christianssand!“ At Jonas Undall allerede før 27. Juli 1665 var Sogneprest i Christianssand fremgaar af, at han, da han under denne Datum undertegner nogle Opgaver, der skulde indsendes til Titus Bülche, udtrykkelig undertegner: „Jonas Andersen Undall P(astor) I(oci).“ Allerede før 10. Mai s. A. maa han være ansat som Sogneprest efter Hr. Anders Nilssøn, da hans Eftermand som residerende Capellan i Christianssand Hr. Søren Isachssøn Friis blev udnævnt til sit Embede denne Datum.¹⁾ At Hr. Søren Friis nemlig var Jonas Undalls Eftermand oplyses under en Sag, som Friises Enke Karen havde med hans Eftermand Hr. Ole Hanssøn Bagger. Ved Overhofrettens Dom af 23. April 1694 blev Bagger nemlig dømt til at give Karen 80 Dlr. aarlig, som hendes afd. Mand havde betalt „sin Formand Hr. Jonas Anderssøn efter derom oprettede Contract af 14. Juli 1666 og det paa de Conditioner og Terminis, som de afg. Hr. Søfren er betalt“ idet Akterne udviste, at Capellanen i Christianssand „i langsommeligt Tid“ havde betalt deres Formand eller deres Enker „noget til Underholdning eller Restitution, for hvis de forhen haver udgivet.“²⁾ Før 1665 kan Jonas Anderssøn heller ikke være bleven Sogneprest. Thi en Liste, der maa være afgivet 1664, er undertegnet af Anders Nilssøn som Sogneprest her.³⁾ Naar det siges, at Jonas Undal ved Siden af sit Embede som Sogneprest til Christianssand tillige var Rector ved den latinske Skole sammesteds, er dette visseligen meget tvivlsomt. Om Hr. Søren Isachssøn tillige blev Undalls Eftermand i Rectoratet, er maaske usikkert.⁴⁾ Det kan i alle Fald ikke sees af den ham som residerende Capellan i Christianssand meddelte kgl. Bestalling, der intet indeholder herom. Maa-

¹⁾ Norske aabne Breve 1665 i N. Rigsarchiv. Søren Isachssøn fik Confr. paa sin Bestalling 16. Novbr. 1670.

²⁾ Overhofrettens Afsigts og Voteringsprotokol 1694 i N. Rigsarchiv.

³⁾ Folketællingsliste i N. Rigsarchiv 1664—66.

⁴⁾ I 1664 var Hans Simonssøn „Skolemester“ i Christianssand; men dette var formentlig alene den danske Skolemester. (Lagthingsdom af Juni 1682 i Arendals Museum).

ske allerede Jens Rasch da kan være bleven Rector. Han var det i alle Fald 1670, da han blev Borgermester, og det er vel rimelig, at han i alle Fald har været i Stillingen flere Aar. Da Rasch i 1670 blev Borgermester, stod Rectoratet ledig til 1673, da Morten Anderssøn blev Rector og senere var Scheen Rector til Undalls Død. Det er derfor ikke sandsynlig, at Undall kan have været Rector længere end til 1665. Da han 10. Juni 1669 fraværende creeredes til Magister philosophiæ ved Kjøbenhavns Universitet, kaldes han ogsaa blot Sogneprest til Christianssand, skjøndt det vel er sandsynlig, at Grunden til at han erholdt Magistergraden har været den af ham tidligere indehavte Skoletjeneste. Under 30. August 1670 søgte han Kongen om Confirmation paa den ham (af Magistraten) meddelte Bestalling som Sogneprest til Christianssand, Oddernes og tilliggende flere Annekser samt som Prest paa Fæstningen Frederiksholm, og den 11. Decbr. 1671 fik han ogsaa denne. I 1672 førte Undall Klage over, at hans Anneksgaard Oddernes, som han og Formænd fra Byens Stiftelse af pro officio havde nydt, efter at han den af ny havde opbyggt og med Ager og Eng forbedret, for nogen Tid siden var ham frakommen, da den 17. November 1665 af Kongen var skjænket Magistraten i Christianssand til Avlsgaard og Græsgang, dog med Forpligtelse for Byen til at skaffe Presten tilbørlig fri Bolig. Ved kgl. Befaling af 6. Novbr. 1672 fik Stiftamtmanden Ove Juel Befaling til at undersøge og erklære sig i Sagen. Forholdet synes senere at være bleven ordnet paa den Maade, at Prestegaarden overlodes Sognepresten til Brug mod en Afgift til Byen. I 1677 eller i Begyndelsen af 1678 blev Undall efter Hr. Nils Olufssøn, Sogneprest til Søgne, Provst i Mandals Provsti. I alle Fald var han det allerede 12. April 1678. Da det nogle Aar senere under 6. Mai 1682 bestemtes, at Stavanger Stift herefter skulde kaldes Christianssand Stift samt at Capitlet og den geistlige Jurisdiction tilligemed Skolen til Christianssand Kjøbstad „skulde transfereres og Kirken der sammesteds herefter være Christianssands Stifts Cathedral eller Domkirke“¹⁾, blev han tillige Stiftsprovst. I hans Tid paabe-

¹⁾ Norske Missiver 1682 i N. Rigsarchiv.

gyndtes ogsaa 1685 Bygningen af den nye (Dom)Kirke i Christianssand, men den blev først færdig flere Aar efter hans Død. Til Hjælp ved Opførelsen blev der under 12. Septbr. 1685 bestemt, at Christianssand Kirke skulde tillægges det Cathedraicum, som Stavanger Kirke hidtil havde nydt, da Kirken, som staar under Bygning „ei med havendes Capital kan naa sin Fuldkomnethed.“

Mag. Jonas Undall boede hele sin Tid i Christianssand, hvor han eiede Hus. Han eiede ogsaa en Tomt eller indhegnet Løkke paa Byens frie Grund under Fjeldet mod Grøm strax indenfor Michel Hanssøns opbygte Hus, som han 12. Mai 1684 (thgl. 31. Mai 1693) solgte til Mag. Anders Pederssøn Scheen, der imidlertid 8. August 1690 (thgl. 31. Mai 1693) overdrog samme til Kongen for et Beløb af 140 Rdl., som han var bleven skyldig for Vice-Tolderen Anders Jenssen Kierulf (Christianssand Stiftamtskrivers Regnskab 1684—90). Oddernes Prestegaard brugte han mod Afgift til Magistraten som Avlsgaard. Her holdt han i 1683 1 Dreng, 1 Pige, 6 Kjør, 5 Nød, 12 Smaafæ og 2 Svin. Den 29. Oct. 1673 erhvervede han ved Mageskifte af Tarald Baardssøn Birkeland 5 Gjedeskind (efter den nye Matrikel omsat til 1½ Hud) i Robstad i Oddernes og købte 25. Febr. 1675 af Bjørn Sandeid ½ Hud, samt 16. Oct. 1680 af Anders Grebesland yderligere 2 Huder i samme Gaard. I 1676 staar han som Eier af 2 Huder i Robstad, ½ Hud i Espeland i Oddernes, 1 Hud i Tvede i Hegland, i 1683 desuden af 1 Hud i Lønningen og ½ Hud i Bjørndal. Han drev ogsaa Sagbrug og Trælasthandel i Lighed med flere af sine Standsbrødre. 24. Novbr. 1688 fik han derfor ogsaa kgl. Confirmation paa Midtsaugen udi Kværnestensbækken, „som er den ene af mine to udi nævnte Bæk bestaaende Sauger“, hvilken Confirmation søgtes i Anledning af Reductionen af Landets Sagbrug 1688. Dette Sagbrug tilligemed hans Tømmerbrug i Skjerve i Mandals Len solgte hans Bo ved Auctionsskjøde af 23. Aug. 1697 til Præsident Claus Berthelssøn i Christianssand.

Mag. Jonas Anderssøn Undall døde i Christianssand 14. Aug.

1691¹⁾, og Skiftet efter ham blev sluttet 16. Juli s. A.²⁾ Han synes at have været en sagtmodig og velvillig Mand, men neppe nogen synderlig kraftig Personlighed. Undall blev gift c. 1661 i Christianssand med Anna Matsdatter, der overlevede Manden i mange Aar. I Skattemandtallet for Christianssand 1699 opføres Anna sl. Mag. Jonas Undalls Enke „af ringe Vilkaar og fattig.“ Ogsaa i det følgende Aar nævnes hun.³⁾ Hun har vistnok været en Datter af Foged i Robyggelaget Mats Christenssøn, der senere blev Raadmand og 6. Mai 1661 Borgermester i Christianssand, fra hvilket Embede han blev afskediget 1665. Han døde i Christianssand før 1681, da Skifte efter ham holdtes her 22. Juli d. A. — Mats Christenssøns Kone og Anna Matsdatters Moder Anna, hvis Fars-Navn ei kjendes, var 1ste Gang gift med Hans Thommessøn, Tolder og Kromand i Flekkerø⁴⁾, hvorfor ogsaa Anna Matsdatters „Broder“ var Borger og Raadmand i Christianssand, Michel Hanssøn, og dennes „Broder“ igjen den Peder Hanssøn,⁵⁾ der 1673 havde anrettet en ny Bøim i Topdalselven istedetfor den gamle og brøstfældige, som „hans Stiffader, fordum Borgermester i Christianssand sl. Mats Christenssøn,“ havde bygget der.⁶⁾ I sit Egteskab havde Mag. Jonas Undall 6 Børn, af hvilke dog kun 4 levede i 1696. I Kopskatmandtallet for 1683 opgives 6 Børn, 4 Tjenestefolk, 2 Vognheste og 1 Ko; i 1685 2 Døtre over 14 Aar, 2 Piger og 1 Dreng; i 1688 3 Børn (over 14 Aar), 1 Dreng, 2 Piger, 2 Heste og 1 Ko. —

Undalls Børn vare følgende:

---

¹⁾ Christianssands Capitelsbog f. 1695, Christianssands Bispearchiv. 2. i N. Rigsarchiv.

²⁾ Ibid.

³⁾ Kopskatmantal 1700 i Christianssands Byregnskaber i N. Rigsarchiv.

⁴⁾ Norske Rigs-Registranter. VIII. S. 442 og IX. S. 339.

⁵⁾ Rentekammerets søndenf. Contors Copiebog f. 1699 f. 234 i N. Rigsarchiv.

⁶⁾ Cancelli-Indlæg 1674 ¹⁰/₃ i N. Rigsarchiv. — Anna Matsdatter havde sandsynligvis ogsaa adskillige andre Sødskende. Saaledes var vistnok baade Raadmand Christen Matssøn i Christianssand og Byskriveren Ebbe Fredrik Peterssøns Hustru Sødskende af Anna. Ligeledes var Mag. Anders Pederssøn Scheens Hustru, som foran nævnt, hendes Søster.

- 1) Andreas Jonassøn Undall (Andreas Jonæ Undallinus), født i Christianssand c. 1662, † ugift før 1696. Han blev Student fra Christianssand Skole 15. Juli 1682.
- 2) Datter (Ingeborg?) Jonasdatter Undall, født i Christianssand c. 1663, † der før 1696 ugift.
- 3) Mats Jonassøn Undall, født i Christianssand c. 1664, † der 1718 (nedsat i Commerceraad Undalls Begravelse 3. Marts s. A.) Han var Handelsmand i Christianssand, men neppe af de større. Han arvede i 1700 efter Svigermoderen, hvis Skifte holdtes 24. Marts s. A., en Del Jordegods i Robygge-
laget, som han alt 4. Febr. 1705 overdrog til Svogeren Ole Christenssøn Wiborg.¹⁾ Han var gift (før 1700) med Malene Christensdatter Wiborg, Datter af Raadmand i Christianssand, Christen Olssøn Wiborg og Maren . . . . (begr. i Christianssand Domk. 3 Decbr. 1698) samt Søster af for-
annævnte Ole Christenssøn Wiborg og Johannes Christenssøn Wiborg. Konens Søster var gift med Fedder Jenssøn Riber. (Retsprotokol No. 4320 f. 40). Af Egteskabet kendes kun 2 Børn, nemlig: a) Et Barn, † i Christianssand 16. Decbr. 1719 (begr. 18. s. M.) og b) Anne Marie Matsdatter Undall, gift i Christianssand 9. Aug. 1735 med Jørgen Arentsen Uchermann.
- 4) Anna Jonasdatter Undall, født i Christianssand c. 1667, † der c. 1698. Gift i Christianssand 1692 (fik 18. Novbr. s. A. kgl. Bevilling til at vies uden Trolovelse og Lysning)²⁾ med Anders Anderssøn Dedekam, født i Christianssand c. 1669, † paa Fet Prestegaard paa Romerike 1737 (begr. paa Hofs Kirkegaard 10. Juni s. A.) 68 A. gl., Søn af Raadmand i Christianssand Anders Tønnesøn og Karen Hansdatter Spinche.³⁾ Efter sin 1ste Hustrus Død blev Anders Dedekam gift c. 1700 med Birgitte Hansdatter Tysch, født i Arendal 1682, † hos Svigersønnen Mag. Peder Hiort paa Fets Prestegaard

---

¹⁾ Retsprotokol 4320 f. 116 f i N. Rigsarchiv.

²⁾ Statholderskabet, Indkomne Sager 1698 i N. Rigsarchiv.

³⁾ Hun var Datter af Raadmand i Christianssand Hans Spinche og Kirstine Mortensdatter.

1742 (begr. 30. April s. A.), Datter af Skibsfører Hans Sørenssøn Tysch, og Karen Ellefsdatter Hafsøen. I et Mandtal fra Christianssand 1712 heder det: „Anders Anderssøn, Borger og Skipper, nærer sig af liden Krambodhandel og Skibrederi, anseet af Middel 2532 Rdl., Avance af Næringen 100 Rdl., Børnepenge 978 Rdl.“ — Han havde Børn i begge Egteskab og blev Stamfader for den store Dedekams Slægt i Arendal, over hvilken der findes trykt en Stamtavle af Chr. Ihlen (Familierne „Ellefsen og Dedekam“, Chr.^a 1898), hvortil denvises.

- 5) Abigael Jonasdatter Undall, født i Christianssand c. 1669, † . . . . . Hun blev da Manden kom i Ulykke og kort derefter døde, saa nedbrudt, „at ikke har vist til sig selv udi langsommelig Tid, hvorover hendes Fader deraf strax maatte tage hende hjem til sig.“¹⁾ Her var hun endnu i 1691. Hun gik fra Arv og Gjæld. Abigael Undal blev c. 1682²⁾ i Christianssand gift med Hans Pederssøn Bøgvad, der døde paa Fogedgaarden østre Berge i Mandals Prestegjeld i Mai 1687. Han var 1675 Fuldmægtig hos Stiftamtsskriver Johan Witte i Christianssand³⁾ og siger selv 14. Aug. 1683, at han i 10 samfulde Aar havde tjent denne, først for 30 Rdl. aarlig, og de 4 sidste Aar for 40 Rdl. Witte blev i 1683 arresteret for Kassemangel, som han for en stor Del beskyldte Bøgvad for at være Skyld i, og blev hensat i Kjøbenhavns Citadel. Bøgvad blev 1683 Foged i Mandals Fogderi efter Jacob Povelssøn Riis, der afstod ham Embedet.⁴⁾ Som Cautionister for hans Oppebørseler som Foged havde Svigerfaderen Mag. Jonas Undall og Raadmand Hans Hanssøn Spinche stillet sig. Det gik imidlertid galt med Bøgvad, idet han efter faa Aars Forløb kom i stor Kasse-

¹⁾ Christianssands Stiftamtstuerenskaber 1687—90, Antegnelserne.

²⁾ I et Brev af 29. Juni 1683 siger Jacob Povelssøn Riis: „Ellers ingen Forandring uden Hans Pederssøn, som jeg afstod Fogderiet for, er gift med Mester Jonases Abigael.“ (Christianssands Stiftamtstuerenskab 1687—90).

³⁾ Norske Missiver 14. Aug. 1683 og Christianssands Stiftamtstuerenskaber 1684—90.

⁴⁾ Christianssands Stiftamtstuerenskab 1679—83 i N. Rigsarchiv.

mangel, som Cautionisterne tildels maatte betale. Da hans Bo, hvori der strax efter Mandens Død 28. Mai 1687 holdtes Registrering, ved Skifteslutningen i Christianssand 21. April 1691 viste sig ganske utilstrækkelig til at dække Gjælden,¹⁾ holdt man sig til Cautionisterne. Under 10. Juni 1687 søgte disse imidlertid om at slippe for en Del yderligere Restancer, idet de anførte, at Bøgvad for kort Tid siden ved Døden var afgaaet „efter at han ved adskillige paalagde Militær Executioner ganske var bleven udexeqveret og ruineret og desaarsag ganske ingen Midler efterladt, saa at hans ganske Bo efter Registreringens videre Forklaring ikke tilfulde bedrager 100 Rdl.“ — De erfarede nu, at han fremdeles skulde skylde til Kongens Kasse 170 Rdl., som han havde oppebaaret af Lagmanden i Stavanger, 176 Rdl., som han havde beregnet sig for meget i Løn og 28 Rdl., som Sorenskriveren havde oppebaaret. Da de allerede tidligere havde maattet betale 800 Rdl., vilde de blive aldeles ruinerede, om de ogsaa skulde betale Resten. De søgte derfor om at slippe herfor, og ved kgl. Resol. af 13. Aug. 1687 slap de mod at svare til Halvdelen af de ovennævnte 176 Rdl. I Rentekammerets Erklæring 6. Aug. s. A. over Ansøgningen heder det, at „Aarsagen til denne afgangne Fogeds slette Tilstand har været hans onde Husholdning, idet han og hans Hustru har levet langt over deres Stand; hvilket og gav disse hans Cautionsmænd Aarsag den for hannem stillede Caution at opsiges.“²⁾ Han boede paa østre Berge i Mandals Prestegjeld, hvor han i 1683 holdt 2 Piger, 3 Tjenere, 3 Heste, 16 Kjør, 3 Kalve, 40 Smaakreature og 3 Svin. Han efterlod sig 2 Børn: a) Margrethe, født c. 1684 og b) Anna, født c. 1686.

- 6) Ulrik Fredrik Jonassøn Undall, født i Christianssand c. 1671, † der 1724 (nød 18. Januar s. A. „fri Begravelse i Kirken samt Klokkerne og andet efter Kirkens Patroners Ordre.“) Han var Borger og Handelsmand i Christianssand og maa

¹⁾ Christianssands Stiftamtstuerregnskaber 1687—90, Bil. til Antegnelserne.

²⁾ Mandals Fogedregnskab 1681 i N. Rigsarchiv.

ikke forveksles med sit Sødskendebarn af samme Navn, der var Postmester i Christianssand. „Handelsmand og Borger i Christianssand Ulrik Fredrik Jonassøn Undall“ skjødede 16 Sept. 1718 med sin Hustru Anna Catharina Jensdatter Godtzen 13 Engelsker i Gaarden Schaaland i Aa Sogn til Torger Pederssøn og 13 Engelsker i samme Gaard, som „hans kjære Stifdatter“ Anna Kirstine Pedersdatter Høllen arvelig var tilfalden efter sin salig Bedstemoder Kirsten Hansdatter Agnefæst og som var transporteret til hans (o: Undalls) „kjære Værfader sl. Laurits Jacobssøn Agnefæst“ til Bjørn Tallakssøn Schaaland. Skjødet blev thinglæst paa Bergs Thing i Lister 14. Oct. s. A. — I et Mandtal 1712 heder det om Ulrik Fredrik Undall: „nærer sig af ringe Handel med salted og fede Varer; ansees af Middel til 243 Rdl. og Næring 50 Rdl. Børnepenge 700 Rdl.“¹⁾ Forøvrigt vides der intet om han. Han var 2 Gange gift. 1) c. 1710 med Abel Larsdatter Smith, † i Christianssand c. 1714, Datter af Kjøbmand, Skipper og Borger til Christianssand Laurits Jacobssøn Smith og Kirsten Hansdatter Agnefæst. Hun var, da hun egtede Undall, Enke efter Peder Larssøn Høllen, der vel var en Søn af Lars Christenssøn Høllen, som allerede 16. Oct. 1614 nævnes i Flekkerø. Af det ældste Kirkeregnskab sees det, at Abel Larsdatter gav 6 Rdl. til nye Stolestaders Opbyggelse i Christianssands Kirke. Peder Larssøn Høllen var allerede 1689 Borger til Christianssand²⁾ og havde et Barn, der 14. Sept. 1699 blev begravet i Christianssand. Om han havde flere Børn vides ikke. Men kun en eneste Datter, den fornævnte Anna Cathrine Pedersdatter Høllen, overlevede Forældre. I 1712 angav Ulrik Fredrik Undall „sin Stifdatter Anna Kirstine Pedersdatters Arv 700 Rdl.“ Allerede 1711 angav han 1 Datter, 1 Tjenestepige, 2 Ildsteder og Børnepenge. Hun blev nogle Aar senere gift med Stener Erikssøn Birkeland, hvilket sees deraf, at Ulrik Fredrik Undall 31. Januar 1719 paa Christianssands Raadstue

¹⁾ Krigsstyrmanttal 1712 i Christianssands Byregnskaber i N. Rigsarchiv.

²⁾ Retsprotokol No. 5251 f. 23.

lod thinglæse „et Pantebrev for Børnepenge til sin Stifdatter“ af 17. Januar s. A. og 12. Aug. s. A. fik Kvittering og Afkald af Stener Erikssøn Birkeland for hans Hustrus Arv 849 Rdl. 17 $\frac{1}{2}$.“¹⁾ Dette var netop det Arvebeløb, som tilfaldt Anne Cathrine paa Skifte efter Mormoderen, Kirsten Hansdatter 30. Juli 1715.²⁾ 2) i Stavanger 21. Febr. 1716 med Anna Cathrine Godtzen, født uden Tvivl i Stavanger c. 1679, † i Stavanger 1722 (begr. 14. Decbr. s. A.), Datter af Provst og Sogneprest i Stavanger Jens Sørenssøn Godtzen og 2den Hustru Anna Jensdatter Hiermann. Hun var da Enke, gift 1) i Stavanger 8. Mai 1708³⁾ med forrige Ekvipageskriver i Søetaten, senere i over 20 Aar Stiftsskriver og Postmester i Stavanger Laurids Lauritssøn Friis, født 8. Febr. 1652, † i Stavanger 1709 (13. Decbr. s. A. nedsat udi s. Peder Sørenssøns forrige Stiftsskriver og Tolder hans Graf, 61 A. 1 D.? gl.) Friis havde tidligere været gift (8. Mai 1686⁴⁾) med Mette Iversdatter Lem,⁴⁾ født 7. Febr. 1652, † i Stavanger 1707 (begr. 11. Novbr. s. A.) henved 56 Aar gl., en Datter af Iver Nilssøn Lem og Anna Hansdatter (der var Datter af Raadmand i Stavanger, Hans Pederssøn (Gammel) og 2den Hustru Maren Clausdatter, gift 2) med Tormod Torfæus). Med Anne Cathrine Godtzen, der ifølge reciproct Testamente af 4. Mai 1709, kgl. conf. 1. Juni s. A. var sin 1ste Mands Universalarving, havde Ulrik Fredrik Undall 2 Børn, en Datter og en Søn, der blev Stamfader for den Gren af Familien i Norge, der har forplantet Navnet lige til vor Tid. Børnene vare: 1) Abel Cathrine

¹⁾ Retsprotokol No. 2161 f. 1, 28 og 67.

²⁾ Retsprotokol No. 2558 f. 77.

³⁾ Familien Kielland (Chr.a 1897) S. 531 har 8. Mai 1686; dette maa i Tilfælde have været Datum for Lars Friis's 1ste Egteskab med Mette Iversdatter Lem, der først døde 1706.

⁴⁾ Hun var 1ste Gang gift med Sogneprest til Ly Laurits Berntssøn og 2den Gang med Eftermanden Hr. Gjøde Gjødessøn Glambeck, † c. 1684. Iver Nilssøn Lems Fader Nils Pederssøn Lem, fik 24. Decbr. 1629 af Claus Brockenhuus og Frue Emmerentse Pedersdatter Skjøde paa Gaarden Halsaa i Mandals Prestegjeld, hvilken Eiendom Gjøde Gjødessøn og Hustru St. Povelsdag 1681 pantsatte til Provst Peder Erikssøn Leganger.

Undall, født i Christianssand i 1717, † ugift i Stavanger 1732 (begr. 1 Decbr. s. A.) 2) Jens Fredrik Undahl (Undal), født i Christianssand 1719, † paa Valen i Søndhordland 1768. Han kom 3 Aar gammel til Moderens Søster Anna Jensdatter Godtzen, der var gift med Major Lorentz Müller til Sandvigen ved Bergen, og var den, der først begyndte at skrive Navnet Undahl med h. Han blev i 1745 gift med Maren Kirstine Larsdatter, en Datter af Lars Jacobssøn paa Valen og Kirsten Valentinsdatter, med hvem han fik Gaarden Valen.¹⁾ De havde 5 Børn.

5. *David Andersson (Undal)* født paa Underøen c. 1635, † der c. 1718.

Han købte med Skjøde af 17. Novbr. 1662 af sin Broder Anders Andersson Undal i Christianssand den Andel i Underøen og Bue Skov, der var udlagt ham i Arv efter Faderen. Han har saaledes vistnok allerede fra Faderens Død beboet og brugt Underøen, dels som Eier og dels som Bruger for Stedfaderen og sine Sødskende. I 1666 heder det, at Underøen „bruges af Jesper Hansen og David Andersson,“ saaledes at de maaske begge har brugt Eiendommen sammen til Moderens Død i 1679, da han under 28. Novbr. fik Arveudlæg i Jesper Hansens Bo. I 1666 havde han ogsaa en Proces med Nabogaardene om Grændseskjættet mellem Underøen og Røberg, og her optræder David Andersson paa sine egne og sine Medarvingers Vegne, idet han havde Fuldmagt fra disse, dateret Christianssand 21. Febr. s. A. „meldende, at han ene var tilstede for dem alle at søge Sag og Proces“ mod Wrej og Trond Røberg, Peder Spilling og Torkild Skougsfjord. Retten sattes 6. Marts 1666 paa et Sted kaldet Danmark, hvor David Andersson fremlagde en Stævning, dat. Kongsgaarden Huseby 16. Decbr. 1665. De Indstævnte mødte og paastode først, at Stævningen ikke var lovlig, hvilket imidlertid befandtes urigtig, dernæst at samtlige Medeiere ikke vare givne Varsel, idet de foruden sig selv opgave over 50 andre Personer, der skulde være Medeiere i Røberg og Røbergs

¹⁾ Jfr. dette Tidsskrift, II. S. 213, Noten.

Fiskeri. Herimod blev det imidlertid bevist af David Andersson ved to Vidner, at Vrej Røberg selv havde opgivet ham, at der ikke vare flere Lodeiere end de indstævnte. Da Retten imidlertid fandt, at Torkild Skougsfjord paa sine Børns Vegne, en af de største Lodeiere i Røberg, ikke havde faaet lovlige Varsel, blev Sagen opsat til saa skeede. I Henhold hertil blev den atter foretaget 6. Juli s. A., da David Andersson „paa sin Stifader welfornemme Mand Jesper Hanssons weigne“ atter fremlagde ny Stævning. Modparten fremlagde nu et gammelt Pergamentsbrev af 1487, der viste Grændsepunkterne for Gaardene Egeland, Homme og Kvafjord i Danmark, men da David forlangte, at de skulde aflægge Ed og opgaa Markeskjælet, vægrede de sig herfor, før David Andersson havde ført Vidner eller fremlagt Documenter om sin Eiendom og dens Grændser. De Indstævnte fremviste derhos en Lagmandsdom, afsagt 1453 af Laurits Pedersson, hvis Indhold var, at Røberg Eiendeler strakte sig til Aamundingen, og at Aamundingen har ligget under Røberg. Dernæst begav Retten sig fra Danmark efter Kompassets Anvisning i Syd og Øst til et Sted som kaldtes Øyrevomb, hvor der blev bevist ved et 5 Mænds Vidnebrev, dat. 1430, at den Øyre, som ligger i Aamunden og heder Vomb, fra Arilds Tid har ligget til Røberg, og at ingen kunde mindes at Midtdybet løb østen for be^{te} Øyre. Dernæst begav Retten sig vester ud over Fjorden gennem Naversund til en Holme, som kaldtes Furreholmen, hvor de Indstævnte fremviste et Markebrev af 1550, at Skifte mellem Lonne og Røberg i Søen gik mellem den vesterste Ende af Furreholmen. David Andersson mente, at han og hans Medeiere tilhørte alt det Land- og Fiskeri, som laa paa den søndre Side og uden Strækningen fra Øyrevommen og Furreholmen. Herimod protesterede de Indstævnte og fremlagde et gammelt Odelsskiftebrev af 20. Decbr. 1597, ifølge hvilket alt Fiskeriet skulde ligge under Røberg og Røbergs Eiere; dernæst fremlagde de et gammelt Brev af 1546, ifølge hvilket Torgier Thorstensson gaf Underøen til Bispestolen sig til Sjælehjelp, som er 5¹/₂ Mandsleye, paa det samme Bisp skulde holde Begiengelse en Gang om Aaret for hans Sjæl og alle christne Sjæle.

Og endelig fremlagde de et Vidne af 14. Marts 1666 af Valle Prestegjelds Almue, ifølge hvilket ingen af Almuen nogensinde havde hørt, at Underøen havde noget — enten i Land eller Laxefiskeri — over Naffuer Sund. Ved Dom s. D. blev der da dømt: at eftersom David Andersson paa Jesper Hanssøns og Medeieres Vegne havde stævnet alle Røbergs Eiere til at gaa Markegang fra Danmark i Undals Elven og vester over Snig op ad Heien og ned til Furreholmen, og det af de Indstævnte ved Domme og Vidner var bevist, at samme Gang og Strækning er liggende paa Røbergs Eiendom, der strækker sig fra Eckerøen sønder ud langs Elvemunden paa den østre Side, og derfra vesterud til vestre Ende af Furreholmen, og det derhos ved et Odelsskifte var bevist, at Røberg eiede alt Fiskeriet under Gaarden, saa bør Underømanden ikke heller mere nyde end bare Underøen efter det kgl. Skjøde og Underøen have sin Endestav i Øyrevomb til Midtdybet mellem Røberg og Egelland paa den søndre Kant og paa den vestre Kant skal Skifte gaa i den vestre Ende. — David Andersson maa en Tid have eiet den største Del af Underøen. Det heder nemlig, at han ved Konens Død havde 15 Engelsker i Underøen, som han havde kjøbt af Broderen Laurits Anderssons Arvinger ved Skjøde af 5. Januar, thgl. 28. April 1707 for 200 Rdl., hvorhos han tidligere havde solgt 15 Engelsker, saaledes at han oprindelig maa have eiet 30 Engelsker eller $1\frac{1}{2}$ Huder i Underøen. Resten maa have været paa andre Hænder. I 1671 fik saaledes Willum Brecklef (paa Røberg) Bevilling paa en Sag paa Underøen, og han maa vel saaledes have eiet nogen Del af Gaarden. Sagbruget blev 5. Juli 1683 solgt til Fogden Anders Nilsson Toldorph.¹⁾ Derimod eiede David Andersson 19 Engelsker i Gaarden Lone, hvortil der hørte en privilligeret Sag, oprettet 18. Juli 1638, med en aarlig Skur af 500 Bord. Naar David Andersson døde, vides ei med Sikkerhed. Han levede i 1711, da han 19. Febr. s. A. opgav sit Bo til Deling mellem Børnene, og var død i 1720. Formodentlig er han død omkring 1718, henved 78 A. gl.

---

¹⁾ Cancelliet, Skov- og Sagbrugsvæsenet, Pakke 1. i N. Rigsarchiv.

Han var gift 2 Gange: 1) c 1670 med Gunhild Øvesdatter, der døde uden at efterlade Børn i dette Egteskab. Hun var, da hun egtede David Andersson, Enke efter Oluf Jenssøn, med hvem hun antagelig blev gift i Undal 1658. 2) ca. 1684 i Undal med Torborg Oukildsdatter, der maaske var fra Gaarden Lone. Hun døde i 1710 paa Underøen. Med hende havde David Andersson 2 Børn: 1 Søn og 1 Datter.

1) Anders Davidsson (Undal), født paa Underøen, c. 1685, † der 1748 (begr. 1. Mai s. A.) 63 A. 8 M. 7 D. gl. Han eiede 1½ Huds Jordegods i Underøen. Heraf arvede han sammen med Søsteren Gunhild 15 Engelsker efter Faderen og Resten fik han med Mageskifte med Svogeren. Da Moderen i 1710 var afgaaet ved Døden, indgik nemlig Faderen David Andersson under 19. Febr. 1711 en Contract med sine Børn, hvorved han til Sønnen og Svigersønnen opgav alt sit Gods mod nødtørftig og forsvarlig Underholdning til sin Dødsdag. Jordegodset, der bestod i 15 Engelsker i Underøen og 19 Engelsker i Lone skulde deles saaledes mellem Sønnen og Svigersønnen, at Anders Davidsson skulde have 15 Engelsker i Underøen og 9 Engelsker i Lone, medens Svogeren Nicolai Jacobsson skulde have 9 Engelsker i Lone og 60 Rdl. i Mellemlag. 1 Engelsk i Lone blev aftaget til at betale Boets Gjæld med. Løsøret deltes mellem Parterne; dog skulde Sønnen beholde den store malede Stue, 2 Jernkakkellovne, 2 større „Boer“, et hollandsk Skab og Sengestæderne, undtagen paa det store Loft. — Saalænge David Andersson levede, var Forholdet mellem Sønnen Anders Davidsson og Svogeren meget godt. Men da den gamle var død, opstod der snart Uenighed mellem Parterne. De indgik nemlig da et Mageskifte eller som det kaldes en Skiftecontract, ifølge hvilken Anders Davidsson overdrog Svogeren de ham tilfaldne 9 Engelsker i Lone — dog uden Halvparten i Sagen — mod at han til Gjengjæld erholdt overdraget 15 Engelsker i Underøen, som Faderen David Andersson i sin Tid havde solgt til Nicolai Jacobssøns Fader, Jacob Finkelsson. Dog skulde Anders Davidsson give Nicolai 78 Rdl. 1 $\frac{1}{2}$ 10 β i Mellemlag. — Ingen af disse Contracter vare imidlertid oprettede i skriftlig i Form, og da nu

Anders Davidssøn vilde have Forholdet paa det Rene og Aftalerne beskrevet paa stemplet Papir, nægtede Svogeren at gjøre dette, med mindre Anders — tvertimod Aftalen og Skiftecontracten — deri vilde indføre, at enhver af dem skulde beholde som Odel 15 Engelsker i Underøen, hvilket Anders Davidssøn selvfølgelig ikke vilde indgaa paa. Da Parterne derfor ikke kunde komme til Enighed, anmodede de Finkel Jacobssøn (Nicolai Jacobssøns Broder) og Peder Holst om at mægle i Sagen, og ved deres Hjælp indgik da Anders Davidssøn og Svogeren en ny Contract og Mageskifte, hvorved det bestemtes, at alt Løsøret efter Forældrene skulde deles saaledes, at David Anderssøn skulde beholde 2 Jernkakkelovne, 2 Stenskiver, et hollandsk Skab og alle Sengestederne, undtagen et, der stod paa det store Loft, hvilket Svogeren skulde have, medens alt det øvrige Løsøre skulde deles i 2 lige Parter mellem begge. Det faste Gods, der bestod af 19 Engelsker i Lone og 15 Engelsker i Underøen, deltes saaledes at 9 Engelsker i Lone og Halvparten af Lone Sag samt 15 Engelsker i Underøen skulde tilfalde Anders Davidssøn, medens 9 Engelsker i Lone og Halvdelen af Sagen skulde tilfalde Nicolai Jacobssøn, som desuden skulde have 60 Dlr. til Jevnet. 1 Engelsk i Lone var brugt til at betale Forældrenes Gjæld. Med Hensyn til Mageskiftet indgik Nicolai Jacobssøn paa at overdrage Svogeren de 15 Engelsker i Underøen, som Nicolais Fader havde kjøbt for 200 Rdl. af David Anderssøn samt 1 Loe „og 1 Flor,“ „men ei mere paa den Part,“ hvorimod Anders afstod til Svogeren de 9 Engelsker, som han ifølge den tidligere Contract havde faaet i Lone, undtagen Anparten i Sagen, og derhos i Mellemlag 78 Rdl. 1 $\frac{1}{2}$ 10 β . Derhos leverede hver af Parterne Holst $\frac{1}{2}$ Rdl. til stemplet Papir, for at han kunde opsætte Contracten skriftlig. Da Holst imidlertid, før han renskrev Conceptet til Contracten, lod det forelægge for Parterne, vilde Nicolai Jacobssøn ikke have den slig, som Holst havde opsat den, og nægtede derfor at underskrive. Anders Davidssøn bestemte sig derfor til at stævne Svogeren, for at faa ham til at underskrive Mageskiftet om de 15 Engelsker i Underøen, hvortil han havde Odelsret. Men da

blev Nicolai Jacobssøn betænkelig og forlangte af Holst og Broderen, at de paany skulde komme til Underøen for at forlige ham med Svogeren, idet han lovede at ville underskrive Contracten og Mageskiftet. Dette skeede ogsaa den 12 Sept. 1720, idet alle Parter da undertegnede de af Holst opsatte Concepter til Contract og Mageskifte. Parterne anmodede Holst om at han vilde renskrive Conceptet paa det stemplede Papir, han havde kjøbt, men dette vægrede han sig for, idet han henviste dem til Sorenskriveren. Da det saaledes ikke lykkedes at faa Contracten endelig renskrevet og Sagen imidlertid var anhängiggjort, gik denne sin Gang. Herunder paastod Nicolai Jacobssøn, at Anders Davidssøn ikke havde kunnet hjemle ham de 9 Engelsker i Lone, og at han heller ikke havde faaet de 78 Rdl. 1 Mk. 10 Sk., Anders havde forpligtet sig til at betale, hvilke imidlertid denne tilbød i Retten. Ved Sorenskriverens Dom af 3 Novbr. 1721¹⁾ blev Mageskiftet og Contracten kjendt ved Magt. Hvad Hjemmelen til de 9 Engelsker i Lone angik, fik Nicolai Jacobssøn søge Anders Davidssøn derfor, hvis han havde noget at klage over. Dommen blev imidlertid paaanket af Nicolai Jacobssøn, men Stævningen blev ikke forfulgt, da Parterne underhaanden bleve enige om, at Sorenskriverens Dom skulde staa ved Magt tilligemed de oprettede Contracter og at Nicolai Jacobssøn mod hans Huse paa Underøen skulde beholde Anders Davidssøns Huse paa Lone tilligemed den der staaende privilegerede Sag. De 78 Rdl. 1 Mk. 10 Sk. vare Nicolai betalte ifølge Kvittering af 18 Juli 1725, thgl. 18 Juli 1726.

Skifte efter Anders Davidssøn holdtes paa Underøen 12 October 1748²⁾. Foruden de 1½ Hud i Underøen eiede Boet endvidere en Del i Lone, der af Torsten Taraldssøn Berge var givet Anders Davidssøn og hans Søster Gunhild til brugelig Pant ifølge Obligation af 12 Juli, thgl. 3 Novbr. 1734, og videre en Anpart i Lonestrand, der ligeledes var givet de samme til brugeligt Pant ved Obligation af 15 Juli, thgl. 3 Novbr 1734.

Anders Davidssøn (Undal) blev c. 1705 i Undal gift med

¹⁾ Retsprotokol Nr. 2308 f. 65 f.

²⁾ Retsprotokol Nr. 2373 f. 30 b.

Berthe Reyersdatter, født i Undal c. 1690, † paa Underøen 1761 begr. 9 Febr. s. A.) 71 A. 9 M. 17 D. gl., Skifte efter hende blev holdt paa Underøen fra 5—9 Sept. 1761¹⁾). Boet eiede 12 Engelsker i Underøen ifølge Skifte efter Manden af 12 Oct. 1748, taxeret for 120 Rdl. Indtægten udgjorde i Alt 173 Rdl. 2 Mk. 22 Sk. Heraf udgjorde Løsøret 47 Rdl. 2 Mk. 18 Sk. Boet havde kun en eneste rød Ko, derimod forskjellig Guld og Sølv, saaledes en 3 ledet Guldring, en enkelt do., et Sølvstøb med Aarstallet 1705 og et mindre do., ligeledes med Aarstallet 1705 og en Sølvske mærket P. J. S., T. T. D. 1707. — Gjælden udgjorde 62 Rdl. 3 Mk. 4 Sk., saaledes at den beholdne Formue kun udgjorde 110 Rdl. 3 Mk. 18 Sk., der deltes mellem Arvingerne. De efterlod sig 6 Børn, 3 Sønner og 3 Døtre, der har forplantet Familien til ned i det 19 Aarhundrede.

2) Gunhild Davidsdatter (Undal), født paa Underøen c. 1688, † paa Aavigen i Undals Prestegjeld c. 1739. Hun blev c. 1708 i Undal gift med Nicolai Jacobssøn Austad, † paa Aaviken i Spangereid Sogn i Undal 1725, Søn af Gaardbruger Jacob Finkelssøn Lone²⁾).

Efter Nicolai Jacobssøn blev der 9 April 1725 holdt Skifte³⁾ paa Aavigen. Boets beholdne Formue udgjorde 680 Rdl. 3 Mk. 12 Sk. Blandt Sølvgjenstande i Boet var en Ske merket Ole Jenssøn og Gunhild Øvensdatter 1658 og et Krus merket N. J. S. O. og G. D. D. U. 1718. Boet eiede et Hus i Aavigen samt en Søbod, taxeret for 50 Rdl., en privilegeret Sag paa Lone samt 12 Engelsker Jordegods i samme Eiendom. Ligeledes skyldte Anders Davidssøn Boet for Gods i Underøen ifølge Dom af 3 Novbr. 1721. Med Hensyn hertil og Nicolai Jacobssøns Tvistigheder med Svogeren henvises til, hvad der tidligere er anført ved denne. Efter Konen holdtes der Skifte 16 Sept. 1746⁴⁾). Ved

¹⁾ Skiftebrevet eies af Lærer Smith i Halsaa, af hvem det har været indlaant til Benyttelse i Rigsarchivet.

²⁾ Hans Sønner vare ogsaa Hans Jacobssøn Austad og Finkel Jacobssøn samt Jacob Jacobssøn Svennevig.

³⁾ Retsprotokol 2362 f. 479.

⁴⁾ Retsprotokol 2372 f. 109.

hendes Død, der var indtruffet for 7 Aar siden, eiede Boet 7 Engelsker i Gaarden Lone, nemlig 6 Engelsker ifølge Skiftet efter Manden og 1 Engelsk, som Enken havde arvet efter en afd. Søn, ifølge Skifte af 2 April 1737. Desuden eiede Boet $1\frac{1}{14}$ Engelsk i Ødepladsen Lonestrand, der var skyldsæt efter Mandens Død. Boets hele beholdne Formue udgjorde 378 Rdl. 16 Sk. Lone havde en Skyld af 2 H. 16 Engelsker. (2 Børn).

6. *Anders Andersson Undal*, født paa Underøen c. 1637, † i Christianssand antagelig omkring 1679. Sandsynligvis var det efter ham Skifte holdtes i Christianssand 28 Febr. 1679. Han var Borger og Handelsmand i Christianssand, da han i 1662 solgte sin Part i Underøen til Broderen David Andersson Undal. Han levede endnu i Febr. 1674 i Christianssand, da han undertegner: Anders Andersson Undal og i Seglet bruger en Baad med Last samt paa Hjelman en Kobberslange med Bogstaverne A. A. S. W. (∅: Anders Andersson Wndal). Han eiede 1 Gedeskind i Hodnemyr i Vennesla Sogn. Hvem Anders Andersson var gift med vides ikke. I 1714 nævnes i Christianssand Mette sl. Jacob Christensens eller Anders Andersens „haver ingen Næring“. Det kan muligens være Anders Andersson Undals Enke, der senere kan have været gift med en Jacob Christensson. Ogsaa det følgende Aar nævnes Mette sl. Anders Anderssons i Krigsstyrmandtallet for Christianssand. I 1697 nævnes ogsaa en Birgitte sl. Anders Anderssons i Christianssand, der dette Aar leverede Bjelker til det Offentlige. Anders Andersson Undals Børn har vistnok været følgende: 1) Anna Andersdatter Undal; det var muligens den Anna Sophie Andersdatter, der opføres i Krigsstyrmandtallet for Christianssand 1712. I 1670 opføres i et Odelsmandtal for Mandals Fogderi Anna Andersdatter med sin Søster at eie $1\frac{1}{2}$ Gedeskind i Ytre Stray i Oddernes Prestegjeld. Men dette kan vel ikke være en Datter af Anders Andersson Undal. Derimod maa hun være den Anna Undal, der blev begravet i Christianssand 15 Mai 1733. Om hun var gift vides ikke, men „Anna Andersdatter Undals Barn“ blev begravet i Christianssand 17 Januar 1724. 2) Birgitte Sophie Andersdatter Undal, født i Christianssand c. 1667, † paa

Kongsberg i August 1747 (begr. 11 August s. A.), 80 A. gl. Hun blev 7 Marts 1699 i Christiania gift med Byfoged i Stavanger Nicolai Bernhard Køpp, der var indkommet fra Hartz, hvor han vel ogsaa var født c. 1672. Han døde i Tønsberg 1740 (begr. 24 December s. A.), 68 A. gl. Køpp udnævntes 11 Sept. 1700 til Byfoged i Stavanger efter afd. Søren Bartrum mod at svare 200 Rdl. til Kongens Kasse, blev 31 October 1707 Inspecteur ved Kongsberg Sølvverk, fik herfor ved kgl. Resol. af 30 Novbr. s. A. for sig og Tjener tillagt en Gage af 300 Rdl. aarlig og ved kgl. Resol. af 30 Sept. 1709 100 Rdl. i Tillæg om Aaret. Han kunde ikke enes med de kommitterede i Bergamtet, med hvilke han stadig stod paa Krigsfod. I Slutten af Aaret 1710 blev han Overbergamtskriver og Byfoged paa Kongsberg og 1714 tillige Assessor i Overbergamtet; fik ved kgl. Resol. af 24 Aug. 1716 100 Rdl. Tillæg i sin Gage, saa at denne nu blev 500 Rdl. aarlig og foreslog i 1717 „et disciplineret Borgerskab“ paa Kongsberg, hvilket Kongen approberede ved Resol. af 15 Novbr. s. A. Ifølge denne skulde alle de, som ikke enten tilhørte Bergarbejderne eller de indrullerede Borgere, forlade Byen. For Slagsmaal i Overbergamtet fik baade han og Assessor Edinger ifølge kgl. Resol. af 8 Januar 1720 en Reprimande og Bøder til Kirken. Straks efter søgte han om Kammerraads Character og om at blive Med-directeur af Sølvverket, men det blev afslaaet ved kgl. Resol. af 15 Juli s. A. Kort efter samme Aar blev han dog udnævnt til Bergraad ved Sølvverket. Ved kgl. Resol. af 17 Novbr. 1721 fik han 300 Rdl. aarlig i Tillæg til sin Løn og 19 Juni 1722 blev han Cancelliraad og Overbergamtsforvalter nordenfjelds med 800 Rdl. i aarlig Gage. Den 21 Januar 1729 udnævntes han til Justitsraad, Directeur i Bergamtet paa Kongsberg og Generalinspecteur over Bergetaten og aflagde sin Ed som saadan 4 Decbr. s. A. Ifølge kgl. Resol. af 2 Febr. 1729 blev der herfor tillagt ham en aarlig Gage af 1200 Rdl. samt Diætpenge af Sølvverkets Kasse til hans Opkomst til Kongsberg. Hans Stilling som Generalinspecteur maa have været høist mærkelig. Thi ifølge den ham meddelte Instruks erholdt han umiddelbart Referat til Kongen med Forbigaaelse ikke alene af Bergamtet og Statholderen (Wibe),

der havde Overopsynet med Kongsberg Sølvverk, men ogsaa af Rentekammeret, under hvilket Bergvæsenet dengang laa. Alle Bergarbejderne vare forpligtede til hver Dag at indfinde sig hos ham, for at afgive Rapport, og hvis de ikke mødte, kunde han ilægge dem Bøder efter eget Forgodtbefindende etc. At han blev grundig forhadet af Bergalmuen paa Kongsberg, var derfor ikke saa forunderlig, og dette Had gav ogsaa tildels Anledning til de Uroligheder, som i 1730 fandt Sted paa Kongsberg. Sin indflydelsesrige Stilling havde han vistnok fornemmelig at takke den altformaaende Biskop Deichman for, og han kaldes derfor ogsaa et af dennes Kreaturer. Køpp var særdeles ilde berygtet, og Statholder Wibe, der ikke stod paa nogen god Fod med ham og derfor maaske er noget streng i sin Dom, takker derfor ogsaa i en Skrivelse til Rentekammeret af 17 April 1728 Kongen, fordi han har befriet ham „for at have nogen Forretning med Cancelli Raad Køppe, som baade formedelst sin Handling med falske Veksler udi Kjøbenhavn, hvilket er Jøden Bernt Jacob og Jean Jean le Jeune sammesteds for tre Aar gandske vitterligt, saa og for sit øvrige Forhold baade i og uden Hs. K. Maj. Tjeneste over hele Landet er bekiendt for den infameste Mand, her er“¹⁾. I 1724 havde han ladet gjøre sig et Exemplar af Bergamtets Segl, men maatte ifølge kgl. Resol. af 4 Decbr. s. A. igjen levere det fra sig.

Med Deichman faldt ogsaa Køpp. Straks efter Fredrik IV's Død og Deichmans Afskedigelse blev der truffet Skridt til at undersøge Forholdene paa Kongsberg og efter at de fornødne Erklæringer vare indhentede, blev det under 28 April 1731 meddelt Køpp, at hans Maj. havde dimitteret ham fra alle hans havte Charger paa Kongsberg, med hvilke han derfor for Fremtiden ikke havde at befatte sig. Senere synes han dog igjen at være tagen til Naade. Thi 22 Decbr. 1732 udnævntes han til første Assessor i Overbergamtet med den speciele Opgave, at føre Opsyn med Sætteveden og Materialierne ved Sølvverket med 300 Rdl. i aarlig Gage. Herligheden varede dog ikke længe. Thi

---

¹⁾ W. Lassen, Wibe og Lund (Chra. 1901) S. 207, Noten, og 213 f.

allerede 6 Novbr. 1733 blev han igjen afskediget, dog skulde han beholde de 300 Rdl. aarlig i Pension. For at spare Pensionen blev det ved kgl. Resol. af 14 Januar 1739 bestemt, at han kunde bringes i Forslag til et convenabelt Embede. Efter sin Afsked flyttede han til Tønsberg, hvor han døde. Enken fik ved kgl. Resol. af 2 Marts 1741 6 Rdl. maanedlig i Pension af Sølvverkets Kasse fra Mandens Dødsdag at regne. De havde 3 Børn til Daaben i Stavanger. 3) Maren Andersdatter Undal, † i Albøge 11 Febr. 1749, der 1714 var gift med Laurits (eller Lorents) Christenssøn Hillemand, født i Stavanger i Juli 1686, † i Kjøbenhavn 28 Juni 1728, Søn af Købmand Laurits Laurits-søn H. og Anna Sørensdatter Hoffmann. Han blev 19 A. gl. 20 Juli 1705, Student fra Stavanger Skole og 4 Aug. 1712 teol. Kandidat med haud. ill.; aflagde 9 Juli 1713 Ed som persl. Cappellan til Øiestad, blev 1717 Vice-Pastor til Findø og 8 Oct. 1725 Sogneprest til Nordby paa Samsø, hvor han forblev til sin Død.

7. *Edel Margrethe Andersdatter (Undal)*, født paa Underøen c. 1637. Om denne Edel Margrethe har været nogen Datter af Anders Jonssøn er ganske ubevislig. Men da det maa ansees sikkert, at Anders Jonssøn har havt 4 Sønner og 3 Døtre, af hvilke sidste kun 2 med Sikkerhed kjendes, er det ikke usandsynlig, at den Edel Margrethe Andersdatter, der levede i den sidste Halvdel af det 17de Aarhundrede ved Arendal, kan have været hans 3die Datter. At der nemlig i Slutten af det syttende Aarhundrede maa have levet en Edel Margrethe Andersdatter er sikkert, fordi der indtil for nogle Aar siden, da den tabtes, hos Familien Larssøn paa Merdø ved Arendal fandtes en meget kostbar Ring med hendes fulde Navn i. Denne Ring var nedarvet i Familien fra en Johanne Lauritsdatter (Larsdatter), født i Næskilen paa Tromø 1676, † paa Torjusholmen 1747, gift 1696 med Peder Jacobssøn, født i Rægevig 1670, † paa Torjusholmen 1734, Søn af Jacob Pederssøn Torjusholmen og Anne Pedersdatter fra Næskilen. Johanne Lauritsdatter kaldes i et Brev af ($\frac{11}{12}$?) 1728 fra Stiftamtmand Johan Sigismund Lillienpalm's Enke Anna Lauritsdatter Undall, i hvilket hun melder hende Mandens Død, for „Cousine“, og i Familien er der til vore

Dage bevaret en Tradition om, at Fru Lillienpalm skal have besøgt sin Cousine Johanne Larsdatter paa Torjusholmen, hvortil hun ogsaa medbragte en Morian og en Bavian, der begge var til stor Skræk for Beboerne. Man ved ogsaa at berette, at Fru Lillienpalm morede sig ved at kunne sidde i Vinduerne i det gamle Hus paa Torjusholmen og se Fiskene svømme i Vandet nedenfor. Huset var nemlig bygget paa den yderste Kant af en Klippe, der gik brat ned i Søen. Efter dette maa det vistnok antages, at der har bestaaet et Slægt- eller Svogerskabsforhold mellem den her omtalte Johanne Lauritsdatter paa Torjusholmen og Fru Anna Lillienpalm, født Undall, samt at den første ligeledes maa have staaet i et eller andet Slægtskabsforhold til den nævnte Edel Margrethe Andersdatter, da hun eiede hendes Ring, der senere er gaaet i Arv i Slægten. Det kan dog ikke forholde sig saaledes, at hun har været en Datter af Edel Margrethe. Thi Johanne Lauritsdatter paa Torjusholmen var en Datter af Laurits Nilssøn og Marthe Thomasdatter Mæsel eller Gjerrestad. Dette fremgaar med Sikkerhed af et Tingsvidne af 1752, hvori der gives Oplysning om Arvingerne efter Maren Christophersdatter, der var gift med Justitsraad Schøyendahl. Maren Christophersdatter var nemlig Datter af Borger i Arendal Christopher Sørenssøn og Maren Ellefsdatter Hafsøen, hvilken sidste igjen var Søster af den Berthe Ellefsdatter Hafsøen, der var gift med Thomas Olufssøn Mæsel eller Gjerrestad og hvis Datter igjen ovennævnte Marthe Thomasdatter, gift med Laurits Nilssøn, var. Efter Thingsvidnet havde Laurits Nilssøn og Marthe Thomasdatter nemlig følgende 3 Børn: 1) Sal. Ellef Larssøn, der var død, men havde efterladt sig 4 Børn. 2) *Johanne Larsdatter*, der ligeledes var død, men i Egteskab med Peder Regevig havde efterladt 2 Sønner og 1 Datter, og 3) Aase Larsdatter, der levede, men hvis Mand Anders Christenssøn Krag da var død. Edel Margrethe kan saaledes ikke være Moder til Johanne Lauritsdatter. Derimod kan det være mulig, at Laurits Nilssøn har været gift, før han egtede Marthe Thomasdatter og at denne hans 1ste Hustru kan have været Edel Margrethe Andersdatter. Det vilde nemlig i saa Fald kunne forklares, at Fru Lillienpalm kalder Johanne Lauritsdatter Cousine

og at Edel Margrethes Ring er kommen til denne, der var Laurits Nilssøns ældste Datter. Laurits Nilssøn blev begravet i Arendal 1 Decbr. 1712, 66 A. gl. Han var saaledes født c. 1646 og blev c. 1678 gift med Marthe Thomasdatter, der blev begravet i Arendal 2 Novbr. 1725, 82 A. gl., altsaa født c. 1643 og saaledes nogle Aar ældre end Manden. At de maa være bleven gift c. 1678 følger af, at det ældste af deres 3 ovenfor nævnte Børn Ellef Larssøn blev begravet i Arendal 3 Novbr. 1721, 40 A. gl. og saaledes maa være født c. 1681. Datteren Johanne Lauritsdatter skal være født c. 1682 og den anden Datter Aase maa være født c. 1690, da hun blev begravet i Arendal 5 Juli 1754 64 A. gl. Sandsynligvis var ogsaa den Søn af Laurits Nilssøn, der hed Nils og blev begravet som Skipper i Arendal 11 Marts 1709 29 A. gl., altsaa født c. 1680, en Søn af Marthe Thomasdatter. Har Laurits Nilssøn været gift 1ste Gang med Edel Margrethe Andersdatter, maa dette antagelig have været omkring 1666, og denne Kone maa i ethvert Fald være død før 1678 antagelig uden Børn. Men det maa indtil videre ansees tvivlsomt, om Laurits Nilssøn i Virkeligheden har været gift mere end en Gang, og — selv om man antager, at saa har været Tilfældet — om denne hans 1ste Hustru har været den omhandlede Edel Margrethe Andersdatter, ligesom det ogsaa kan være tvivlsomt, om denne Edel Margrethe har været en Datter af Tolderen Anders Jonssøn. Noget Bevis herfor har hidtil ikke kunnet præsteres.

(Slattes.)

Bidrag til Oplysning om en formentlig Slægtskabsforbindelse mellem den freibergske Kirurg Stephan von Sütphen og den danske Adelslægt Zytphen.

En Undersøgelse af **Gerhard L. Grove.**
Med to Oversigtstavler.

I de første Decennier efter Aaret 1700 finder man i den dansk-norske Hær 3 Brødre af Navnet Sütphen, Sütphen eller Zytphen, hvis Fornavne var Ernst Friederich, Joachim Friederich og Johann Friederich. De avancerede alle til Officerer, og det siges om dem alle tre, at de var fødte i Meklenborg, henholdsvis omtrent 1682, 1690 og 1704. Derimod ved man ikke, hvem deres Forældre var, hvor i Meklenborg de boede, eller hvorledes de selv eller deres Forældre kom til Danmark.

Dog ses det, at de var her i en ung Alder, og at de tjente sig op fra neden. Johan Friederich, der 1717 blev Kaptajn og som Officer deltog i de blodige Slag ved Helsingborg og Gadebusch, var som Menig traadt ind i Grenaderkorpset, hvor han 1705 blev Fænrik. Joachim Friederich, der døde 20 Nov. 1741 som Kaptajn og Kompagnichef ved det slesvig-holstenske nationale Infanteriregiment, havde været Menig og Sergeant i det 1ste danske gevorbne Infanteriregiment, da han 1713 blev Fænrik, og Johann Friederich var i 1729 Korporal ved Hestgarden. For den sidstnævnte gik det langsomt med Avancementel. Han var endnu kun Vagtmester, da han i en Ansøgning til Kongen af 15 Aug. 1742 omtaler, at han i 23 Aar har staaet i Kongens Tjeneste, hvor begge hans Brødre [i Modsætning til ham] havde haft den Lykke at faa Kompagni at føre, og han anmoder om en Kadetplads for sin 13aarige Søn Friederich Gregorij v. Sütphen, idet han benytter Udtrykket, at han „als ein armer edel mann“ ikke formaar at lade ham faa den fornødne Undervisning¹⁾. Den ældste Broders Forhold var i Modsætning til dennes blevne mere

¹⁾ Denne og flere Oplysninger om Slægten i Danmark og Norge skyldes nogle af Kreditforeningskasserer Sommer indsamlede utrykte Oplysninger om Slægten, der tilhører Kammerherre, Lehnsbaron F. Zytphen-Adeler.

standsmæssige ved hans Ægteskaber først i 1705 med Jytte Dorothea Linde, som fra sin Fader arvede Herregaarden Volstrup, og i 1733 med Øllegaard Marie Jermin, Datter af den rige Konsistorialraad Mag. Jens Jermin, Stifteren af Stamhuset Ausumgaard, og en Søn af ham, Christen Friderich von Sytphen søgte da ogsaa d. 5 Apr. 1757 Kongen om at blive naturaliseret som dansk Adelsmand.

Hans Ansøgning er endnu bevaret i Lehnsarkivet i Justitsministeriet og lyder efter en bekræftet Afskrift saaledes:

Stormægtigste

Allernaadigste Arve-Konge og Herre.

Min Sl. Fader, Ernst Friderich von Sytphen, som var af gammel Tydsk Adel, har haft den Naade udi mange Aar at beviise Deres Kongl: Mayst^l Farfader og Fader, Høylovlig i Hukommelse, sin Allerunderdanigste, og troe Tieneste. Han stod først i det Kongl: Grenadier Corps, hvor han fra Gemeen Cadet af avancerede saaviit, at han Allernaadigst blev forflyttet til capitaine ved det Norder-Jydske National Regimente og sammesteds tjente, indtil han formedelst Alderdom og Svaghed maatte nødes til at gjøre Ansøgning om sin Dimission. Da ieg nu er kommen til den Alder, at ieg bør tænke paa at etablere mig paa een eller anden Maade, og ieg i sær har Lyst til Ager Dyrkning og Land-væsenet, saa har ieg besluttet for de Midler, min Sl. Fader har efterladt mig, at tilkiøbe mig et Jordegods; men da ieg som en Tydsk Adels-Mand ikke kan nyde de Herligheder og Friheder, som privilegerede Personer nyde paa Deres Gaarder, saa er det, at ieg hermed Allerunderdanigst beder, at Deres Kongl: Mayst^l ville beviise mig den Høy-Kongl: Naade Allernaadigst at forunde mig et Naturalisations eller Receptions Patent, hvorved ieg allernaadigst maatte antages iblandt den Danske Adel med samme Navn og samme Vaaben, som mine Forfædre tilforn have haft og brugt. For at legitimere min Famille tager ieg mig den allerunderdanigste Dristighed med denne min allerunderdanigste Supplique at lade følge et Patent paa Pergament, skreven af 1631, som refererer sig til et andet Patent af 1629. Min Fader var en Søn af den Christian von Sytphen, hvis Adelskab ved bemeldte Patent er confirmeret og melioreret, ligesom af samme tydelig erfares, at Famillen allerede længe før den Tid har været antagen og anseet som en Adelig Famille i Tydskland.

Jeg udbeder mig en naadig Bønhørelse og forbliver stedse med den allerdybeste Soumission

Stormægtigste
Allernaadigste Arve Konge og Herre
Deres Kongl: Mayst
Allerunderdanigste tjener og troe
Arve Undersaat

Christen Friderich von Sytphen.

Holstebro d. 5 Aprilis 1757.

Som Bevis for at Slægten (der ikke findes nævnt i bekendte moderne tyske Adelslexikonner som navnlig Kneschkes) hørte til den tyske Adel var indsendt et Pergamentsbrev, hvoraf en Kopi opbevares i Rigsarkivet. Dette Dokument, der paa Grund af sin Vidtløftighed ikke her i sin Helhed skal aftrykkes, indeholder en af „Johan Wilhelm von Haunoldt, Seegk vnd Emenhausen, fürst: durchlaut: hertzog Wolff Wilhelm Pfaltzgrafen bey Rhein etc. Rath vnd Comes Palatinus Cæsareus“, da bosat i Regensburg, efter Anmodning af Stephan von Sytphen under 12 Aug. 1631 udfærdiget „Transumpt und Vidimus“ af et med Friherre og Comes Palatinus Walther Grandy von Sommersetts egenhændige Underskrift bekræftet Nobilitationsbrev dateret Ambera 10 Sept. 1629. I en lang Indledning paaberaaber denne sig heri den Ret, han har af Kejser Ferdinand II, samt pavelige og kejserlige Prilegier udgivne i Rom d. 13 Nov. 1619 og i Regensburg 10 Decbr. 1622 og desuden hans i Regensburg erhvervede Palatinat, der er konfirmeret og melioreret i Wien 16 Apr. 1627, hvorefter han har Ret til at konfirmere og forbedre forhen erhvervede Adelsvaaben for dem, der har gjort sig fortjente. Derefter fortsætter han:

„Alss haben wir wargenommen, angesehen vnd betracht et solche erbarkeit, redlichkeit, adeliche guete sitten, tugent, wandel vnd vernunft, mit welchen der edle vnd vesste herr Christian von Sytphen etc. begabt vnd gezieret ist, vnd wir auch glaubwurdig vernommen, dass solch sein geschlecht mit duca de Alba auss Teutschlandt in

¹⁾ Geneal. heraldisk Selskabs Generalia Fol. 33 A g—h, Bertouchs Korrespondance med Adelen.

Niderlandt¹⁾ geraist ist vor vilen iahren dem kriegswesen nachgefolget vnd furnembste befeleh bedienet haben, auch von uralten zeitten hero geborne rittermassige adel genossen gewesen, inmassen wir selbsten bey heertzog Alberto, alda wir bey hoff gedienet, einen auss vermelten Sytphischen geschlecht, welcher damals auch zu hoff bedient gewesen, garwol gekant, vnd wie in deneselben zeit berichtet worden, der letzte diss nahmens vnd stamens in Niderlandt gewesen ist, vnd derselbe iederzeit zu hof von mannglichen für einen rittermässigen vom adel respectirt vnd gehalten worden. Weil wir dann albereit auch glaubwürdigen augenscheinlichen bericht vnd wissenschaftt haben, dass mehrermelter herr Christian von Sytphen eben auch dises geschlechts vnd herkommens ist, seiner befreundten einer diss nahmens von Sytphen solch ihr alt erblich wappen von ihr rom. kay. may. albereit confirmirn vnd meliorirn lassen vnd sich dessen gantzlichen gebraucht. Altz haben wir mit guetten zeittigen rath vnd rechtem wissen in crafft diss brieffs vnd bevorab vnsers habenden gewalts auss bapst. heyll. vnd kay. freyheiten in der allerbesten vnd beständigsten mass, form vnd gestalt vnd wie es immer krafft haben soll, kan vnd mag, dem ob edel besagten herrn Christian von Sytphen wie auch seinem leiblichen brudern Stephan von Sytphen vnd allen seinen vnd seines bruedern eheleiblichen erben vnd deroselben erbens erben, manns vnd frauens personen, für vnd für vnd zu ewigen zeitten sein von alters vnd seinen vreltern hero ererbt vnd gefuhrt adelich wappen nicht allein confirmirt vnd bekräftigt sondern auch wie hiemit auss bapstl. vnd kay. gewalt meliorirt vnd verbessert . . . etc.

Brevet indeholder bl. a. en særdeles omstændelig Beskrivelse af det firdelte Vaaben, med en sortklædt Morian eller Mand i 1. og 4. Felt og paa Hjelman, og en jernklædt køllesvingende Arm i 2. og 3. Felt, der kendes fra de danske Adelslexikon'er, og nævner en Straf af 120 Mark lødigt Guld for hver Gang nogen forgriber sig paa denne Adelsret eller dette Vaaben, Halvdelen til den hellige pavelige og kejserslige Majestæts Kammer og Halvdelen til den fornærmede.

Christen Friederich v. Z. opnaaede Hensigten med Ansøgningen og naturaliseredes 1 Juli 1757 som dansk Adelsmand. Han ægtede 1757 Anne Marie de Leth, men døde barnløs, og denne adelige Slægt von Zütphen uddøde saaledes allerede med sin første Mand, men en Sønesøns Søn af hans Farbroder

¹⁾ Det maa vel snarere være omvendt?

Johan Friederich optoges i 1843 i den danske friherrelige Stand med Navnet Zytphen-Adeler.

Medens det med Ansøgningen af 1757 fremsendte Pergamentbrev giver nogle iøvrigt ret dunkle Oplysninger om Forfædrene til dem, hvis Adel herved konfirmeredes, oplyser det næsten intet om disse selv. Ansøgningen nøjes i det væsentlige med at henvise til det fremsendte Naturalisations eller Receptionspatent for Slægtens gamle tyske Adel og nævner hverken deres Fødested, Opholdssted eller Forældre. Heller ikke giver Ansøgningen nogensomheist Oplysning om de mellem 1629 og 1757 liggende Mellemed af Slægten, naar undtages at den indeholder nogle faa Meddelelser om Ansøgerens egen (omtrent 1682 fødte) Faders Liv og Tjeneste i Danmark, og et Sted lige nævner, at denne var en Søn af en af dem, hvis Adel 1629 konfirmeredes, hvilket paa Grund af Tidsforskellen dog lyder helt usandsynligt, hvis „Søn“ da ikke kan forstaaes som Sønneson eller Efterkommer overhovedet.

Medens man vel erfarer, at Slægten oprindelig hørte hjemme i Nederlandene, finder man ikke nævnt Meklenborg, hvor dog Faderen skal være født, og navnlig ingen nærmere Oplysning om hvor i Meklenborg Slægten havde hjemme.

Et andet vigtigt supplerende Vidnesbyrd om Slægtens Oprindelse er derfor et Familieportræt, der hænger paa den nulevende Slægts Sæde Dragsholm Slot. Det bærer nemlig Indskriften: Stephanus a Sutphen jun. Natus Freibergæ Anno 1632. Denatus Berolinæ Anno 1664. Ætatis suæ Anno 62¹).

Her er et bestemt Holdepunkt, idet Mandens Fødested og Fødeaar, Dødssted og Dødsaar findes angivet.

Den rationelleste Fremgangsmaade, hvorved man ellers følger en Slægt tilbage, nemlig at begynde med de yngste og bedst kendte Slægtled og derfra gaa Led for Led tilbage, viste sig i dette Tilfælde ikke direkte at føre til Maalet. Ved Forespørgsler i Arkiver i Rostock og Schwerin lykkedes det paa Grund af

---

¹) Maa være urigtig opfrisket for 32, hvortil det er rettet her paa Tegningen.

manglende Oplysninger, bl. a. om hvor i Meklenborg Slægten havde boet, ikke at finde noget Spor af Slægtskabsforbindelse, trods velvillig Hjælp bl. a. af Gehejmarkivraad, Dr. Grotefend i Schwerin.

Men Oplysningen om Aarstallet, da en af Slægtens ældre Medlemmer var født i en lille By som Freiberg, gav et Holdepunkt, der

Stephan von Zytphen jun., 1632-1664.
Tegning efter Maleri paa Dragsholm.

kunde give Haab om at finde en Ende af Traaden, og paa Foranledning af Slægten i Danmark anvendte jeg nogle Dage af Sommeren 1902 for at følge Sporet.

Allerede paa Vejen til Freiberg blev jeg i et tysk Bibliotek opmærksom paa et Værk af Joh. Samuel Grübler i Freiberg betitlet: *Historische Beschreibung des Churfl. Sächs. Begräbnisses und der gesammten Fünff Kirchen zu Freiberg sammt denen daselbst befindlichen Epitaphiis . . . etc.*, udgivet i Dresden og Leipzig 1732, hvori der findes meddelt flere Indskrifter over Medlemmer af Slægten Sütphen i Freiberg fra en til Domkirken hørende Korsgang.

Paa et Epitaphium af Sten staar under Skriftsproget: Tandem bona causa triumphat følgende:

CHR. | SERVAT. SACR. ET. MEM. | VIRI | STEMMA-
TIS. NOBILITATE. ET. EXPERIENTIA . VNDIQAQ. CELE-
BRATISS. | D. STEPHANI. A. SVTPHEN. SEN. |
MEDICI . LITHOTOMI . OPHTHALMICI . | HIC. NATVS. GOS-
LARIE. SAX. | A. S. c^o b^o Cl. A. D. XI . KAL . APR. |

CONIVX . FACTVS . CVM. SIBYLA. | HASCHIA . | AN. ÆR.
 CHR. c) 3) XXIIIX. | FREIBERG. HERMVNDVROR. | PARENS.
 IX. LIBERORVM. | V. NOBILIORIS . | IV. SEQVIORIS . SEXVS
 . | AVVS VII. NEPOTVM . | VITÆ . ET HONORVM .
 SATVR¹⁾ . | PIE . DENATVS. FREIBERGÆ. | PRID. KAL.
 QVINCTIL. c) 3) c LXI | CVM. TVLISSET. SECVM. EX.
 SECVLO. | ANN. LXV. HEBD. XIV. D. II. og herunder
 atter en anden latinsk Indskrift, der udtrykker, at Sønnen Dr.
 jur. utriusqve Christian v. Sutphen, overvældet af Sorg, til-
 ligemed dennes eneste overlevende Søster satte deres ærværdige
 Fader dette Minde.

Ved Siden deraf har været et Epitaphium med en latinsk
 Indskrift, der meddeler, at til den gode Faders og Søsters Aske
 lægges her Benene af den højanselige Hr. Dr. Christian v. Sut-
 phen, den udmærkede Retslærde, født i Dresden i Maj Maaned
 1635, død i Freiberg d. 6. Aug. 1684.

I Anledning af disse Indskrifter tilføjer Forfatteren nogle
 Bemærkninger om Stephan v. Sütphen og hans urgamle Adel,
 som gjøre Indtryk af at være Uddrag af en Ligprædiken
 over ham.

I et bibliografisk Repertorium vedr. Freibergs Historie fandtes
 ogsaa en saadan nævnt²⁾, og da jeg i flere større tyske Bi-
 blioteker forgæves havde forespurgt om denne Sjældenhed, laa
 det nær, at søge den i Freiberg selv. Samtidigt med at jeg her
 fik at vide, at den virkelig endnu fandtes i Byens Gymnasium,
 fik jeg dog den lidet opmuntrende Meddelelse, at den for Tiden var
 utilgængelig, idet Biblioteket var lukket under Sommerferien.

¹⁾ Trykfejl for SATVS.

²⁾ I Dr. Edv. Hoydenreichs Repertorium i Mittheilungen des Freiburger Alter-
 thumsverein, Band 21. S. 85. N. 1146, under Titten Starck, Gottfr: Leich-
 predigt beim Tode des Herrn *Stephan von Sütphen* des älteren. Von unter-
 schiedenen Kaiserl. Majest., Chur- und Fürstl. Durchl. privilegirten, in
 vielen Königreichen und Landen hochberühmten Leib- und Wund-Arztzen,
 wie auch Oculisten, Stein- u. Bruch-Schneiders, in der renovirten Capelle
 beyrn Dohmb zu Freyberg eingesenket. Gedrucht in Zwickau, von Samuel
 Eben. Ohne Angabe des Druckjahrs 4. (F. Gslib. Leichpredigten Bd. 6).

Paa dette Savn blev der imidlertid paa en meget velvillig Maade raadet Bod.

I „Mitteilungen des Freiburger Altertumsverein“ Hefte 38 har Hr. „Museumswart, Bergamtsrat Wappler“ i Freiberg i Sachsen i 1903 ladet trykke en Afhandling under Titlen: „Der Oculist, Schnitt-, Leib- und Wundarzt Stephan von Zütphen geb. 1601 in Goslar, gest. 1666 in Freiberg. Ein offener Brief an Herrn Staatsarchiv-Sekretär Gerhard L. Grove in Kopenhagen.“ Forfatteren har ikke blot med den største Hjælpsomhed under mit Sommerophold i Freiberg 1902 ved sine indgaaende Kundskaber om Byens Historie lettet mig Undersøgelsen om Familien Zütphens Historie, men selv heri udgivet de for Slægts-historien vigtige Personalialia, der indeholdes i den omtalte sjældne Ligprædiken og desuden ved samme Lejlighed aftrykt to samme Sütphen givne Privilegier, hvorfor det maa være mig tilladt her at bringe min bedste Tak.

Det Uddrag af Ligprædikenen, Hr. Wappler meddeler, indeholder ikke blot fyldige Oplysninger om Mandens eget Liv, men med ham som Udgangspunkt viser det baade tilbage til hans Forfædre og frem til hans Børn og navnlig ogsaa til to Sønnesønner, som ikke nævnes hos Grübler. De sidste Henvisninger har det Fortrin at være meddelte af en Samtidig, der sikkert kan antages at have været personlig bekendt med de fleste af Vedkommende eller ialfald deres Nærmeste; medens Meddelelserne om de Henfarne af Slægten, jo mere de ligger tilbage i Tiden, des mere trænger til nærmere Bekræftelse, men dog afgive et saa vigtigt Materiale til nærmere Opsporing af de ældste Slægtled, at hele Uddraget, med Undtagelse af de ret vidtløftige Meddelelser om Mandens Sygdomshistorie, her skal gengives.

„Was nunmehr die ehrliche Geburtli, den wohlgeführten Lebens-Lauff, Christenthumb, Kranckheit und seligen Abschied betrifft des weyl. Wohl-Edlen, Vesten, Groß-Achtbarn und Hocherfahrnen Herrn Stephan von Sütphen des Ältern von zweyer Röm. Kays. Majest. wie auch vielen Chur- und Fürsten hochprivilegirten und in dem heil. Römischen wie auch ausländischen Reichen berühmten und ältesten Oculist, Schnitt- Leib- und Wund-Artztes, dessen entseeleter Cörper

allhier eingesarget für unsern Augen lieget, so kan solches zu des Seligverstorbenen wohlverdienten Ehren-Ruhm mit Stillschweigen nicht übergangen, sondern muß Christlichem Brauch nach erinnert werden.

Wie nemlich. der sel. Herr Stephan von Sütphen aus einem uhralt Hoch Adelichen Geschlechte entsprossen und gebohren worden benahmentlich in der Kayserl. freyen Reichs-Stadt Goßlar im Jahr Christi 1601 den 26. Tag des Mertzzen-Monats vor Mittage umb 9 Uhr.

Sein seliger Vater war der Wohl-Edle, Vest- und Hoherfahrne Herr Johann von Sütphen, ein berühmter und wegen seiner glücklich-verübeten Curen von vielen Potentaten hochbegnadeter Oculist, Schnitt- Leib- und Wund-Artzt.

Dessen selige Fr. Mutter aber ist gewesen die Edle, viel Ehren-Tugendreiche Fr. Catharina aus dem Geschlechte der Schlägel.

Der Herr Groß-Vater ist gewesen der Hoch Edle, Gestreng und Veste Herr Stephanus von Sütphen aus der Graffschafft Sütphen in Niederland bürtig; allwo dessen Uhr-Anherren besage der von Röm. Kays. Majestät im Jahr Christi 1629 allergnädigst ertheilten Nobilitäts-Renovation die höchsten Officia oder Chargen im Kriege bedienet, auch wie sonst also auch in vielen gefährlichen Türkenzügen sich iederzeit tapffer und ritterlich erwiesen haben; Allermassen dessen sel. Herr Vater in Krieges Expedition als ein Oberster zu Roß bey wehrender tyrannischer Persecution des Ducis de Albä vor sein Vaterland und die reine Lehre sein Leben ritterlich gelassen. Worauff sein damals sehr junger und ciniger Sohn als unseres sel. Herrn von Sütphen Groß-Vater von denen Hoch Adelichen reichen Gütern nebenst viel 100 ins Exilium verjaget worden, daß Er also sein Refugium oder Zuflucht in Teutschland, woselbst die reine Evangelische Lehre floriret, nehmen müssen.

Es haben aber die von Sütphen in dieser ihren reinen Evangelischen Religions-Beständigkeit einen guten Vorgänger gehabt an ihrem Geschlechts-Verwandten dem theuren Märter und Gottes-Bekenner Bruder Heinrich von Sütphen, welcher in Christ-Monat des 1524. Jahres in Didmar des reinen Evangelii Bekäntniß halber von den Feinden des Wortes Gottes zum Feuer verdammt worden ist, wie solches der sel. Vater Lutherus weitläufftiger anführet in seinen 3. Jehn. und 6. Wittenb. teutschen Theile¹⁾.

---

¹⁾ Hans Portræt og en udførlig Beskrivelse af Omstændighederne ved hans Martyrdød findes i Westphalens Monumenta inedita Germanorum Westphalorumque Bind IV S. 1463. Af en Levnesbeskrivelse af ham i Møller: Cimbria litterata fremgaar, at han var sødt i Grevskabet Zütphen omtrent 1488, at han 1521 besøgte Universitetet i Wittenberg og hørte Luther, i 1522 var Prior hos Augustinerne i Antwerpen og fængsledes, og i 1524 forvistes fra Bremen og fandt Døden i Meldorph i Ditmarsken.

Nachdem nun obenbenimter Herr Groß-Vater des sel. verstorbenen Herrn Stephans von Sütphen dergestalt in dem Elende von jedermann verlassen herumb gegangen, hat er keine Beliebung zum Kriegswesen getragen, auch keine Mittel gewust, denen Studiis nachzufolgen, dahero sich vor allen andern die hochlöbliche Schnitt- und Wund-Artzney-Kunst gefallen lassen und darauff sich zu einem vornehmen Oculisten, Schnitt- und Wund-Artzt in Dantzig begeben, bey welchem Er solche Profession fundamentaliter erlernet und durch deren langwierige und glückliche Exercirung bey hohen Reichs- und ausländischen Häuptern eine grosse Authorität erworben, auch solche praerogativam vor allen andern Ärzten gleichsam jure haereditario gradatim biß auch auf diesen seinen Nepotem oder Kindeskind, den sel. Hn. Stephan von Sütphen, verfället.

Seine Fr. Groß-Mutter ist gewesen die Wohl Edle und Hoch Tugendbegabte Frau Margaretha, eine gebohrene Theilerin.

Und von solchen Wohl Adlichen und fürnehmen Christlichen Eltern und Groß-Eltern ist dieser wohlselige Herr Stephan von Sütphen der leiblichen Geburth nach den 22. Martii des 1601. Jahres¹⁾ entsprossen und den 28. selbigen Monats zur heil. Tauffe befördert, auch hernach bey zunehmenden Wachsthumb in aller Gottesfurcht aufferzogen und biß in das 16. Jahr durch fromme und gelehrte Praeceptores zum studiren gehalten worden; worbey Er denn durch Göttliches Gedeyen dergestalt proficiret, daß Er sich desselben seine ganzte Lebenszeit rühmlich und erprießlich bedienen könen.

Wie Er nun zu seines Herrn Vaters Profession ein sonderbahres Belieben getragen, selbiger aber frühezeitigen Todes verfahren, als hat Er sich zu gründlicher Erlernung solcher Kunst erstlich zu seinem Herrn Vetter, Hn. Andreas von Sütphen, und hernach zu seinem ältesten leiblichen Bruder Tit. Hn. Christian von Sütphen, beyden unvergleichlichen Oculisten, Stein- und Bruchschneidern, auch hochberühmten Leib- und Wund-Ärztzen begeben, bey welchen Er 10 Jahr unverruckt verblieben und binnen sothaner Zeit solche Proben abgelegt, daß Ausgangs des bedungenen Termins Er von Ihnen vor einen wohlqualificirten Ophthalmicum, Schnitt- Leib- und Wund-Artzt ist erkennen und solenniter erkläret worden.

Worauff hernach erfolget, daß nahhdem Er im Jahr Christi 1624 seine eigene Praxin angestellet, Er darinnen in wenig Jahren sich dermassen habitiret und beliebt gemacht, daß Er nicht allein von Römischen Kayserl. Majestäten Ferdinando dem Andern und Ferdinando dem Dritten glorwürdigsten Andenckens zu zweyen von Churfürstl.

---

¹⁾ Foroven og hos Grübler d. 26. Marts.

Durchl. zu Sachs. Hertzog Johann Georgen dem Ersten Lobseligster Gedächtniß zu dreyen mahlen; von Chur- und Fürstl. Durchl. zu Brandenburg, Fürstl. Durchl. zu Altenburg, Braunschweig, Lüneburg und andern Reichs-Fürsten, Graffen und Herren wegen seiner besondern Geschicklichkeit und glückhaftten Experientz aller- und gnädigst privilegiert und mit hohen Begnadigungen meist Libell-weise in rothen, schwarzen und violblauen Sammet mit in gold- und silbern Capseln anhangenden respective Kayserl. Königl. Chur- und Fürstl. grossen Insiegeln auff seine Kunst und Profession reichlichen versehen; sondern auch sein von langen Jahren her gestammeter Adel wieder de novò confirmiret und allen Hoch-Adelichen Berechtigungen verbessert worden ist.

Es hat aber der sel. Herr Stephan von Sütphen diese seine Profession nicht allein in dem heil. Röm. Reiche, Böhmen, Ungarn, Croatien, Schweden, Pohlen, Dennemarck, Wallachey und mehr andern weitentlegenen Ländern iederzeit sehr rühmlich und glücklich in die 40 Jahr exerciret; sondern auch binnen selbiger Zeit darinnen unterschiedene qualificirte Subjecta oder Personen erzogen, welche theils noch am Leben, theils bereit Ihme in der Seligkeit vorgegangen; unter welchen sonderlich sein älterer Sohn, Herr Stephan von Sütphen, von Röm. Kays. Majest. Churfl. Durchl. zu Cöln, Sachsen und Brandenburg hochbefreyter und von der Kayzerl. Medicinischen Facultät zu Wien approbirter Oculist, Schnitt-Leib- und Wund-Artzt. Ingleichen Herr Andreas Kuhn, Churfl. Sächs. und Brandenburgischer privilegirter Stein- und Bruch-Schneider, Augen-Leib- und Wund-Artzt, beyde nunmehr selig. It. Herr Johannes Zech¹⁾, Kayserl. Churfl. Sächs. und Brandenb. hochprivilegirter Oculist, berühmter Leib- und Wund-Artzt in Berlin. Hr. Michael Brehme, Hoch Fürstl. Sächsisch-Gotischer, Landgräffl. Hessischer, Darmstädt. und Casselischer, auch Gräffl. Schwartzburgischer wohlbestalter Landes-Schnitt- und Wund-Artzt in Schmalkalden. Herr Gottfried Hacke, wohlgeübter Oculist, Schnitt- Leib- und Wund-Artzt, wie auch Chirurgiae promotus Doctor und Herr Laurentius Schubart, Röm. Kays. und Churfl. Sächs. befreyeter Ophthalmicus, Leib- und Wund-Artzt zu Dreßden, derer andern zu schweigen.

Und wiewohl dem wohlsel. Hn. Stephan von Sütphen von Kayserl. Majestäten wie auch andern Chur- und Fürsten seiner langwierigen Experientz, rar- und perfecten Wissenschaft halber unterschiedliche

---

¹⁾ Hos Grübler er tilføjet, at denne har været gift med Stephan v. Sütphens Datter Dorothea Sophia, som imidlertid nedenfor siges at være gift med en anden af hans Elever, Andreas Kuhn.

fürnehme Bestellungen aller- und gnädigst angetragen worden sind; so hat Er doch solche theils dissentirender Religion, theils auch, daß er vielen und nicht allein einem Lande mit solch seiner von Göttlicher Allmacht Ihme vor andern verliehene Gnade und Wissenschaft beyrätbig seyn möchte, aller- und unterthänigst ausgeschlagen; gestalt Er auff zuschreiben vieler hoher Standes- und andern Personen in fürfallenden Leibes-Schäden und Gepresten sich willigst iederzeit erfinden und keine Reise, so weit und schwer sie auch gewolt, davon abhalten lassen. Wie Er nun solcher massen an vielen Orten seiner wohlerlerneten Kunst sich bedienet; als hat Er auch deshalb bey Eingang des 1628. Jahres sich hierher nach unser Stadt Freybergk erhoben, und als Er allhier mit gutem Success einige wenige Zeit practi[si]ret, hat er durch Gottes sonderbahre Direction mit der damahls Wohl Erbarn und Ehren Tugendbegabten Jungfrau Sibyllen, Herrn Martin Haschens, fürnehmen Bürgers nnd Tuchhändlers, Eheleiblichen Tochter, sich versprochen und darauff den 26. Februarii obengemeltem Jahres durch Priesterliche Copulation einsegnen lassen; wodurch Er erwünschte Gelegenheit an die Hand bekommen sich bey hiesiger löblichen Stadt niederzulassen und zu begütern; da denn der sel. Herr von Sütphen sich iederzeit sehr wohl und löblichen gehalten und vielen gefährlichen Mängeln und Gebrechen remediret.

Wie Er nun im Nahmen GOTTes sich in den heil. Ehestand begeben, also hat Er auch in demselben den lieben Kinder-Segen von dem gnädigen Himmel reichlich verspüret, indem Ihm Gott bey wehrendem 31 jährigen Ehestand mit fünf Söhnen und 4 Töchtern beseliget, so theils in der Jugend selig verstorben, theils erwachsen, welche Er nach der Paulinischen Vermahnung in der Furcht zum HErrn und andern schönen Tugenden wohl auferzogen, Ihnen Privat- und andere Praeceptores gehalten, darbey auch keine Sumptus oder Unkosten gesparet, wodurch es soweit gediehen, daß der sel. Herr von Sütphen an zweyen Söhnen grosse Ehre erlebet, wie auch an zweyen Töchtern, denn die andern dem Herrn Vater in der Seligkeit vorgegangen; der ältere nunmehr auch sel. Sohn, Herr Stephan von Sütphen, ist in des Herrn Vaters Fußtapffen getreten und seine Profession mit grossem Ruhm an vielen Orten exerciret, dadurch Er derer Röm. Kayserl. Majestäten, Churfl. Cölnischen, Sächs. und Brandenburgischen Durchlauchtigkeiten Privilegia mit Ehren erlanget, auch von der Medicinischen Facultät in der Kayserl. Universität zu Wien nach auszustandenem Examine vor einen approbirten Oculisten, Schnitt- Leib- und Wund-Artzt ernennet worden; von solchen hat Er erlebet zwey

Kindes-Kinder, Nahmens Stephan¹⁾ und Johann Friedrich. Der Jüngere aber, so anitzo mit thrühmenden Augen des sel. Herrn Vaters Leiche nachfolget, ist der Wohl-Edle, Veste und Hochgelehrte Herr Christian von Sütphen, bey der Rechten berühmter Doctor²⁾ und Consulent allhier, welchen Er zehen gantzer Jahr propriis sumptibus zu Leipzig, Wittenberg und Jehna als berühmten Universitäten gehalten.

Von Seiner älttern Tochter so bereit vor etlichen Jahren selig Nahmens Frauen Dorotheen Sophien, welche Herrn Andreas Kühnen, weyländ fürnehmen Oculisten, Stein- und Bruchschneider, auch Leib- und Wund-Artzt vermählet gewesen, hat Er durch Gottes Segen erblicket fünf Kindes-Kinder, worvon noch zwey anitzo am Leben und gegenwärtig als Jungfer Dorothea Sophia und Jungfer Maria Elisabeth, so mit höchstbetrübten Gemüthe ihren frommen und gutthätigen Herren Groß-Vater zum Grabe begleitet³⁾.

Die jüngere annoch lebende Eheleibliche Tochter ist die Edle und Viel-Ehren-Tugendbelobte Jungfer Sibylla Elisabeth⁴⁾, welche ihrer Gottesfurcht und anderer schönen Tugenden halben bey männiglich in gutem Lobe, anitzo aber wegen ihrer anhaltenden Leibes-Beschwerung dem sel. Herrn Vater das Geleite zu seinem Ruhe-Bettlein zu geben nicht vermag, zu Hause Ihn aber als ein gehorsames Kind desto hefftiger betrauret.

¹⁾ Wappler oplyser (efter velvillig Meddelelse af Rektor, Dr. Preusz) om denne Sønneson, at han fra 1677 besøgte Freibergs Gymnasium, i hvis Matrikel Rektoren Andreas Beyer (1672—80) har indført: „Stephanus, dni Stephani à Sütphen, Ophthalmici et Chirurgici filius, Berolinensis March. ao. aetat. 14 inscriptus 13 Julij Disc. Cl. II“. Det maa herefter formodes, at det var i 1677 at han var fjorten Aar, saaledes at han er født c. 1663 og altsaa kun et eller to Aar gammel, da Faderen døde.

²⁾ Se ovenfor. Wappler meddeler, at Chr. v. S. ifølge Freibergs Stadsprotokol d. 22 Jan. 1602 indbød Raadet til sin Actus doctoralis.

³⁾ I et Brev af 15 Okt. 1683 (K. S. Hauptstaatsarchiv zu Dresden. Amtsgericht Freiberg Nr. 143. Acta H. Stephani à Sütphen, Königl. Schwedischer Wachtmeister contra H. Stephani à Sütphen, Lithotomi und Ophthalmici hinterl. Erben. Erg. A. 1683, Blatt 4.) indkalder den yngste Stephan v. Sütphen sine Medarvinger efter Farfaderen, og nævner „Alle meine coheredes“ som følgende fire, (besonders ratione des Forwercks) Meinen Vetter Hrn. D. Christian von Sütphen, und meinen Bruder Johann Friedrichen, (ratione des Hauses aber) meine Frauen Muhemen alss Hrn. Wolffens itzigen Pastoris zu St. Jacobi, und Hrn. M. Graffes, Conrectoris emeriti Ehe-Frauen“. Det fremgaar af Gravstedtsindskrifter i Grüblers anførte Værk II S. 130. at Wolfs Hustru hed Marie Elisabeth, f. Kühn, og sammesteds Side 201 ses det, at Konrektor, Mag. Graffs Hustru hed Dorothea Sophie, f. Kühn, var født 3 Novb. 1653 i Freiberg, død sammesteds 8 Sept. 1714, og i sit 38aarige Ægteskab med ham havde 6 Børn.

⁴⁾ Hun døde ugift d. 15. Okt. 1674 efter Dødsbogen for Domkirken i Freiberg.

Wie Er nun seine lieben Kinder und Kindes-Kinder zu allen Guten erzogen und angehalten, auch wie bereit gedacht, viel Freude von ihnen erlebet: Also hat Er nach seligem Hintritt seines hertzlichsten Ehe-Schatzes, so geschehen fast für 7 Jahren, nemlich den 22. Septembr. des 1659. Jahres, seinen lieben Kindern zum Besten sich nicht wieder verheyrathen wollen, sondern ist in dem einsamen Witber-Stande verblieben biß an sein seliges Ende und darbey ein unsträfliches Leben geführet.

. . . . Weil Er denn GOTT lieb gewesen, hat es ihme am Creutz und Trübsal nicht ermangelt: allermassen Er öftters von dem grossen GOTT mit gefährlichen Kranckheiten heimgesuchet worden; zudem auch sein nunmehr sel. hertzlichstes Eheweib und acht Kinder meist in seiner Abwesenheit durch den frühezeitigen Tod verlohren; Ingleichen im Jahr Christi 1636 auf der Strassen durch Anfall einiger mörderischen Räuber ein merckliches von allen bey sich habenden beweglichen Gütern nicht sonder euserste Lebens-Gefahr; auch in dem bald folgenden 1638. Jahre durch Verwarlosung derer Pannierischen feindlichen Soldaten sein schön vor hiesiger Stadt Freyberg gelegenes Forwerck durch den Brand; und wieder nach dessen Auffbauung bey der Torstensonischen Belagerung durch fernerweite desolation und Ruinirung entbehren müssen. Alles andere bey seinen so zu Wasser als zu Lande insonderheit bey wehrenden langwierigen teutschen Kriegen gethanen Reisen erlittenen Unglücks, Gefahr und Ungemachs zu geschweigen . . . . Endlich . . . . nach der Ewigkeit zu geeilet . . . . nachdem er sein mühsames Leben gebracht auff 65 Jahr, 14 Wochen und 2 Tage. Im Ehestande gelebet 31 Jahre und 21 Wochen. Neun Kinder, als 5 Söhne und 4 Töchter gezeuget und von 2 Kindern erlebet 7 Kindes-Kinder. ENDE.“

Det vil af Ligprædikenen erfares, at en hel Slægt Sütphen i Tyskland har vundet sig et Ry som dygtige Kirurger. Fra en anden Kilde kan jeg tilføje endnu en her unævnt Kirurg, der hører til samme Slægt. I en af Johan Gottfried Michaelis i Dresden 1714 udgiven Fortegnelse over „Dresdnische In-scriptiones und Epitaphia“ fra Vor Frue Kirke sammesteds meddeles Side 358 følgende Indskrift: „Jehova. Der Edle, Veste, Hoch-Ehrsame Herr Christoph von Sutphen, hoch Priviligirter und berühmter Medic. Chirurgus allhier, nachdem er An. 1597 zu Lunck [? Luick] in Braband gebohren, 33 Jahr mit 2 Weibern ehelich gelebet, in erster Ehe 14 Kinder gezeuget, den 8 Jan.

1665, seines Alters 68 Jahr 38 Wochen und 4 Tage sanfft und seelig verschieden“.1)

Det er aabenbart den samme Christopher Sütphen, „Okulist und Wundtarzt von Dresden“, der siges, paa en Rejse sammen med sin „Fætter“ Okulisten Stephan Sütphen fra Freiberg, i 1636 at være bleven overfaldet og plyndret af 15 Ryttere ved Landsbyen Luppa for 9 skønne Heste, Vogn, Guld og Penge (3000 Thaler)²). Indskriften over ham har derfor en med Hensyn til den fælles Slægts Herkomst i Nederlandene meget interessant Angivelse af Tid og Sted for Mandens Fødsel i Braband.

Ad dette Spor kan Slægten i Danmark dog ikke søges, da han uagtet sine 14 Børn neppe har haft nogen mandlig Descendens udover første Generation.

Det er nemlig sikkert hans Søn, Jeremias v. Sütphen, der 1693 døde som Lic. og Dr. theol. samt Superintendent i Grimma. Denne brugte samme Vaaben som den freibergske Slægt v. Sütphen, og det hedder om ham, at han var født 1639 i Dresden som *Søn af en kejserslig Livlæge og Kirurg*³); derhos viser en „Recess“⁴) zwischen D. Jeremias von Sütphen hinterl. Erben“, dateret Dresden 23 Febr. 1714, at Dr. Jeremias v. Sütphen er død barnløs, men at en Rente efter hans Død skulde deles mellem Arvinger efter hans Enke paa den ene Side, og paa d. a. Side efter hans Søster Dorothea, gift med en Krause; naar disse ud-døde skulde Renten gaa til fattige Studenter, hvilket tyder paa at han ingen andre lige saa nære Slægtinge havde.

Ligprædikenen nævner kun 2 Sønner af den afdøde Stephan v. Zütphen senior, der naaede den voxne Alder.

Den yngste af disse Dr. jur. Christian v. Sütphen døde uden Livsarvinger 1684. Den ældste, der allerede ved Faderens Død i 1666 nævnes „nunmehr auch sel:“ Stephan v. Sütphen, traadte i

¹) S. 309 ss. findes en Indskrift over hans Hustru Maria, geborne Lapin, død 10 Nov. 1651, 48 Aar, 8 Maaneder mindre end 14 Dage.

²) Justizsachen de ao. 1603—1683. Loc. 8846. Hauptstaatsarchiv zu Dresden.

³) Kreyßig u. Wilsdorf: Album der evangelisch-lutherischen Geistlichen im Königreiche Sachsen. Criemitschau 1898, II S. 247.

⁴) Originalen i Hauptstaatsarchiv zu Dresden bl. Concepta Derer Recesse, Decreten Abschied und Verträge de A^o 1713—16, Br. 25. Loe 13854.

Faderens Fodspor og blev Læge i Berlin. Han er utvivlsomt identisk med den Stephan v. Sütphen junior, (f. 1632 i Freiberg, † 1664 i Berlin), hvis Billede hænger paa Dragsholm. Dels stemmer nemlig Dødsaar og -sted med, at det gennem Legationssekretær, Greve Carl Moltke er oplyst, at Todtenregister for Nikolaj Kirke i Berlin udviser, at en „Herr Steffanus von Sütphens Lig nedsattes der i Kirken d. 28. Aug. 1664“, og dels stemmer Fødselsaar og -sted paa Billedet med den Daabshandling, hvorom jeg i Døbebogen for Nicolai Kirke i Freiberg, om end ganske vist med Datidens liden Sands for selv Navnes Ortographi, fandt noteret: „1632 [N 9] den 4 Martij Steffan F. H. Steffan Südfeldt Oculisten“, og blandt Fadderene anført „Christopher Sötphen, oculisten zu Dresden“, Faderens nys omhandlede Fætter.

I samme Kirkebog har jeg fundet noteret Daab af 4 andre Børn, hvoraf 3 ikke nævnes i Ligprædikenen. Klokkeren ved Kirken bliver aabenbart efterhaanden bedre og bedre kendt med Familiens Stilling og Navnets Stavemaade. I 1630, 28 Juli ved Sibylla Elisabeths Daab nævnes Faderen blot „Steffan Südfelt“, ved før nævnte Daab i 1632 „Steffan Südfelt, Oculisten“, i 1636 ved Wilhelms „Notthauf domj“ „Steffan von Sübschen Oculisten“, endelig i 1642, 17 April kommer ved Johannes Ernsts Daab det betydeligt forbedrede: „Stephan von Sutphen, Artzt“, og 1644 nævnes ogsaa Sybilla Elisabeth som „Herrn Stephan Sutphen Arztstochter“. Flere Børn fandt jeg ikke ved Gennemgang indtil 1650 og skønt Tiden var knap, tror jeg ikke at have overset nogen, hvorfor de andre rimeligvis ligesom Sønnen Christian har været døbt andetsteds, mulig paa Reiser, som Faderen jo ofte foretog.

Ligprædikenen fører den freibergske Slægt endnu en Generation længer ned i Tiden, idet den foruden flere af den Afdødes Børn nævner hans afdøde Søn, Lægen Stephan juniors 2 Sønner Stephan og Johann Friederich von Sütphen, skøndt de har været ganske smaa. Andetstedsfra kan jeg oplyse disses Moders Navn. „Anna Sophie, Stephan von Sytphens efterladte Enke“ nævnes saaledes, da hun efter Ansøgning under 15 April 1670 faar Bevilling til at Børnenes Bedstefader (hendes Fader) Johan Zech i Berlin i Forening med deres Farbroder Dr. jur. Christian Sytphen i

Freiberg¹⁾ maa blive deres Tutor. Bedstefaderens Stilling angives ikke. Men hans Navn er identisk med Stephan v. Sütphen seniors Lærling Johan Zechs, der blev Okulist og Kirurg netop i Berlin, og efter hvad Grübler meddeler blev gift med hans Datter Dorothea, medens Ligprædikenen beretter, at hun blev gift med en anden af Eleverne Andreas Kuhn og med ham havde fem Børn, se foran. En senere Bevilling²⁾ udtaler, at Kurfyrsten paa Anna Sophia „von Reichelins“ Ansøgning d. 26 Jan. 1683 bevilger hende, at hendes fraværende ældste Søn af første Ægteskab Stephan von Sütphen i Stedet for sin forrige Formynder Dr. Christian von Sütphen maa faa sin Stedfader Ritmester Johann Christopher von Reichel til Kurator.

Endvidere fandt jeg i Freibergs Stadtbuch³⁾ oplyst, at ved Raadets Møde den 6 Okt. 1684 „Herr Johan Friedrich von Sütphen, gewesener Schwedischer Fähnrich“ i Anledning af den ham tilfaldne Arv efter Farbroderen Dr. Christian v. Sütphen producerede en Myndighedsbevilling fra Kurfyrsten for at faa sin Arv udbetalt, medens den anden fraværende Broder Stephans Arvelod deponeredes, indtil han fordrede den. Yderligere ses det sammesteds³⁾, at „Anna Sophia Reichelin, gebohrne Zechin“ d. 1 Apr. 1685 i Raadet vedrørende hendes ælste Søn fremlægger en Attest, som endnu findes i Arkivet i Freiberg, og udviser, at „Herr Stephan von Sittfeldt seel. gewesener Cornet“ d. 18 Febr. 1685 er afgaaet ved Døden i Wittstock af hidsig Feber og Søndagen derefter begravet i Kirken sammesteds⁴⁾ med en „Leich-Sermon“. Attesten er underskrevet af „Christianus Fabricius, 38 jähriger Prediger des Orts“ og dateret d. 27 Marts 1685 i Wittstock i det kurfyrstelige brandenborgske Amt Zossen. Denne unge Fænrik Stephan v. Sütphen, der endnu to Aar i Forvejen var umyndig, har neppe efterladt sig Børn, og paa dette Tidspunkt var hans yngre Broder Johann Friederich sikkert den eneste mandlige Ætling ikke blot af Faderen Lægen Stephan v. Sütphen junior men ogsaa af Farfaderen Steph. v. Sütphen senior i Freiberg.

¹⁾ I Vormundschafts Copiale 1670—77 Bl. 11 b i Hauptstaatsarchiv zu Dresden.

²⁾ Sammesteds 1678—86 Bl. 187 b—88 a.

³⁾ Stadtbuch zu Freiberg vom Jahren 1677—85, S. 790.

⁴⁾ Ss. S. 838.

Er der da nu noget Spor til at denne Johan Friedrich har været bosat i Meklenborg og saaledes kan formodes at have været Fader til de tre danske i Meklenborg fødte Officerer af samme Navn?

Desværre kun en Antydning. Arkivar Grotefend i det hertugelige „Geheimes und Haupt-Archiv“ i Wismar har for nogle Aar siden meddelt¹⁾, at alt, hvad der i Arkivet er fundet om Familien v. Zytphen, er nogle enkelte (lidet væsentlige) Aktstykker om en kongelig polsk og kursachsisk Kaptajn Joh. Friedr. v. Zitphen, der 15 Apr. 1713 fra Schwerin klager til Hertug Friederich Wilhelm af Meklenborg over, at han for 11 Uger siden er bleven arresteret uden endnu at være forhørt og har maattet ligge den lange Tid i Vagten i sine Gangklæder og forsømme sin Konges Tjeneste og det paa en falsk Angivelse, og beder om at maatte blive i Huset i frie Arrest pendente processu, hvad han synes at have faaet Lov til, da en Stadsmusikant Gottfried Witzendorf hos hvem han har boet efter Løsladelsen af hans Arrest, d. 7 Dec. 1713 klager over, at han har fornærmet hans Hustru. Han bliver paany stævnet i Sagen til d. 19 Febr. 1714, men hermed forsvinder hans og Sagens Spor.

En Forespørgsel i det kgl. sachsiske Krigsarkiv om samme Kaptajn har intet frugtet, og man maa foreløbig nøjes med paa det øvrige ny Grundlag, der ovenfor ere givet, at følge Sporene videre.

Den freibergske Familie har nu dog nærmet sig Danmark.

Jeg skal ikke dvæle ved, at Ligprædikenen allerede omtaler, at Stephan v. Sütphen senior udøvede sin berømmelige Profession i fjerne Lande som Sverrig, Polen, Danmark og Wallachiet. Men hans Søn Stephan flyttede et godt Stykke nordpaa og nedsatte sig i Berlin, og hans Sønesøn Stephan døde i Wittstock paa Grænsen af Meklenborg; dennes Broder Johan Friederich var i svensk Tjeneste, og endelig finder vi endnu et Spor, der fører lige ind i Danmark. Den Ritmester Johann Christoph von Reichel, der en Del Aar efter Lægen Stephan v. Sütphen juniors

---

¹⁾ i en Skr. til det kgl. danske Gesandtskab i Berlin af 24 Juni 1901.

Død ægter hans Enke Anna Sophia f. Zech og bliver Kurator for Stiftsønnerne Stephan og Johan Friedrich v. Sütphen, er aabenbart identisk med den Johann Christoph v. Reichel, fra hvem der her i Rigsarkivet findes en paa tysk affattet allerunderdanigst Ansøgning, dateret Kjøbenhavn d. 13 August 1677. Heri meddeler han, at han den 2 Aug. s. A. i Landskrona har overrakt Kongen en Anbefalingsskrivelse fra Kurfyrsten (af Brandenburg) og fra Hertug Frederik af Grabow, og at han har tjent 3 Aar og nogle Maaneder hos Kurfyrsten som Kornet og Løjtnant, som hans Afsked viser, ligesom ogsaa gjort Ritmesters Tjeneste, og desuden tjent nogle Aar i Kejserens Hær. Nu er han taget til Kjøbenhavn fra Landskrona for at afvente Kongens Resolution i det Haab, at Kongen, da Reichel har fortæret de Midler han havde og været meget uheldig paa sin Rejse herhid, vil give ham en god Employ ved Kavalleriet eller ogsaa Underholdning som en anden reformeret Officer¹⁾.

Af en af Krigskollegiets Expeditioner (N 1034) af 20 Okt. 1677 fremgaar det, at Ritmester Reichel bl. Andre skulde blive i Kongens Tjeneste og have Standkvarter ved Livgarden for at være ved Haanden. Den 28 s. M. findes en Generaladjutant-Løjtn. Reichel²⁾ indkvarteret i Aarhus sammen med Generalmajor Rantzau. I et Brev af 21 April 1678³⁾ skriver General Meerheim fra Landskrona, at han har iagttaget, at den til ham overkomne Ritmester Reichel har forholdt sig berømmeligt og vel i alle ham betroede Hverv, hvorfor han anbefaler ham. I samme Aar omtales Johan Christoph von Reichel som Ritmester i 2det fynske Rytter-Regiment, men efter dette Aar kendes intet videre til hans Tjeneste i Danmark⁴⁾. At hans Hustrus Børnebørn søger Lykken i Danmark og ligesom deres Fader, Farbroder og Stiffader i Krigstjenesten ligger imidlertid herefter ikke fjernt.

Men Tiden nærmest omkring Aarhundredeskiftet i 1700 var

---

¹⁾ Indkomne Sager til Krigskollegiet 1677 N 621.

²⁾ Do. 1678 N 243.

³⁾ Do. 1678 N 293.

⁴⁾ Ovenstaaende Angivelser om hans militære Løbebane skyldes velvillig Meddelelse af Oberstløjtn. J. C. V. Hirsch.

i Meklenborg en urolig Tid, mange Kirkebøger og andre for Slægtskabsbeviset vigtige Dokumenter fra hin Tid ere ødelagte og det tør neppe ventes om end endnu haabes, at Fundet af Tid og Sted for Stephan von Zütphens Død i Witstock kan føre til nærmere Oplysning om Broderens daværende Opholdssted i Meklenborg og derigennem om hans her fødte Børn.

Noget egentlig Bevis for Forbindelsen mellem Slægten v. Zytphen i Sachsen og Danmark kan saaledes endnu neppe føres; men flere Omstændigheder end før pege paa Sandsynligheden af en saadan. Det kan blandt disse anføres, at adskillige Breve i Stadsarkivet i Freiberg fra den her boende Familie Sütphen viser, at de førte akkurat samme Vaaben som den danske Familie. Der er ingen naturligere Grund til at Slægten i Danmark af samme Navn fra gammel Tid skulde eje et Portræt af en af de i Freiberg fødte Læger af Navnet Zütphen og allerede 1757 kunne indsende denne Slægts Adelsbrev til Kongen som Grundlag for en Naturalisation end netop den, at de hører til samme Slægt. Naar hertil kommer, at Slægten har forladt Freiberg og nærmet sig Danmarks Grændser og delvis vitterligt haft en Fod her, samt at den yngste af de til Danmark indvandrede Officerer af Navnet Sütphen bærer samme Fornavne (Johan Friederich) som den sidste mandlige Ætling af den bekendte Læge i Freiberg Stephan v. Sütphen sen., er der formentlig Anledning til sluttelig at udtale Haabet om, at Offentliggørelsen af ovenstaaende Bidrag til Kundskab om nogle hidtil upaaagtede Medlemmer af Slægten og Paapegen af forskellige Momenter, der kan tænkes at indeholde Afgørelsen, maatte kunne vække Interessen herfor i videre Kredse og fremkalde de manglende Oplysninger.

---

¹⁾ Det kan efter de foreliggende Omstændigheder ikke opfattes som noget afgørende Vidnesbyrd mod den antagne Slægtskabsforbindelse, at Christen eller Christian Friedr. v. Sütphen i sin før anførte Ansøgning af 1757 ikke er paa det rene med sin Farfaders rette Navn eller Forhold til de i 1629 adlede Brødre. Hans Fader Ernst Friedr. var jo ganske ung kommen til Danmark og dennes formentlige Fader Johan Friedrich mistede atter ganske spæd sin Fader, der døde kun 32 Aar gl. 1664, medens Hjemmet opløstes, idet Moderen giftede sig igen og hans Stiffader traadte i fremmed (dansk) Tjeneste, og han selv allerede 1684 var i svensk Tjeneste.

v. Sütphen (Zütphen), skal være falden som Oberst under Hertugen af Albas Forfølgelser.

Henrik Zütphen, f. c. 1488 i Grevsk. Zütphen, Prior i Antwerpen; dræbt som Martyr i Ditmarsken 1524.

Oversigtstavle over en Slægt Sütphen eller Zütphen i Nederlandene og Tyskland.

Stephan v. Sütphen, f. o. 1550 i Grevskabet Zütphen, Kirurg i Danzig, g. m. Margr. Theiler.

Johan v. Sütphen, f 15 .. † 16 .., Okulist og Kirurg i Danzig og Goslar, g. m. . . Schlägel.

(Fætttere til Stephan v. Sütphen i Freiberg:)

Christian v. Sütphen, f. 15 .. † 16 .., Okulist og Kirurg.

Stephan v. Sütphen, f. 1601 i Goslar, † 1666 i Freiberg, Okulist og Kirurg, g 1628 m. Sibylla Haschen, † 1659.

Andreas v. Sütphen, f. 15 .. † 16 .., Okulist og Kirurg.

Christoph v. Sütphen, f. 1597 i Luik i Braband, † Dresden 1665, Læge. G. ¹⁾ m. Maria † 1651, g. ²⁾ m. Margrete.

Sibylla Elisabeth v. Sütphen, f. 1630 i Freiberg, † før 1667.

Stephan v. Sütphen, f. 1632 i Freiberg, † 1664 i Berlin Læge, g. m. Anna Sophie Zeck (siden g. m. Ritmester i dansk Tjeneste Joh. Christoph v. Reichel).

Dorothea Sophia, g. m. Andreas Kühn, Okulist.

Christian v. Sütphen, f. 1635 i Dresden, † 1684 i Freiberg, Dr. juris, ugift.

Wilhelm v. S., f. 1636 i Freiberg, † før 1667.

Johannes Ernst v. S., f. 1642 i Freiberg, † før 1667.

Sibylla Elisab. v. S., f. 1644 i Freiberg, † 1674, ugift.

1 Søn 1 Datter, døde unge før 1667.

Dorothea v. Sütphen, g. Krause.

Jeremias v. Sütphen, f. 1639 † 1693, Superintend. i Grimma. g. m. Anna Elisab. Engel. (ingen Børn).

12 andre Børn † uden Livs-arvinger.

Stephan v. Sütphen, f. 1663, † 1685 som Kornet i brandenb. Tjeneste.

Johan Friederich v. Sütphen, f. 1664 † 17 .., svensk Vagtmester (antagelig siden Kapt. i polsk-sachsisk Tjeneste og Fader til de 3 i Meklenborg fødte danske Officerer v. Sütphen, se næste Side).

Oversigtstavle over den ældre Del af
den danske Slægt Zütphen, Sütphen
eller Zytphen.

N N. v. Zütphen

(mulig identisk med Johan Friederich v. Sütphen, se forr. Side).

Ernst Friederich v. Zütphen, f. c. 1682 i Meklenborg, † 1756, til Volstrup, Kapt. g. ¹⁾ m. Jytte D. v. Linde, ²⁾ m. Ølle- gaard M. Jermijn.		Joachim Friedrich v. Zütphen, f. c. 1690 i Meklenborg, † 1741, Kapt., g. m. Au- gusta Juliane N. N.		Johann Friederich v. Zütphen, f. c. 1704 i Meklenborg, † 1778, Pr. Lt. v. Drabantgarden g. m. Kirstine Rohde.			
Carl von Züt- phen, f. 1723 † 1739.	Christen Friedrich v. Z., f. 1729 † 1804, adlet 1757 g. m. Anne Marie de Leth.	Jytte Dorothea v. Z., f. 1733 † 1755.	Hedvig Cathr. v. Z., f. 1735 † 1787, g. ¹⁾ m. A. F. Grib, g. ²⁾ m. L. N. Høg.	5 Børn døde smaa.	Friederich Gre- gorius v. Z., f. 1729, † 1774, Kapt., g. ¹⁾ m. Anna Cl. Fischer.	Augusta Juliane v. Z., f. 1734, † i Altona, g. ¹⁾ m. Chr. Kuhlow, m. ²⁾ Joh. Dav. Reinche.	Magdalene Con- stantia v. Z., f. 1737 † 1817, g. m. Lt. Chr. Weissenborn.
			Ernst Friedr. v. Zütphen, f. 1765, † 1835, Generalmajor. v. Lovisa Aug. Baronesse Pechlin.	Christiane Charlotte Amalie v. Z., f. 1767 † 1818, g. m. Nicol. Steenholm.	Andrea Joh. Øllegaard v. Z., f. 1773 † 1876.		
Georg Friederich Otto Lehnsbaron Zytphen-Adeler, f. 1810 † 1878, v. Bertha Henriette Frederikke Løven- skjold til Baroniet Adellersborg; optaget 1838 i den danske Adel, 1841 i Friherrestanden med Navnet Zytphen-Adeler. Descendens se Adelsaarbogen.			Vilhelm Fr. v. Z., f. 1812 † 1880, Premlt. n.	Anna Amalie Louise v. Z., f. 1818 † 1903, g. m. Gehejme- raad Chr. Conr. Soph. Greve af Danneskjold-Samsø til Grevskabet Samsø.	Joh. Fr. Ferdi- nand v. Zyt- phen, f. 1821 † 1861, Premlt. n.		

Indskrifter i Dalum Kirke.

Af **Holger Hansen.**

I Dalum Kirke uden for Odense findes en Del Ligstene, som har personalhistorisk Interesse. Fire af disse angaar Præster i Sognene Dalum og Sanderum.

I. I Korets sydlige Væg sidder en Sten med følgende Indskrift:

Hoc æternæ memoriæ et debitæ observantiæ monumentum reverendo et docto nunc vero inter beatos beato dno Paulo Olai ecclesiæ huius una cum Sanderummensi pastori quondam fidelissimo socero suo honoratissimo simul ac uxori eius Elizabethæ Joannis lubens meritoque posuit gener Johannes Nicolai Chylenbrun reipublicæ Otthonianæ primarius consul.

Vivens disce mori si vis bene vivere Christo
nam tibi mors lucrum vita salusque deus.

Anno MDCLIX.

Heraf fremgaar altsaa, at Odense-Borgmesteren Hans Nielsen Chulenbrun¹⁾, der var Svigerfader til Hr. Niels Bang i Dalum, selv var Svigersøn af dennes Forgænger, Hr. Poul. Dennes Enke Elisabeth blev ifølge Dalum Kirkebog begravet 9. Nov. 1655 i sit 83. Aar, og Bispem Dr. Lauritz Jacobsen prædikede over hende.

I en Synsforretning af 22. April 1720 over Kongens Kirker i Fyen²⁾ siges om denne Begravelse: „I Koret findes et Begravelse, som Bjælkerne er forraadnet udi og en Del efterfalden; samme Begravelse har tilhørt sal. Hr. Poul, som har vaaren Præst ved Stedet, og som Familien er uddød vil Begravelsen af Kirken repareres.“ Ikke desto mindre var Begravelsen meget forfalden endnu 1725, og da Slotsforvalter Andreas Torp, hvis Kone nylig var død, d. 12. Maj 1725 ansøgte om at maatte købe denne gamle Begravelse³⁾, udstedte Kirkeinspektøren et Proklama om, at de, som maatte mene at have Rettigheder til sal. Hr. Pouls Begravelse, skulde melde sig inden en vis Tid og bevisliggøre deres Ret og dernæst sætte Graven i Stand; men da der ingen meldte sig, solgtes den ved Auktion i Apoteker Peter v. Westens Gaard i Odense til Andreas Torp for 20 Rdl. I Auktionskonditionerne tages der udtrykkelig det Forbehold, at Ligstenen skal bevares i Kirken.

II. Over M. Jens Pedersen findes en oval Sten indsat i Korets sydlige Væg:

¹⁾ Om ham se „Odense Skyttelav 1704—1904“ S. 3 ff. ²⁾ Odense Herreds Breve i Fyens Bispearkiv. ³⁾ Fyenske Rytterdistrikts Kirkesessions Sager Pk. Nr. 53.

*

Hielpens Steen

1 Sam. VII 12

Som M. Jens Pedersøn efter 32 Aars Arbeid i Ordet her og i Annexet for for [sic!] sig og sin hierte H. Maren Lasd: der de ofuer 30 Aar sammenlevede 1696 den 12. Martii loed opsette.

Hand	} døde i sitt Aar.
Hun	

†

Quid moror? ecquando moriar? quot sentio morsus vallibus hic Bochim dicere quando licet? jam potior passus cælestis monte Zionis! fac tolerem cum uis tollere Joua potes!

Aff sumpig Dal med mig samt Hiertens Echte Mage
skal to Dags Søn opstaa og op till Bierget tage
huor uafsladlig Gud skal tackis af enhuer
og bedis megit got for Hiorden her og der.

Post tot depulsa nubila quot júbila servantur! quot dantur amplexus et nexus indissolubiles o dies! o quies! Tunc vici amici non tunc volubiles.

Jens Pedersens Enke Maren Lasdatter blev ifølge Odense St. Knuds Kirkebog den 4. Januar 1708 nedsat i sin egen købte Begravelse i St. Knuds Kirke uden for den store Korsdør; der blev ringet med alle Klokkerne i St. Knuds og Graabrødre Kirker. Ifølge Mumme var Manden bleven nedsat samme Sted 1707; deres Ligsten blev omhugget 1753¹⁾.

Mag. Jens kaldes af Wiberg med Tilnavnet Bergendal; i sit Kaldsbrev af 30. Nov. 1663 kaldes han Jens Pedersen Kolding²⁾.

III. Ligeledes i Korets sydlige Væg findes en Sten med følgende Indskrift, hugget med ophøjet Skrift:

Her neden under hviler dend velærværdig og hølærde Mand nu salig hos Gud Mag. Jacob Lauritsøn Hiort som Gud lod fødis til Verden i Eilby Præstegaard anno 1656. opfødis i hans reene Kirke og Christendom til at være en Hyrde og Lærere først for Guldbjerg og Sandager Meenighed udi 21 Aar, og imidlertid æris og ophøis til at være Proust i Scouby Herret, siden forfremmis derfra til Christiansdal og Sanderum Præstekald: Velsignis med 6 Børn udij 3 fornøyelige Ægteskaber med Pernilla Rosenberg, Mette Bang og Johanna Friderica Badenaupt. Afsløis og hiemkaldis ved en salig Død Aar 1711 dend 20 Junij udij hans Alders 55., Embedis 27. og Ægteskabs 26. Aar.

Nu hviler hand i Herrens Nafn,
som her sig giorde Møye
for Herrens Ære, Allis Gafn,
det vidner mangt et Øye.

¹⁾ Mumme, St. Knuds Kirke S. 244. ²⁾ Fyens Bispearkiv, Stiftets alm. Breve 204.

Han scinnet smugt for Verden her
 til alle smuke Dyder,
 nu skinner han som Solen der
 og ævig Glæde nyder.

Her er en Fejl i Indskriften med Hensyn til Præstens Fødselsaar; Jacob Hiort er ikke født 1656, men 18. Juli 1655 Kl. 7^{1/2} Formiddag og døbt 25. Juli s. A. i Ejlby Kirke¹⁾; han var en Søn af Præsten Laurits Madsen og Hustru Maren Clausdatter, hvilken efter sin første Mands Død giftede sig med Eftermanden Rasmus Madsen; efter ham blev hun Enke 1691, og 1697 flyttede hun til sin Søn i Guldbjerg, hvor hun døde. Sønnen skriver derom i Kirkebogen: „1698, 4. Januar blev min salig Moder, Maren Clausdatter, sal. Hr. Rasmus Matzøns, som nu Michaëli Tider kom hid til mig og tredie Juledag tilforne meget sødelig og sagnetlig i Herren hensov, hensat meget hæderlig her i Guldbjerg Kirke i min Begravelse, og siden forflyt til Medelby til hendes egen Begravelse.“ Jacob Lauritsen Hiort blev 10. Nov. 1683 udnævnt til Kapellan hos Præsten Niels Bang (en Søn af Biskoppen) i Guldbjerg Sogn med Ret til at succedere ham²⁾. Hr. Niels var svag og døde ikke længe efter, og Onsdagen den 18. Februar 1685 ægtede Jacob Hiort Enken, „den ærdyderige Matrone“ Pernille Jensdatter Rosenberg³⁾; hun var født i Nyborg 1651 (døbt 3. Oktober)⁴⁾ som Datter af daværende Raadmand og Slotsskriver i Nyborg Jens Madsen, der senere blev Borgmester i Odense. Pernille døde 1691, i hvilken Anledning Enkemanden skriver i Kirkebogen: „1691 d. 1. April derefter Kl. 7 om Morgenen døde mig til megen Graad og Græmmelse min hjærteallerkæreste yndigste Hustru Pernille Jensdatter Rosenberg i hendes Alders 39 Aar fem Maaneder 4 Uger og to Dage. Lad mig ogsaa komme snarlig til dig, o min Jesu, mig længes nu ret inderlig.“³⁾

I Guldbjerg ældste Kirkebog er Ministerialia i Præsternes Familier optegnet paa de første Blade; senere kommer de saa igen paa deres Plads imellem de andre Forretninger. Jacob Hiort optegner da ogsaa længere henne sin Hustrus Død igen med disse Ord: „1691, 8. April døde mig til største Hjærtestød min hjærte-allerkæreste salig Hustru, den hæderbaarne, Gud-yndige og ærdyderige Matrone Pernille Jensdatter Rosenberg.“ Mere nøjagtig er Præsten ikke med Førelsen af Kirkebogen.

Pernille Rosenberg havde i sit første Ægteskab mindst eet Barn, Sønnen Jens Madsen Bang, der blev begravet 21. Maj 1679 i en ung

---

¹⁾ Ejlby Kbg. ²⁾ Fyens Bispearkiv, Stiftets alm. Breve 204. ³⁾ Guldbjerg Kbg. ⁴⁾ Nyborg Kbg.

Alder¹⁾. Men formodentlig er den Anna Bang, som Jacob Hiort kalder sin hjerte-kære Datter, da hun den 6. Marts 1693 bliver gift med Jens Rasmussen, Ridefoged og Forpagter paa Margaard²⁾, ogsaa Niels Bangs Datter. Vi skulde saa rigtignok vente at finde hende indført som saadan i Guldbjerg Kirkebog, hvad hun ikke er: men den er ført saa urimelig slet i Niels Bangs Tid, lige indtil han fik Jacob Hiort til Kapellan, at Præstens egen Datter godt kan være glemt; hendes Fødsel har han vel tænkt, at han nok kunde huske uden at behøve at tegne den an; Sønnens Fødsel er da heller ikke indført.

Jacob Hiort havde med Pernille Rosenberg følgende fire Børn: Niels født 19. Dec. 1685 Kl. 5—6 Em., døbt 23. Dec.; Lauritz født 10. Aug. 1687 Kl. 4—5 Em., døbt 17. Aug.; Jens f. 16. Sept. 1688 Kl. 7 Fm., hjemmedøbt samme Dag og fremstillet i Kirken d. 3. Okt.; Pernille Maria f. 21. Marts 1691 Kl. 7 Fm. og døbt 23. Marts; hun kostede Moderen Livet³⁾. Sønnen Laurits nedsatte sig i Bogense, hvor der holdtes Skifte efter ham i Aaret 1760⁴⁾. Datteren Pernille Maria blev den 12. Marts 1713 i Bogense gift med Conrad Seibert⁵⁾.

Jacob Hiort trøstede sig da nogenlunde igen; den 25. Juli ægtede han Mette Bang, der var født i Bogense 1651 (døbt d. 17. Aug.) som Datter af Præsten Hans Clausen Bang⁵⁾. Hun havde allerede været to Gange gift, først med Raadmand Niels Kindstrup i Middelfart, med hvem hun havde to Børn: Niels Kindstrup, der døde ung, og Hans Nielsen Bang, der blev Præst i Vang⁶⁾. Anden Gang havde Mette Bang været gift med Johan Michelsen; denne var først Ridefoged paa Hindsgavl; den 20. Febr. 1666 blev han Herredsfoged i Vends Herred og 9. Nov. 1678 Borgmester i Middelfart⁷⁾; han var tillige Gæstgiver og maa være død c. 1682. Med denne sin anden Mand og med sin tredie Mand Jacob Hiort havde Mette Bang ikke Børn. Hun døde 1703, og Jacob Hiort indfører det saaledes i Kirkebogen: „Ao. 1703 d. 29. Jan. Klokken 3 mod Morgenen behagede det igen min naadefulde Gud at lade min dejlige Hussol nedgaa og gøre det mørkt hos mig, da han ved min allerkæreste yndigste Hustrues Mette Bang Bortkaldelse, i hendes Alders 52 Aar 5 Maaneder 2 Uger 5 Dage, fra mig, satte mig i den bedrøvelige Enkestand til megen Graad og Græmmelse.“ Paa det andet Sted i Kirkebogen, hvor han opgiver, at hun blev begravet 6. Februar, sætter han hendes Alder til 52 Aar 14 Dage. Jacob Hiort giftede sig tredie Gang; men han maatte først have en kgl. Bevilling (af 17. Sept. 1703), da hans 3die Hustru var beslægtet

---

¹⁾ Guldbjerg Kbg. ²⁾ Guldbjerg Kbg. ³⁾ Guldbjerg Kbg. ⁴⁾ Bogense Skifteprot. ⁵⁾ Bogense Kbg. ⁶⁾ Hundrup: Oluf Bangs Efterkommere, S. 22; Wibergs Præstehistorie. ⁷⁾ Provinsarkivets Embedsetater.

i tredje Led med hans anden¹⁾. „Ao. 1703 d. 13. November blev efter den alene vise Guds Forsyn min lille hjærte-allerkærestes den dydædle og Gud-hjærteelskende da Jomfrues Johanna Friderica Badenhaupt og mit Bryllup højtideligen baade i hel høje og nedrige Stands-persones Overværelse holden og stor Solennitet gjort af Hans Excellence vores højgunstige Hr. Stiftamtmand høj- og velbaarne Diderich Schult og højvelbaarne gode Geheimeraadinde, dem den gode al Naadsens Gud altid velsigne.“

Alle Jacob Hiorts tre Giftermaal har rimeligvis været ret fordelagtige, men det sidste var dog vistnok det bedste. Johanna Friderica Badenhaupt var nemlig en Slægtning af Didrik Schult, som var gift med Armgaard Sophia Gabel, en Datter af Christoffer Gabel og Hustru Ermgard Johansdatter Badenhaupt. Didrik Schult var Ejer af Christiansdal og havde dermed Kaldsret til Dalum og Sanderum Sogne; da Præsten her døde kort Tid efter, blev da ogsaa Jacob Hiort hans Efterfølger. Han havde efter Kirkebogen med denne Hustru en Datter: Armgoth Sophia, døbt 24. Maj 1707 i Dalum. Med den første Hustrus fire Børn bliver det fem ialt, og Ligstenen siger, at han havde seks. I Wibergs Præstehistorie siges imidlertid Kapellanen i Stubbekøbing Christopher Didrik Jacobsen Hiort at være født i Kaalshave (der ligger Guldbjerg Præstegaard) den 8. Dec. 1704; han er altsaa en Søn af denne Jacob Hiort; Tiden passer godt nok, og af Fornavnene har han aabenbart det ene fra Didrik Schult, det andet fra Christopher Gabel; der kan derfor ikke være Tvivl om hans Herkomst, skønt han hverken er indført i Dalum eller i Guldbjerg Kirkebog.

Johanne Frederikke Badenhaupt, som efter Jacob Hiorts Død giftede sig med Jens Rasmussen, Tolder i Grenaa, døde i Stubbekøbing 1755; formodentlig hos denne Søn²⁾.

Jacob Hiorts Grav blev ikke holdt vedlige af Familien, den forfaldt, og paa samme Tid som der udstedtes Proklama angaaende Hr. Pouls Grav, skete det ligeledes for dennes Vedkommende; da ingen meldte sig med Fordringer paa Begravelsen, blev den ligeledes den 20. Sept. 1725 stillet til Auktion; saa indløb der omsider et Brev fra Hr. Jacob Hiorts Søn Løjtnant J. Hiort, der hævdede sin Ret til Begravelsen; den blev derfor ikke solgt dengang. Denne Løjtnant maa altsaa være den Søn Jens, som fødtes 1688.

IV. I selve Korbuen paa den nordlige Side lige over for Prækestolen er indsat en Sten, sortmalet, med Indskrift i forgyldte Bogstaver:

---

¹⁾ Fyens Bispearkiv. ²⁾ Wibergs Præstehistorie.

Joh. 14 V. 19.

Jeg lever, og I skulle leve.

I dette Lifsens Haab levede og døde Hr. Marcus Monrad kaldet fra Herringe til Dalum og Sanderum 1711, døde 1716 i sin Alders 47 Aar, og hans kiære Huustroe Magdalena Skytte døde 1737 i sin Alders 70 Aar; saa og Hr. Claus Borgen, kaldet 1716 til begge Menigheder, døde 1750 i sin Alders 69 Aar. Hans kiære Hustroe Anna Margreta Monrad døde 17.. i sin Alders Aar.

2 Cor. IV, 14.

Vi vide, at den som opreiste den Herre Jesum han skal og opreise os formedelst Jesum og fremskikke os med hannem.

Om Marcus Monrad og hans Familie er der ikke meget at finde i Kirkebøgerne; han var født i Assens 1669¹⁾; men Kirkebogen fra denne By begynder først 1679, og i hans første Kald Herringe begynder Kirkebogen 1727. Ved hans Død finder vi i Dalum Kirkebog: „1716 d. 12. Oktober om Natten imellem Mandag og Tirsdag Klokken halvgaaen 11 døde sl. Hr. Marcus og jordet Onsdagen den 21. ejusdem.“ Hans Hustru var Magdalene Pedersdatter Skytte, en Søster til Knud Pedersen Skytte, der var kongelig Skovrider paa Ryttergodset og Birkedommer paa Avernakø; hun fik Kongebrev af 19. Marts 1717 paa at maatte sidde i uskiftet Bo og levede 20. Aar som Enke. Den 19. Nov. 1737²⁾ døde hun og blev begravet 27. Nov.³⁾ Ved Skiftet opregnes hendes syv Børn saaledes: Jørgen Monrad, Præst i Tjæreby i Sjælland; Henrik Monrad, Præst i Ørsted paa Fyen; Philip Ditlev Monrad, Studiosus i København; Peder Monrad, Præst paa Avernakø, var død og havde efterladt sig 3 Sønner og 1 Datter: Søren Serup Monrad, 7 Aar gl., var i Huset hos Professor Marcus Wøldike i København; Hieronymus M., 5 Aar, hos Mag. Reling paa Samsø; Marcus M., 4 Aar, hos Hr. Claus Borgen i Dalum, og Magdalene Kirstine, 10 Aar, hos Regimentskvartermester Rasmussen i Kolding. De tre Døtre var: Anne Margrethe Monrad, gift med Hr. Claus Borgen i Dalum; Armgott Sophie Monrad, Enke efter Hr. Didrik Jacobsen i Vigersted og Kværkeby, og Anna Elisabeth Monrad gift med Kapellanen i Sorø Hans Therkildsen. De ubetydelige Efterladenskaber overlodes af alle Arvingerne til den yngste Søster Anna Elisabeth, hvis Mand var syg.

Armgott Sophie Monrad blev 6. Juli 1718 i Dalum gift med Hr. Didrik Jacobsen (Achton), og Hr. Peder Monrad holdt 4. Dec. 1726 sammesteds Bryllup med Jfr. Gunder Sophie Wulf. Den i Skiftet omtalte Søn Hieronymus maa være den samme, som almindeligvis kaldes

---

¹⁾ Wiberg. ²⁾ Odense Herreds gejstlige Skifteprot. 1683—1744. ³⁾ Dalum Kirkebog.

Jeremias. Gunder Sophie Wulfs Søster, Jfr. Citzel Wulf blev begravet i Dalum den 16. Nov. 1731.

Marcus Monrads Efterfølger Claus Borgen blev 21. Juli 1717 gift med Datteren Anne Margrethe og havde med hende 15 Børn: Marcus, født 6. Maj 1718; Peder født 26. Maj 1719; Armgoth Ulrica f. 12. August 1720 og gift 26. Juli 1742 med Niels Ejlbeye, Sogne-degn til Højrup og Gæstelev; Adam Christopher, f. 14. Okt. 1721 og begravet 9. Juni 1723; Magdalene Christine, f. 15. Dec. 1722; Adam Christopher, f. 6. April 1724; Anna Susanna, f. Natten mellem 8. og 9. April 1725; David, f. 10. Maj 1726; Matthiis, f. 30. Juni 1727; Ide Sophie, f. 7. Okt. 1729; Jens, f. 19. Januar 1731; Diderich, f. 29. April 1732; Magdalene Kirstine, f. 7. Sept. 1733; Hilleborg Marie, f. 24. Januar 1736 og begravet 7. Marts samme Aar; Peter Christian, f. Natten mellem 18. og 19. April 1738; ialt altsaa 9 Sønner og 6 Døtre.

Claus Borgen selv blev begravet den 17. Juli 1750.

V. Paa Gulvet i Koret ved den sydlige Væg ligger en smuk Sten, paa hvis fire Hjørner er hugget følgende Vaaben: v. Holsten og Drachenfels for oven, v. Hoenen og Grotthuusen for neden, desuden denne Indskrift:

Jeg ligger og soffer aldeles med Fred thi du Herre hielper mig allene at ieg boer tryggeligen. Ps. 4 V. 9.

Her under hviler nu salig hos Gud erlig og velbiurdige Jomfrue Catharina Øllegardt von Holsten hvis Fader var erlig og velbiurdige Mand Detlef v. Holsten Kongl. Maiest. bestalter Oberstl. Hendes Moder var erlig velbiurdige Frue Øllegardt von Drachenfels af disse Høyadelige Foreldre er hun født her til Verden A^o 1670. Boede og døde i Odense A^o 1753 den 18. Maj.

Gud gifve hende en glædelig Opstandelse med alle Guds udvalde paa den yderste Dødsdag. Ammen.

[Herefter: et Timeglas og et Dødningehoved.]

Paa Væggen oven over Stenen hænger en Trætavle, paa hvilken for oven er fastslaaet et Metalskilt med paamalede Vaaben og Om-skriften: Salig Catharina Øllegaard v. Holstens Fædrene og Mødrene Vaaben v. Holsten og v. Drachenfels. 1753 . . . [Slutningen kan ikke læses, da Metalpladen er meget medtaget]. Neden under Vaabenpladen er malet følgende Indskrift:

See Læser et Billede som vidner om en adelig Stamme af hvilken denne salige herunder hvilende udspirede men det Guds Billede der prydede hendes Siel og yttrede sig i hendes Levnet var det der gjorde hende til en Jesu Bruud hvilken Ære hun ansaae som sit høyeste Adelskab. Det første gjorde hende anseelig for Verden det sidste behagelig for Gud. Men saa lidet som det ene forminskede hendes Sorig i dette Lives Møysommelighed saa meget forøgede det andet hendes Glæde i Dødens Bitterhed. Derfor vare disse

Davids Ord hendes daglige Mundheld i Livet hendes dyrebare Trøst i Døden: Ps. XVII, 15. Jeg skal beskue dit Ansigt i Retfærdighed, jeg skal mettes naar jeg opvaagner i dit Billede.

Om denne gamle adelige Jomfru findes i Odense St. Hans Kirkebog følgende: „1753 Faste Bededag d. 18. Maj om Aftenen Kl. halvgaaen otte døde højædle og velbaarne Frøken Cathrine Øllegardt v. Holsten. Den 1. Junii om Aftenen udført og begravet i Christiansdals Kirke i hendes Alders . . .“. I Skifteprotokollen¹⁾ kaldes hun Frk. Charlotte Øllegaard v. Holstein; men under denne Overskrift findes kun disse Linier: „Skiftet efter hende har Hr. Konferensraad Bille og Hr. Krigsraad Hedegaard med kongl. allernaadigst Tilladelse forvaltet, og derfor her forbigaaes.“ Kommissionsskiftet er ikke bevaret.

Cathrine Øllegaard v. Holstens Fader Detlev maa være en Broder til Adolf Hans v. H. til Gelskov og Langesø († 1694), hvis Forældre var Claus v. Holsten og Elisabeth v. Hoenen²⁾.

VI. I Gulvet lige til højre for Kirkens Indgangsdør ligger en Sten, som, foruden to Reliefbilleder for oven, bærer følgende Indskrift:

Her under hviler velædle Mand *Niels Lassen*, fordum Præsident udi Nyborrig, som døde Anno 1696. med sin elschelige Frue *Margareta Hedewig Hagedorn*, som døde Anno 1714. Gud gifve dem med alle udvalde en glædelig Opstandelse.

Op ad den højre Side staar: Salige ere di Døde s. . . (højre Hjørne for neden stødt af).

Op ad den venstre Side: Di hvile af deris Arbeid.

Niels Lassen var en Broder til Kirkens Patron, Jens Lassen til Dalum Kloster, og til Præsten Mag. Jens Pedersen Bergendals Hustru, Maren Lasdatter. Han blev den 13. Dec. 1682 Præsident i Nyborg³⁾, i hvilken By han formodentlig ogsaa er død; i Nyborg Kirkebogs Begravelsesliste er der imidlertid et Hul ved Aarene 1694—98.

VII. I Korets nordre Væg er Indgang til Vindernes Kapel; over Indgangen findes denne Indskrift:

Befal Herren dine Gierninger, saa skal din Sag gaa frem. Proverb. 16.

Anno 1646 haffuer Konnig Christian den fierde sielf wærit i Dallum Kircke oc naadigste bevillditt Iffver Vind dette Capeel til min min kiere Hvstrves oc Arfuingres Begraffung huor imod ieg loffuede at giffue til Dalum Kirckes Reparation som da var megit brystfeldig 400 Sp. R. D. som er last er oc loffuer somme Bevelgning haffuer ieg dette Capeel med Epitaphio oc Ornamenter loed opbyggede Gvd oc Kircken til Ære huilcket ieg oc mine Arfuinge sielf skal holde wrdelige oc til dis conseriation da er af mig der til lagt noget Langilde af en Gaard effer den Fundation derpaa giort er. [!]

¹⁾ Odense Skifteprot. 22 F. 110. ²⁾ Rasmussen Søkilde: Holstenshus og Nakkebølle S. 180. ³⁾ Provinsarkivets Embedsetater.

Indskriften er paa Steder næsten meningsløs, saa at man skulde tro, at Stenhuggeren ikke har kunnet læse.

Naar man for nogle Aar siden kom ind i dette Kapel, gav det Indtryk af nylig at have været Genstand for et fjendtligt Overfald. Kisteplader og smukke Messingnagler laa spredte paa Gulvet, og Kisternes Antal var tydelig nok mindre end oprindelig. Det siges virkelig ogsaa, at nogle af Kisterne i den allernyeste Tid er bleven borttagne og Ligene nedgravede et Sted paa Kirkegaarden. Nu er der vel ordentligt inde i Kapellet, men de forsvundne Kister er ikke komne tilbage. I det hele taget trænger Kapellet til at restaureres; Iver Vind og hans Hustru Helvig Skinkel henlagde, da de byggede det, Landgilden af en Gaard i Lavindsgaarde til Vedligeholdelsen; men en senere Ejer Anna Vind v. der Kula, Generalmajor Henrik Bielke Kaases til Boltinggaard, fik 1737 Lov at sælge Gaarden og erlægge en Kapital i Kirkens Kasse, hvis Renter skal benyttes til Vedligeholdelsen¹⁾. Kapitalen er 200 Rdl., hvis Renter naturligvis nu er ganske utilstrækkelige til Formaålet.

VIII. Et stort Epitafium, stærkt medtaget af Tidens Tand fylder den ene Væg i Kapellet; en Sten i Midten meddeler følgende Indskrift:

Her ligger begravuen erlig oc welbiurdig Mand Her Iffuer Wind til Nørholm Ridder Danmarckis Rigis Raad oc Kongelig Mayst Befalings Mand vdi Dalum Closter Cantor vdi Wiburg Canonicus i Ribe oc Aarhus oc Vicarius i Roskild Capitteler som tiende vdi Christiani Quarti Cantzelie første Gang i 9 Aar fra Anno 1612 til 1621 oc siden for øffuerste Secreterer vdi 18 fulde Aar fra Anno 1626 til 1644 hand bleff sat i Raadit. Døde den . . .
Disligiste hans kiere Hustru erlig oc welbiurdig Fru Heilug Skinckel som døde den . . . Gud giffue dennom en glædelig Opstandelse paa yderste Dommedag.

Af Kistepladerne fremgaar, at de her begravne have hørt til Familierne Vind, Banner og v. d. Kula.

Endnu et Kapel findes ved Kirken, Benzon'ernes; de Kister, som her findes, høre alle til en nyere Tid; Familien Benzon kom først til Christiansdal i Aaret 1768.

---

¹⁾ Skøde dat. Boltinggaard 11. Dec. 1739 i Top. Saml. paa Papir i Rigsarkivet.

Brudstykke af en Retssag vedrørende den svenske Adelsmand Anders Gyllenroths norske Hustru.

Meddelt ved **A. W. Rasch.**

Den svenske adelige Slægt Gyllenroth, der adledes 1679, har just ikke været meget talrig og uddøde allerede med Stamfaderens Søn Anders Gyllenroth, der efter Anreps „Svenska Adelns Ättar-Taflor“ II S. 120, blev halshugget paa Gølgebakken udenfor Stockholm 1722.

Denne Anders Gyldenroth har sandsynligvis været en noget vidtløftig Herremand, siden han har endt sine Dage paa en saadan Maade. Ogsaa her i Landet har man et, om end flygtigt Spor af ham, da han, hvad Anrep ikke kjender, har fundet sig en Brud her, med hvem han dog kun har levet ganske kort sammen, hvad der nærmere vil sees af efterfølgende.

Christian Friderich Povisch, Kongl. Maytts Estats Raad og Stigtsbefallingsmand offuer Christiansands Stift Mag. Jens Bircherod, Biscop og Superintendent ofver Christiansands Stift — — — Giører Vitterligt, at Ao. Christi 1707 den 18 Junii da den ordinari Consistorial Ret udj Christiansand¹⁾ endda Continuerede fremkom for os i Retten Städtz Procurator Monsr Christian Friderich Sogn, befuldmægtigt af Elizabeth Hermansdatter von der Burg, med en udtaget Consistorialstefning Contra hendis Ægtemand Andreas Gylden Rod, andgaaendis desertion, huorom Stefningen ord for ord liuder saaledis.

Christian Friderich Powisch Kongl. Kongl. Maytts Estats Raad og Stifftbefalings Mand over Christiansands stift.

Jens Bircherod Biscop og Superintendent ofver bemelte Christiansands stift.

Giør Vitterligt at for os haver andraget og tilkiendegifuet Erlig og Gudfrygtige Matrone Elisabeth Hermans Daatter von der Burg, huorledis hun skal være beføjet for Consistorial Retten til forandring at paaanke det ægteskabs baand, som imellum hende og hendes mand Andreas Gyldenrod, ungefehrlig for 10 Aar siden ved een hæderlig og Christelig Copulation bunden blef; Og det formedelst bemelte hendes Mand, icke som een Egtefælle hos hende har Continuerit, mens tvertimod 14 Dage efter deres Brøllup uden skielig aarsage hende forlat

¹⁾ Christiansands Bispearkiv 2 d. (nyt Nr. 39) fol. 223 b flg. (Chr.sands Consistorialrets Forhandlingsprotokol 1693—1726).

og bort Rejst, og siden iche igienkommen, ej heller hende noget om sin tilstand, enten hand er Lefvende eller Død, tilskrevet, huilchet Citantinden alt med et Welbekræftet tingsvidne af dato 16 Martij 1707 foregiver i fuldkommenhed at gotgiøre og beviise; hvorføre hun som meldt formoder ved Consistorial Retten at faa efter Loven, samme Egteskabs Baand vedbørlig ophæfuit og tilintet giort, heldst og efterdj hun som een ærbar og skichelig Danneqvind nu paa 9 aar, som er langt ofuer dend tid Loven determinerer, har ført et sømmeligt Lif og Lefnet. huilchet hun Jligemaader for Retten agter at beviise, og fordj vil paastaa een retmæssig fraskillelsis Dom, saaledis at dette hendes Egteskab iche skal være eller blifue hende (saafrembt hun sig ellers ved Guds forsiun herefter i et andet vill indlade) udj nogen Maader hinderlig, med meere hun for Retten agter at lade Demonstrere og tilkiendegifue. Thj udj hans Kongl. Majts høje nafn Kald og Varsel gifues Eder meer bemelte Andreas Gyldenrod ved denne Citation, som for Eders herpaa stedet sidste hafte Logemente forkynt blifuer, Citantinden eller hendes beskichede, for os udj Consistorio, som holdendes vorder her i Christiansands domb-Capitul d. 17 Juni førstkommende at møde eller møde lade, til sagen at svare, og ellers indgifue huad i fornøden eragter, da udj sagen skal blifue Kiendt og Dømbt, hvis Lov og Rett er gemæs.

Christiansand d. 2 May A^o 1707.

C. F. Powisch.
(L. S.)

J. Bircherod.
(L. S.)

Dernest fremblagt i Retten et tingsvidne af følgende Indhold.

Kongl. Mayts Byefogit Niels Jenssen udj Christiansand, Byeskriver sammesteds Ebbe Fridrich Pedersen — — — — Giøre Vitterligt at Aar 1707 Onsdagen dend 16de Martij, Da een Ordinaire Ret paa bemelte Christiansands Byeting blef administrerit

Samme Tid Comparerede Svend Svendsen, som hafde formaaed 2de Borgere og Dannemænd her i Byen, Nembl. Johannis Eldermand og Bent Thommesen, at give deris sandferdige Vidnisbyrd, og tilstaaelse, hvad dennem kand være bevist, om ermelte Svend Svendsens Kierestes søster Elisabeth von der Burg, om hendis forhold, udj hendis Mands fraverelse, saavel som og at give tilkiende, hvor lang tid det kand være siden Manden Rejste bort fra hende, med videre Deres her i Retten gjorde forklaring, saaledis at fornefte Elisabeth von der Burg var gift med een Leutenant fra Stochholm, Nafnl. Andreas Gyldenrod, og hand een 14ten Dages tid effter de hafde haft Brøllup, drog bort fra hende, og siden dend tid nu paa een 10 Aar, haver de ingen Bref eller Wisse tidinger haft fra hannem, Og Jmidlertid kunde de med Sandhed

bekræfte, at hun sig saaledis haver skicket, som det een Erlig kone Vel Eigner og Andstaar bør, huorpaa de deris Eed aflagde.

Derpaa Jndgaf fornefnte Svend Svendsens Kierestis Skriftlig underskrefne Kundskab, Som saaledis lyder

Høytærede Hr. Byefogit

Sr Niels Jenssen.

Som Jeg af min Søster Elisabeth Hermands Daatter von der Burg er ombedit, ieg hende mit Vidne om hendes lejlighed og forhold ville meddeele, saa er dette mit sandferdige Vidne derom, at bemelte min søster Elisabeth von der Burg blev gift for 10 Aar siden med een Leutnant fra Stockholm Nafnl. Anders GyldenRod, og hand een 14ten Dages tid efter de hafde haft Bryllup drog bort fra hende, og siden har min søster ingen bref, eller visse tidende haft fra hannem, Men hun siden Sig udj Vort huus har opholdet, og Jmidlertid skicket sig Erlig og Vel, Dette er mit Sandferdige Vidne herom. Saa Sandt Hielpe mig Gud og Hans hellige Ord, Christiansand d. 16 Martij A^o 1707.

Barbra Svend Svends.

Derefter var fornefnte Svend Svendsen, om alt dette et louligt og v-willig tings Vidne begierende, som hannem af Retten til sandheds bestyrkelse bevilget blef; At Saaledis her for Retten Passerit er som forskrevet staar bekræftes med hender og hostrøgte Zignetter Actum Anno die et Loco ut supra.

Nilß Jenssen.

E. F. Pedersen¹⁾.

Endelig blef i Retten Producerit sognepræstens attest af følgende Indhold.

Det er nu over 10 Aar at sagsøgerinden Elisabeth van der Burght har savnet sin Ægtemand nafnl. Andreas Gyldenrod, huilchen kort tid efter deris Brøllup, som skeede herudj Christiansand A^o 1697 den 11 Martii, er bortrejst fra hende, og siden, saavit mig er beviist, aldrig er kommen til hende igien. Jmidlertid har hun levet udj Meninngheden som een u-forargelig Christen, indtil nu hun har forseet (sig) med u-tidig Lejermaal. Det Bevidner ieg udj sandhed.

Christiansand d. 1ste Junii 1707.

Olle Hanliën Bagger.

Derefter var fuldmechtigen een Skilsmisse Domb paa Citantindens Veigne begierendes, Effer stefningens formelding.

Dend Indciterede Andreas Gyldenrod blef 3de gange lydelig paa-Robt men ingen for hannem svarede.

Dommen er indført i en egen Protokol, men denne Protokol existerer ikke længere. Sagens Udfald synes dog ikke tvivlsomt.

¹⁾ Under Navnene er Seglenes Plads antydet ved et 10 Gange skrevet (L. S.).

Børn af dette Ægteskab har neppe Løjtnant Gyllenroth haft, da dette vistnok vilde været nævnt i Sagen, eller de maa være døde smaa. Desværre begynder ikke Ministerialbogen for Christiansand før 1734, saa deraf ingen Oplysning kan erholdes.

Spørgsmaal og Svar.

Spørgsmaal 1.

1) *Alexander Gorm*, Herredsfoged i Bjerre og Hatting Herreder ved Horsens 1720—1725, blev dømt til at have sit Embede forbrudt, ved Dom af 18 April 1725. Hvor er han senere kommen hen, og når og hvor er han død? Hvad hed hans Hustru? Han var en Tid Amtsforvalter i Nysted på Lolland; han havde i det mindste 3 Børn, nemlig: 1) *Mette Elisabeth Gorm*, født i Nysted 11 Juli 1709. 2) *Claus*, født i Nysted 23 Juli 1711. 3) *Birthe Marie*, død i København (ifølge Frue Kirkes Kirkebog) 1718, begravet 13 Oktober 1718. Havde han flere Børn? Deres senere Skæbne?

2) Ifølge Kirkebog for Holbæk Købstad viedes hjemme i Huset 27 April 1735 den hæderlige og vellærde Matthias Aareby, Aftensang-Prædiker i Holbæk og Jomfru *Mette Elisabeth Gorm*. Er hun identisk med ovennævnte Datter af Alexander Gorm?

3) Ifølge St. Hans Sogns militære Kirkebog for Odense, blev ærlige og mandhaftige *Jens Jørgensen Gorm* trolovet med ærlige og gudelskende Pige Mette Christine Hansdatter; de blev viede 18 Oktober 1765. Han var Curassier ved det Holstenske Regiments Liv Eskvadron. En Datter blev født 5 Oktober 1766, døbt 7 Oktober: *Else Cathrine*. Blandt Fadderne: *Ellen Gorm*. I samme Kirkebog nævnes *Claus Jørgensen Gorm* som Forlover ved Jens Gorms Bryllup. Jens Gorm forekommer som Fadder 1775. Kan nogen give videre Underretning om disse Personer?

P. J. N. Spandet,

Sognepræst for Hjortslund og Kalvslund.

Spørgsmaal 2.

Valentin Lorentz var i 1685 forstander for navigationsskolen i København. (H. G. Garde: Den dansk-norske sømagts historie s. 322).

For nærmere oplysning om denne mand vilde jeg være taknemlig.

Måske er han identisk med den Valentin Lauritsen (Slee), der døde som borger i Korsør $27\frac{1}{2}$ 1692 og var født i Kvinherred, Søndhordland, Norge ca. 1630, søn af lensmand der Laurits Samsonsens (Slee) og hustru Kirstine Ivarsdatter Ebna, datterdatter af Kristofer Trondssøn Rustungs datter Kirstine.

Chr. Løvvig, lensmand.

Førde i Søndhordland, Norge.

Spørgsmaal 3.

Kan nogen give yderligere Oplysninger om den i Nyerups Literaturlexicon nævnte *Ivar Ullensvang*, født i Ullensvangs Prestegjeld i Hardanger 1733, rimeligvis Søn af Forpagteren paa Ullensvang Prestegaard?

E. A. Thomle, Rigsarkivet, Christiania.

Spørgsmaal 4

Den 27 Maj 1739 ægteviedes i Københavns Trinitatis Sogn Kirkeinspektør i Dronningborg og Skanderborg Rytterdistrikter i Nørre Jylland *Troels Bertel-*

sen, født 1709 † 1792, forhen „Skriverkarl“ paa Holmen, og Jomfru *Ellen Margrete Bang*, født 1711 † 1787. Hun betegnes i nogle Familieoptegnelser som „Datter af Doktor Bang i Kjøbenhavn“. Skulde Nogen kunde oplyse, hvem denne „Doktor Bang“ var, bedes dette meddelt til

Provst Cederfeld de Simonsen, Tyrsted pr. Horsens.

Svar I.

(5 R. I S. 268, Spørgsmaal 7 ad 3 og 4).

Ifølge Kjøbenhavns Universitets Immatriculationsprotokol blev Nicolaus Arndius Colstrup 1770, 17 Aar gl. Student fra Vordingborg Skole. Nicolaus Colstrup, hvis Privatpræceptor Ludvig Holberg var, blev 1742, 22 Aar gl. Student, Immatriculationsprot. nævner ikke fra hvilken Skole. Det Aar blev endvidere fra Christiania Skole dimitteret en Christophorus Colstrup, 17 Aar gl.

Maaske hører ogsaa efterfølgende Personer til denne Familie: Peder Jensen Colstrup, Matros paa det asiatiske Compagnis Skib „Kongen af Danmark“ paa dettes Togt til Kina 1742—46, som ifølge Skibets Protokol gik i hollandsk Tjeneste, og Joen Andersen Colstrup, der 18 Mai 1746 fik Søpas paa at føre Skibet „Ebenetzer“ fra Kjøbenhavn til Island og derfra tilbage igen (Sjæl. Regist. 1746 Nr. 156).
Poul Bredo Grandjean.

Svar II.

(5 R. I. S. 178 ff., Spørgsmaal 3).

Gye (Gjøe, Jyde) Christine Hansdatter Essen, døbt i Gausdals Kirke 20 Mai 1703, † paa Drangedals Prestegaard i Bamble 2 Decbr. 1742 (begr. 17 s. M., da Sogneprest Thurmann i Bø holdt Ligtalen over hende) blev c. 1730 (formodentlig i Slutten af Aaret eller i Begyndelsen af 1731) vistnok i Ringsaker (hvis Kirkebog først begynder i 1734) gift med daværende Capellan til Ringsaker, senere Sogneprest til Drangedal, Enkemand *Ole Olsson Meldal*, født i Surendalen 1694, † paa Herredsø Prestegaard i Drangedal 14 October 1766, Søn af Sogneprest til Surendalen (med Stangvik) Ole Stenssøn Meldal og Margrethe Christophersdatter Røg. Hr. Ole Olsson Meldal blev 30 Juli 1728 Capellan til Ringsaker, 27 April 1742 Sogneprest til Drangedal og fik 1 Decbr. 1758 Tilladelse til at afstaa Embedet til sin Capellan Meyer mod at erholde en Pension af Kaldet stor 200 Rdl. Han blev c. 1726 (formodentlig i Løiten) gift med Maren Dop, † i Ringsaker 26 Mai 1729, Datter af Sogneprest til Løiten Hr. Willum Olsson Dop og Anna (Petersdatter) Jessen, og havde i dette Egteskab en Søn Anders, der ved Moderens Død var 2½ A. gl. Efter Gye Christine Essens Død, blev han 3die Gang 1747 gift med Marie Margrethe Morland, der døde i Drangedal i 1803, efterat hun kort før havde gaaet i Folloug til Sognepresten der Schytte ifølge Contract af 12 Marts 1802, thgl. 28 Januar 1803. Med denne Hustru havde Hr. Ole Meldal ingen Børn, ligesom ogsaa Sønnen af 1ste Egteskab maa være død før Faderen ugift eller i alle Fald uden Børn, da hverken han eller hans Efterkommere nævnes paa Skiftet. Med sin 2den Hustru Gye Christine Essen havde derimod Hr. Ole Meldal følgende Børn:

- 1) *Boel Magdalena M.*, født paa Stolpestad i Ringsaker 3 Aug. 1731, † i Kragerø 1806 (begr. 24 Octob. s. A.). „En udmærket retskaffen Kvinde“. Hun blev 1) gift 21 Febr. 1752 (trol. 3 s. M.) i Drangedal med sit Sødskendebarnd Fænnik Anders Bernhoft, født i Surendalen 1720, † i Drangedal 1754, Søn af Capellan til Surendalen, senere Sogneprest til Askim Georg Christian Bernhoft og Anna Meldal (cfr. Familien Bernhoft). 1 S. 2) 29 Marts 1757 (efter kgl. Bevilling) med Halvor Halvorssøn Soel-

- berg, født paa Soelberg i Drangedal 8 Febr. 1710 (døbt Dom. Sexag.), † paa Reise fra Ostindien 10 Febr. 1767, Søn af Halvor Halvorsøn S. og 1ste Hustru Gjerthrud Olsdatter. 7 Børn, af hvilke Datteren Marie Margrethe Soelberg blev gift med Peter Andreas Heuch i Kragerø og var Farmoder af Biskop Heuch.
- 2) *Anna Margrethe M.*, født paa Stolpestad c. 1733; gift med Samuel Hansen i Fyresdal.
- 3) *Olava M.*, født paa Stolpestad 1735 (døbt i Ringsaker Dom. Sexag. s. A.); var ved Faderens Død paa Braaten i Drangedal.
- 4) *Bent*, født paa Stolpestad 1737 (døbt i Ringsaker 9 Mai s. A.); formodentlig det „Barn“ der blev begravet i Ringsaker Dom. 5 p. Trin. 1737. Han var i ethvert Fald død før Faderen uden Børn, da der kun paa Skiftet nævnes 4 Døtre.
- 5) *Karen M.*, født c. 1739, levede 1801, 60 A. gl. ugift i Kragerø.

E. A. Thomle.

Gaver til Samfundets Bibliotek.

- Fra Proprietær Fr. Hjorth: Slægten Gjerløff med dens Spindeliner gennem cirka tre Hundrede Aar. Odense 1904.
- „ Direktør John Arthur Lange: Nogle Oplysninger om den Slægt Lange, hvortil jeg hører. Kbh. 1905.
- „ Tandlæge Fr. Visby, Aarhus: Familien Visby, ved Provst Visby og Søn. Aarhus 1905. Tr. som Man.
- „ fhv. Direktør P. Borch, Sølund: Stamtavle over den jydskke Slægt Borch med spredte Oplysninger vedr. Ole Borch og hans nærmeste Slægt. Aarhus 1905. Tr. som Man.
- „ Apotheker H. H. V. Clausen, Sorø: Sorø Apotek gennem 300 Aar, ved E. Dam. Sorø 1906.
- „ Bestyrelsen for Cancelliraad Jacob Deichmanns og Hustrues Legat: Stamtavle over Peder Jacobsen Deichmanns Efterkommere, ved Poul Bredo Grandjean. Kbh. 1905.
- „ Samme: Stamtavle over Jens Mortensen Gyldendals Efterkommere, ved Poul Bredo Grandjean. Kbh. 1905.

Trykfejl og Rettelser.

5 Række, II Bind.

- S. 225, L. 22 f. o.: Anna Jacobsdatter var 2den Gang gift med *Ove* Andersen, en Broder af Lagmand Claus Andersson i Skien.
- S. 226, L. 8 f. o.: 2 Febr. 1679, læs 12 Febr. 1679.
- S. 230, L. 10 f. n.: gift 1670, læs gift i Skien 31 Januar 1664.
- S. —, L. 8 f. n.: Inger Gjertsdatter blev begravet i Skien 28 April 1673, 28^{3/12} A. gl.
- S. 239, L. 11 f. o.: Jens Pederssøn Scheen døde 1687 i Kjøbenhavn som Student.
- S. —, L. 12 f. o.: Maria Pedersdatter blev gift i Skien 10 Oct. 1675.
- S. 240, L. 6 f. n.: Berte Pedersdatter blev døbt i Skien 10 Novbr. 1667 og var gift med Anders Janssøn Høst. Hun var af Peder Jenssøns 3die Egteskab.
- S. —, L. 5 f. n.: født, læs døbt; han var Lieutenant og døde ugift.

Jul. Bidstrup:

Dødsfald i Danmark

1905.

Tillæg til
Personalhistorisk Tidsskrift.

Kjøbenhavn.

Det Holfensbergske Etabl.

1906.

Dødsfald i Danmark

1905

Samlede af *Jul. Bidstrup*.

- Aagaard, Anna Elisa, 4. 7., 91 A., Næstved.
—, Christoph, 22. 11., 68 A., Nakskov, H: Ida, f. Gyldenfeldt.
—, Enoch, 14. 3., 22 A.
—, Fred. Schjønning, Sgr., 31. 1., 66 A., Glud.
—, Theodor, Johan, Etr., 8. 6., 76 A., Roskilde.
Aamodt, Emilie, f. Agerbundsens, 14. 12.
Aanst, Wilhelm, Kbm., 5. 1., H: Caroline, f. Røgelhede.
Aaris, Elise Marie, f. Olsen, begr. 29. 5.
Aasted, J. P., fh. Skibsf., 23. 6., 40 A., Løgstør.
Abildgaard, J. N., Kbm., 28. 3., Stouby.
Abrahams, Arthur Math. Nic., cand. phil., 11. 5., 69 A.
Adeler, Nicolaus, Baron, Forp., 25. 6., 35 A., Søllerød, H: Anna, f. Rasmussen.
Adolphsen, Emilie Cecilie Joh., f. Brandt, 9. 9., M: Krigsass.
Ager, Andrea Marie, f. Stibolt, 20. 5.
Agersborg, Helvig, f. Samuelsen, 29. 4.
Ahlefeldt, Marie Ramona, f. Mendez, 30. 6., 51 A., Argentina, M: Greve.
Ahlmann, Jørgen Propr., 10. 5.
Ahnfeldt, Johan Henrich, Stiftamt., 27. 2., 53 A., Aalborg, H: Olga, f. Borthig.
Albeck, Carl Emil, Gross., 27. 1., 74 A., H: Emilie, f. Heering.
Albertsen, Peter, Prokurist, 21. 7.
Albrechtsen, Vilhelmine Poulina, f. Wolff, 24. 11.
Alsø, Jens Chr., Krigsasses., 8. 3.
Ambrosen, Christiane E. J., f. Timmermann, 1. 11.
Ammentorp, Maren Cathrine, f. Brandt, 13. 11.
Andersen, Edgar, Journ., 20. 11., 29 A.
—, Edwin, Ass., 26. 12.
—, Elise Abrahamine, f. Steffens, 6. 1.
—, Hans Henrik, Kmr., 17. 7., 90 A., Tjæreby.
—, Joh. Petrine, f. Jensen, 20. 3., Tved, E. e. Sgr.
—, Nanna, Tandlæge, 1. 8., Aalborg.
—, Ole, Justr., Sagf., 23. 5., 72 A.
—, Villh. Theodor, Krigsasses., 12. 3.
Andersen (Vadgaard), Andreas Chr., Propr., 6. 10. 67 A.
d'Andrade, Ferdinand, Musiker, begr. 2. 4.
—, Nicoline Jensine, f. Jensen, 13. 1., M: Musiker.
Anker, Jens Peter, Kbm., begr. 2. 8.
Appel, Jens Carl Chr., fh. Skoleinsp., 10. 3.
—, Ludvig, fh. Møller, begr. 3. 3., Lyngby, H: Franciska, f. Schnipper.
Appeldorn, Carl Emil, Etr., 4. 8., 70 A.
Arentzen, Dorthea C., f. Helt, 3. 6.
Arffmann, Alfred Charles, Fuldm., 28. 9.

- Arlaud, Camilla Juliane Franciska, f. v. Jessen, 29. 6., 62 A., M: Ktchef.
- Arntzen, Frode, Sparekassedirekt., 6. 7., 79 A., Silkeborg.
- , Marie, 17. 10.
- Arvé, Charles, Direkt., 1. 8., Gjentofte, H: Agnes, f. Brockmeyer.
- Aschlund, Jens Einer Arent Thorbjørnsen, Kaner., 5. 5.
- Assens, Ingeborg, 29. 4., 17 A., Hellested.
- , Ovine Dorothea, f. Schmidt, 25. 11., Fredericia, M: Provst.
- Augsborg, Vilhelm, fh. Apoth., 9. 3., 69 A., Ærøskjøbing.
- Augustinus, Joh. Dorothea Cecilie, f. Bang, 23. 2.
- Aumont, Charles Georg Adlaid, fh. Direkt., 23. 11., 82 A.
- Baagøe, Joh.s Schønberg, fh. Apoth., 13. 12., 67 A., Næstved, H: Louise, f. Hedemann.
- Bache, Andrea, f. Kjerulff, 3. 5., Søby.
- , Niels Jul., Kapt., Insp., 23. 12., 57 A.
- Baden, Gustav Jacob Torkel, Læge, 28. 10.
- Bagge, Jens Thomsen, Part., 10. 6., Jægerspris, H: Bertha Chr., f. Grønberg.
- Bagger, Alvilda, f. Moberg, 31. 12.
- , Niels Adolph, fh. Pakhusforv., 11. 6., H: Caroline, f. Iversen Bruun.
- , Sophie Charl. Hylleborg, f. Holst, 6. 1., 99 A., Nykjøb. S., E. e. Prok.
- Baggesen, Harald Albrecht Im., Kapt. Kmj., 26. 8., 66 A., Aarhus, H: Anna, f. Faber.
- , Niels Vilh. Theodor, fh. Propr., 25. 8., H: Pauline, f. Preisler.
- Bahr, P. A. Gasværksbest., 29. 10., 54 A., Thisted.
- Baht, Henrikke Jac., f. Johansen, 11. 10., Skodsborg, E. e. Kateket.
- Baland, Augusta Juliane Georgine, f. Dumreicher, 11. 7., Søllerød, E. e. Ob.
- Balle, Joh. Kirstine, f. Ammitzbøll, 7. 2., E. e. Apoth.
- Ballin, Lauritz, 20. 10., Chicago.
- Balsløw, Chr. Emil, Skovrider, Lt., 9. 11., 72 A., Hillerød, H: Julie Augusta, f. Lintrup.
- Bang, Chr. Herman, fh. Cigarhdr., 16. 12.
- , Christiane Dorothea, 26. 6.
- , Marie, S. F., begr. 15. 9., D. af Oblt.
- , P. G. Kornerup, Godsinspek., 13. 4., Sandager.
- , Peter Christoffer, Ob., 14. 10., 75 A., H: Carla, f. Lorenz.
- , Valborg, 11. 7.
- , Vilhelm Ferd., Oblt., 30. 3., 73 A., H: Thora, f. Nannestad.
- Barfoed, Aage Olsen, Ing., 25. 12., H: Olga, f. Bang.
- , Catty, E. C., 25. 6.
- , Eleonora Emilie Gunnild, f. Falck, 24. 5.
- , Julie, f. Mackeprang, 12. 4., Helsingør.
- , Victor Henrik Vald., Ritm., Hovedkass., cand. polit., 14. 3., 63 A.
- Barner, Fritz, fh. Skibskapt., 7. 12.
- Bartholdy, Ida Margr. Bornea, 17. 12.
- Bartrumsen, J. C. V., fh. Handelsgart., 9. 9., H: Helga, f. Søfverborg.
- Bauer, August Fridolin, fh. Apoth., 15. 11., 80 A.
- Bay, Hans Jensen Bjerregaard, fh. Propr., 26. 8., H: Cathinka, f. Kall.
- , Laura, 16. 2., 92 A., E. e. Propr.
- Bayer, Joh. Thorbjørn, fh. Toldkontrol., Kmasses., Forf., 29. 4., 86 A.
- Bech, Anna Andriette Claudine, f. Riis, 21. 6., E. e. Sgpr.
- , Anne Jensine, f. Fristrup, 1. 4.
- , Frederik Chr., Konfr., 16. 4., 88 A.
- , Oluf, fh. Kbm., 19. 7., H: Eliza, f. Robinson.
- Beck, Nicolai, fh. Forp., 27. 10., Udby, H: Marie, f. Smith.
- , Nina Charl., f. v. Staffeldt, 30. 1., E. e. Sgpr.
- Becker, Joh. Emilie Marie, 19. 2.
- , Mélanie Gertrude Clemence, f. Wolff, 22. 5.
- , Otto, Skuesp., 16. 3.
- Beckmann, Henriette Helene Sophie, Forst., 19. 7.

- Behrens, Jul. Fredrik, Viceinspek., begr. 8. 3.
- Beitzel, Carl, Symaskinefabr., 28. 5., 76 A.
- Bekkevold, Hans F. Aug., Brygm., 30. 7., Hellerup.
- Bendix, Bella, 22. 7.
- , Gytta, f. Brandt, 16. 11., Nykjøb. M.
- Bendixen, Benedicte, f. Rasch, 18. 8.
- , Emil Aug., Konsul, 28. 5., Thisted, H: Louise, f. Welling.
- Bendtsen, Chr. Alex. Bernhard, fh. Prok. 25. 1., 74 A.
- Benedictsen, Bøie, cand. theol., 15. 1.
- Benthin, Emil, Propr., 7. 12., Vadum.
- Benzon, Lorens Jacob Nicolai, Justr., fh. Distriktslæge, 2. 4., 79 A., Charl.lund, H: Dorothea, f. Tang.
- Berendsen, Ester, f. Ballin, 7. 12., E. e. Kapt.
- Berg, Hulda Emilie, f. Sandberg, 6. 7.
- , Johanne, f. Hartmann, 17. 2., E. e. Postm.
- , Karen Marie, f. Petersen Seden, begr. 25. 2., M: O.maskinn.
- , Louise Mathilde, f. Lytthans, 13. 10.
- , Thorvald, fh. Manufakthdr., 28. 10.
- Berggreen, Dorothea, 9. 3.
- , Laura Mathilde, f. Frederiksen, 5. 11.
- Bergmann, Anthonie, Lærerinde, 20. 1.
- Bergsøe, Clara Henriette, Forf., 11. 8.
- Bering, Emilie Marie, f. Thorup, 21. 4., Aarhus.
- , Henrik Michael, cand. jur., 8. 11., 47 A., Aarhus.
- Bertouch-Lehn, Joh. Julian Sophus Ernst, Lensbaron, Kmhr., 18. 9., 79 A., Errindlev.
- v. Bibow, Caroline Louise, f. Willerup, 21. 6.
- Bie, Elisabeth Margr., 22. 11.
- Bienau, Niels Henr., Fabr., 20. 4., H: Anna, f. Petersen Myllerup.
- Bigandt, Sophie Fred. Lovise, f. Bang, 24. 4.
- Biilmann, Theodor Emil, Student, 31. 7.
- Bille, Steen Andersen, Kmhr., 3. 6., 74 A., H: Fritze, f. Raben.
- Binzer, Otto, fh. Sgpr., 25. 9., 82 A., Ribe.
- Birch, Jens Villh., Hofjuveler, 24. 3.
- , Julius, fh. Sparekasseghdr., 25. 9., 78 A., Nyborg.
- Bissen, Anna, f. Bruun, 30. 12.
- Bisted, Herman Peter, Varemægler, 24. 6.
- Bjarnason, Haldor, Sysselm., 1. 2., 41. A., Reykjavik.
- Bjarnesen, Haldor Peter, Sgpr., 11. 12., 59 A., Gudum.
- Bjerager, Emma E., f. Wichmann, 6. 10., Gjentofte, E. e. O.krigskom.sær.
- Bjerg, Caroline Magr. Petrea, 9. 2.
- Bjerregaard, Anna Gerta, f. Hjort, 29. 3.
- Bjerring, Else Marie, f. Holtegaard, 26. 9.
- , Harald Nicolai, Slagterm., 10. 9.
- Bjørn, Sophie Fred., f. Sand, 1. 11.
- Blicher, Poulina, 23. 3.
- , Vilhelmine Cecilie, f. Fjeldstrup, 27. 9., 91 A., E. e. Etr.
- Blichfeldt, Fredrik Jul. Høy, cand. phil. (31) 5.
- Blichingsberg, Anna, 20. 7.
- Bloch, Otto Jørgen Fred., Skovrider, 18. 2., Ballerup.
- Bloch-Suhr, Viggo Vald., Skuesp., 16. 10.
- Blædel, Inger, 27. 4., 18 A., Holte.
- Bløes, Frederik Chr., Krigsass., Materiforv., 2. 10., 82 A., Bregninge.
- Boch, Ane Christine, f. Møller, 20. 12.
- Bodenhoff, Laura, f. Schmidt, 21. 5., Klostermølle.
- Boesen, Johannes, fh. Landinsp., begr. 23. 3.
- , John, fh. Kbm., 15. 9.
- , Niels Peter, Krigsr., 24. 7.
- Boesen-Haugsted, Anders Chr., fh. Adjunkt, 28. 8.
- Bohn, Carl Rantzau, Kapt., Toldkontrol., 3. 8., 52 A., Allinge.
- Bojesen, Kristine, f. Spangenberg, 17. 7.
- Bolbroe, Jensine, 25. 7.
- Bolt, Dagmar Kristine, f. Petersen, 2. 1., 71 A.
- Bolvig, Johan Martin E., Antikvitets-hdr., 23. 5.
- Bondo, Cecilie, f. Andresen, begr. 19. S., 48 A., Nykjøb. F.
- , Ellen, 22. 1., 20 A., Skjelskør.
- Bonne, Ida Amalie, f. Wittrop, 29. 6., Viborg.

- Borberg, André Martinus, Ob., 10. 1., 73 A.
- Borella, Emma, f. Giese, 26. 3.
- Borgen, Arthur, Gross., 9. 10., H: Caroline, f. Velschou.
- , Carl Theodor, Fuldm., 6. 3., 70 A., H: Signe, f. Smith.
- Born, Constance Emilie, 15. 2.
- Borring, Martin Chr. Ludovico, Dekor-maler, 25. 9., 62 A.
- , Sigyn, 26. 4.
- Borthig, Christian Fred. Neve, Propr., 30. 10.
- Borum, Peter Severin, fh. Lærer, 3. 5., Middelfart.
- Boss, Jacobine Marie, f. Møller, 16. 3., Aalborg.
- Braband, Otilie, f. Blanquet, 16. 1., Hamborg, E. e. Senator.
- Brahm, Agnes, f. Kaaber, 2. 8., 26 A., M: Tandlæge.
- Brammer, Dorteia, f. Hansen, 14. 1., Lynæs, E. e. Kmr.
- Brandes, Mathilde, 16. 10., 85 A.
- Brandt, Conrad, Journ., 15. 10.
- , Hansigne, f. Hjort, 5. 3., 86 A.
- , Johanne Aug., f. Sterup, 22. 3.
- , Martin, Sgpr., 19. 1., 68 A., Taulov.
- , Søren Chr., Fabr., 25. 12.
- Bredstrup, Ane Sophie Severine, f. Kolding, 18. 12., 65 A., Mariager.
- Brendstrup, Elisabeth Cathr., f. Rasmussen, 3. 3., E. e. Lærer.
- , Marie, 31. 1., Nykjøb. F.
- Brenøe, Lauritz Carl, Cigarfabr., 17. 1., 45 A.
- Brett, Michael Emanuel Sørensen, 5. 12., S. Francisco.
- Brix, Charlotte, f. Tobiesen, 16. 6., Ærøskjøb., M: Sgpr.
- Broch-Jørgensen, Aage, Tobakshdlr., 20. 5.
- Brock, Karine Joh. Cecilie, f. Hiort, 11. 1., 83 A., E. e. Sgpr.
- Brodersen, Flora Smidt, f. Christensen, 3. 8.
- , Signe Dorteia, 5. 3., M: Part.
- Broge, Clara, 7. 11., E. e. Telegrafbest.
- Brown, William, fh. Skolebest., 13. 3.
- Bruhn, Malvine Alvida, f. v. Jessen, 28. 1., 85 A., E. e. Kapt.
- Bruhn, Nina, f. Bruhn, 18. 11., 96 A.
- Brun, Ella Amalie, f. Bluhme, 29. 1., E. e. General.
- , Emilie Christine, f. Kierulf 17. 2., E. e. Toldkontrol.
- Bruse, Lars C., Fabr. 22. 4., H: Zid-sel. f. Jensen.
- Bruun, Chr. Reinhold Anton, Gasværks-kass., cand. polyt., 9. 12., Viborg.
- , Conrad Jesper Thuesen, Toldass. 5. 9., Vordingborg.
- , Helene, f. Edelberg, 8. 10., M: Sgpr.
- , Jacobine Fred., f. Wesenberg, begr. 11. 1., 87 A., E. e. Sgpr.
- , Lars Junior, Etr., fhv. Toldforv., 26. 12., 93 A., Ærøskjøb.
- , Magdalena Barbara, 14. 4., 74 A. v. d. Brügge, Anna Petrea, 25. 10., Enke.
- Bræstrup, Christian Ludvig Tycho, Her-redsskr., 15. 12., 72 A., Vejle.
- , Sara Marie, f. Johansen, 29. 7., Nexø.
- Brøchner-Larsen, Frede Carl Johan, stud. polyt., 5. 6.
- Buch, Andreas Jul., fh. Sadelm., 30. 7.
- , Laurits Cilius, fh. Styr., 12. 7., H: Anna, f. Buch.
- , Louise Vilhelmine, f. Bremer, 19. 6.
- Buchardt, Christiane, f. Bunch, 24. 1.
- Buchholtz, Joh. Susanne, 29. 3., Ubb-berup.
- Buchwald, Hugo Aurel, Prokurist, 19. 5., 42 A., Kjøl., H: Francisca, f. Hansen.
- Budde-Lund, Johanne Charl., f. Grad-man, 18. 3., E. e. Major.
- Budtz, Carl, Direkt., 20. 10., 58 A., Slagelse.
- Bugge, Cathr. Elisabeth, f. Maack, 7. 11.
- Buhl, Søren Chr., Statskonsulent, 21. 1., Harte.
- Burmeister, Heinrich Fred., Gørtlerm., 27. 3.
- Buus, Mathias Jøsen, Kaner., Sagf., 26. 6., 58 A., Aalborg.
- Bülow, Beate, 5. 5., Enke.
- , Frederik Rubeck Chr., fhv. Sgpr., Lt., 5. 11., 84 A.

- Bülow, Karl Gomme Brandt, Kapt. 2. 3., 37. A., H: Johanne, f. Jørgensen.
—, Marie, 26. 8.
- Bützow, Alvilda Nathalia, 31. 1.
- Bærentz, Christian, Lodsolderm., Lt., 17. 8., 73 A., Fred.havn.
- Bärthelson, Ida Mathilde Sophie, f. Jørs, 2. 3., E. e. Justr.
- Bødter, Emma, f. Rosenstand, 27. 7., Hunseby.
- Bøggild, Emil, O.sass., 1. 10., 73 A., H: Emilie, f. Krohn.
- Bøgh, Nicolai Seidelin, Prof., Forf., 13. 10., 62 A., H: Theodora, f. Lundgren.
- Bølc, Julianus, Ob., 28. 10., 67 A., H: Ellen, f. Smith.
- Børgesen, Skjold Chr. Gottlob Eli, Gross. og Fabr., 7. 3.
- Bøttiger, Johan Peter, fh. Sgpr., 27. 2., 94 A., V.Skjerninge.
- Bøye, C. M., Kbm., 16. 1., 82 A., Faaborg.
- Calmer, Frederik Marius, Arkivar, O.sagf., 28. 5., 41 A., Vejle.
- Calundan, Harald, Kancr., 5. 12., Skive, H: Augusta, f. Deichmann.
- Carlberg, Gustav, Raadmand, 27. 10., Landskrona, H: Hanne, f. Walsøe.
- Caroc, Gustav Adolph, Admiral, 6. 3., 59 A.
- Carstensen, Ida, f. Kern, 12. 1.
- Carøe, Edvard, Staldm., 18. 5.
—, Juliane Marie Cecilie, f. Larsen, 14. 4., 89 A., Helsingør, E. e. Dyr-læge.
—, Marie Vilh. Elisab., f. Gerner, 21. 12.
- Castberg, Ida Margr., 13. 1.
- Castenskiold, Ludvig, Geh.konfr., Kmhr., Ordensskatn., 30. 9., 82 A.
- Chantelou, Lilli, begr. 5. 3.
- Christensen, Christian Peter Bagger, fh. Sgpr., 25. 6., 77 A., Næraa.
—, Christian Thomsen, General, Kon-sul, 26. 1., 73 A.
—, Ida Birgitte, f. Philip, 18. 7., M: O.sagf.
—, Inger, f. Andersen, 4. 1., 93 A., S: Sgpr.
—, Johanne Marie Henriette, f. Kjær-by, 26. 6., M: Sgpr.
- Christensen, Lars, Insp., 15. 12., 81 A.
—, Mogens, Kapt., 7. 3., 53 A., Aal-borg.
—, Mogens Chr., Prlt., 9. 4., 25 A.
—, Olga, f. Simmelhag, 20. 9., M: Læge.
—, Peter Grønlund, fh. Sgpr., 4. 1., 81 A.
—, Rasmus, Postm., 4. 5., 72 A., H: Pauline, f. Suhr.
—, Thøger, Strandfoged. 25. 4., 77 A., Agger.
—, Vilhelm Chr. Klingberg, Kapt., 5. 3., H: Fanny, f. Bruun.
—, Vilhelmine, f. Tidemand, 17. 11., 80 A.
- Christiansen, Laura, f. Bohn, 17. 5., Svaneke, E. e. Konsul.
—, Mads P., fh. Folketingsm., 3. 1., 87 A., Holmsland.
- Claessen, Ludvig, Propr., 8. 12., Glostrup, H: Thalia, f. Madsen.
- Classen, Fanny, f. Petersen, 27. 12., Saltø, M: Godsforv.
- Claudi, Chr., begr. 8. 8.
- Clausen, Elisabeth Ane Margr., f. Holck, 29. 11.
—, Johannes, Biskop, Dr. phil., 31. 12., 75 A., Aarhus.
—, Sida, f. Beck, 5. 8., E. e. Læge.
- Clauson-Kaas, Fredrik (Fritz) Vilh. Jul. Ernst, Ob., 30. 5., 57 A., Potsdam, H: Friede, f. Clauson-Kaas.
- Claussen, Rasmus, fh. Folketingsm., 5. 8., 70 A., Idstrup.
- Clement, Adam, Insp., 25. 12., Nau-heim.
—, Mathilde Luise, f. Hjorth, 20. 12., 66 A., E. e. Revisor.
- Collin, Jonas Sigismund, Etr., 9. 7., 65 A., Brørup.
- Conradsen, Harald, Medaillør, Billedh., 10. 3., 87 A.
—, Marie Elisab., f. Bjørneboe, 7. 1., E. e. Justr., O.sagf.
- Corvinus, Joh. Albertine, f. Hemcker, 7. 3., 85 A.
- la Cour, Peter David, Sgpr., 26. 12., 58 A., Gamtofte.
- Cramer, Idele Victorine Blanche, 14. 10., 74 A., M: Kapt.

- Creemers, Otto, Konsul, 4. 10., 57 A., Horsens.
- Crone, Otto, Kapt., (11. 5.), 34 A., Kongo.
- Culmsee, Johan Chr., Kbm., 12. 3., Roskilde.
- Dahl, Frederikke Elisab., f. de Fischer, 3. 3., 86 A., Grenaa, E. e. Apoth.
- , Karl Nielsen, Lærer, 14. 1., Højby ved Lejre.
- Dalberg, Elisabeth (Bess) Margaret, f. Harhoff, 28. 4., Kongsvinger, M: Prlt.
- Dam, Charl. Louise Joh., f. Jørgensen, 6. 4., Aakirkeby, E. e. Kapt.
- Danielsen, Sophie, f. Hvidt, 14. 10., 80 A., Præstø.
- Dethlefsen, Lorenz, Tandlæge, 30. 3., H: Caroline, f. Salomonsen.
- Detlefsen, Sophus M., Ing., 14. 11., Bø-gense.
- van Deurs, Seraphine Cathr. Margr., f. Holm, 13. 10., Højbjerg.
- Dichmann, Hennings, fh. Sadelm., 30. 12., 75 A.
- Dorph, Frantz Fred., Etr., fh. Trafik-chef, 15. 3., 81 A.
- Draskau, Ludvig Fred., Justr., fh. Re-visor, 27. 7.
- Dreeszen, Sophie, f. Ohlsen, 27. 1., E. e. Krigsasses.
- Drewsen, Charlotte C., f. Holtemann, 17. 4., E. e. Fabr.
- , Peter, Fabr. 22. 2.
- Dreyer, Hans, Skovrider, 13. 11., Hver-ringe.
- , Johan Edvard, Gross., 11. 11.
- , Karl, stud. jur., 27. 8.
- Dupont, Alvilda Laurine, 14. 6.
- Døcker, Gerhard Fred. Julius, fh. kgl. Skuesp., 2. 1.
- Eckerlund, Joh. Carl Hugo, cand. jur., 27. 7., H: Kirstine, f. Wulff.
- Edsberg, Britha Anna Henriette, 10. 12., Lyngby.
- Eegholm, Camilla, f. Thornam, Forf., 18. 11.
- v. Eggers, Hjalmar, Baron, Godsinsp., 2. 9., Nøbbøllegaard.
- Ehlers, Rudolph, fh. Blikkensl., 29. 11.
- Eilschou, Christian. Apoth., 15. 2., 87 A., Nykjøb. S.
- Engel, Emil, Kbm., 2. 10.
- Engelhardt, Chr. Ole Carl, Ob., 30. 6., 77 A., H: Julie, f. Wommelsdorff.
- Engell, Andreas Jørgen, fh. Postm., 3. 1., 79 A., Nexø.
- Ernst, Carl Emil. Gross., 15. 4.
- , Wilhadus Bentzen, S. 6., Vejle, H: Signe, f. Haldkjær.
- Espe, Laura, 15. 1., E. e. kgl. Vejer og Maaler.
- Espersen, Antoinette Fred., f. Toxværd, 30. 7.
- , Vilhelm, cand. phil., Skibsmægler, 28. 6.
- Estrup, Laurids Carl Const., Hosp.forst., 16. 1., 77 A., Randers.
- Evensen, Cornelia, f. Engelsted, S. 3., M: Præst.
- Evers, Sophie, f. Ingwersen, 9. 9.
- Eyermann, Elia Mathilde, f. Gunst, 16. 12., Lyngby.
- Faber, Albrecht Quaade Chr. Heinr., Gross. 10. 2.
- Fabricius, Hans Henr. Edv., Borgm., 28. 3., 58 A., Skjelskør.
- , Hartvig Peter Chr., fh. Forp., 21. 5., Vordingborg.
- Falkman, Henrik Peter Amatus, 24. 7., Djursholm, H: Hilda, f. Matzen.
- , Johanne Margr. Christine, f. Side-nius, 13. 5.
- de Falsen, Augusta Alexandrine, f. Christmas, 3. 3., Lund, E. e. Km.j.
- Faurschou, Severinus Aurelius Grøn-bech, Telegrafbest., 21. 12., 75 A., Svendborg.
- Fausing, Marie, f. Voetmann, 6. 9., 88 A., Viborg, E. e. Sgpr.
- Feilberg, John Nicolas, Dr., 16. 10., 50 A.
- Fencker, Betty Louisgarde, f. Guldberg, 23. 12., Fredensborg, E. e. Ritm.
- Fenger, Carl Emil, 25. 6., 17. A.
- , Ludvig Peter, Prof., Stadsarkitekt, 9. 3., 71 A.
- Ferrall, Poul, cand. pharm., 21. 7.
- Fibiger, Adolph, Toldforv., 5. 2., 69 A., Kolding.
- , Augusta, 28. 4.

- Fiedler, Marie Sophie, f. Jensen, 21. 12.,
E. e. Birked.
- Filltenborg, Antonie, f. v. Daue, 27. 11.
- Find, Henrik Carl Vilh., fh. Sgpr., 24.
8., 83 A.
- Finsen, Camilla, f. Mathiasen, 10. 1.
- Fischer, Andreas Ludvig, fh. Kbm., 19.
2., 78 A.
- , Ane Elisabeth, f. Kragholm, 8. 4., 91
A., E. e. Skibsf.
- , Carl Peter Chr., fh. Apoth., 5. 2.,
H: Sophie, f. Jessen.
- , Severine Christine, 1. 6., 89 A.
- Fjord, Cornelius, Gross., 29. 4.
- Flagstad, Alexander Erasmus Ringberg,
Postm., 12. 3.
- , Carl Jul., Justr., 18. 2., 84 A., Aar-
hus.
- , Thomine, 22. 2., Aarhus.
- Flarup, Peter Jensen, Lærer 12. 3.,
Balling.
- Flemming, Olavia Petersen, f. Fritz,
28. 9.
- Flensburg, Christian Smith, Manufaktur-
hdlr., 10. 12., H: Anna, f. Rosted.
- Flindt, Carl Fred., Gross., 22. 6., H:
Cecilie, f. Kromann.
- Fløe, Christen Pallesen, stud. theol.,
(31). 1.
- Foersom, Carl Martin, Artist, begr.
22. 5.
- , Marie, f. Jørgensen, begr. 22. 5.
- Fog, Aline Helene Henriette, 18. 4.
83 Aar.
- , Anna Ebba Gabriele, 25. 8.
- , Chr. Tømmerm., 28. 9.
- , Sophie, f. Martens, 6. 4.
- Fold, Niels Jørgen Chr. Olrich, Stat-
forst. 30. 9., Eskildstrup, H: Marie
f. Junior.
- Forum, Fred. Louise Marie, f. Kruse,
22. 3.
- , Louis, Billedh., Lærer, 26. 2.
- Franck, Lauritz Peter, Boghdlr., 10. 5.,
46 Aar.
- Frantzen, Knud, Højskoleforst., 26. 1.,
Kregome.
- Frederiksen, Niels Chr., fh. Prof., 4. 11.,
65 Aar, H: Ada Marie, f. Monrad.
- Freiesleben, Peder Chr., fh. Toldkass.,
21. 12., 80 A., Randers, H: Elise,
f. Magens.
- Friderichsen, Elseine, f. Glud, 6. 10.,
Onsbjerg.
- Friedlænder, Gustav, Gross., 7. 5., H:
Mathea, f. Fränkel.
- Friedrichsen, Axel, Ing., 25. 11.
- Friehling, Anna Marie, f. Duus, 13. 1.,
M: Direkt.
- Frigast, Moritz Fred. Søndahl, Gross.,
27. 8.
- Friis, Anna, Lærerinde, 12. 1.
- , Bodil, f. Christensen, 16. 9., Gyl-
denbjerg.
- , Erikine, Lærerinde, begr. 13. 5.
- , Hans Frederik, Bankkass., 20. 9.,
Randers, H: Mathilde, f. Jespersen.
- , Louise Wilh., f. Trolle, 20. 6., 72
A., Skjelskør, E. e. Borgm.
- , Poul Peter Jørgen, Theaterdirekt.,
7. 7.
- , Selgen Povlsen, fh. Kbm., 19. 1.
- , Sophie Vilh., f. Rosendahl, 31. 1.,
E. e. Kbm.
- Fritsche, Harald, Etr., Gross., 27. 6.,
71 A., H: Marie, f. Damborg.
- Fritz, Peter, Landinsp., 12. 8. Roskilde.
- From, Carol. Christine Henriette, f.
Kjærulff, 9. 5., 69 A., E. e. Fæng-
selsinsp.
- From-Petersen, Søren, Kmrsasses., 10.
6., 75 A.
- Frost, Knud Axel Herman, Telegraf.,
7. 7.
- Fryd, Hans Peter, Telegrafbest., 23. 1.,
52 A., Horsens.
- Fränkel, Cecilie, 14. 3., Hobro.
- Frølich, Conrad Bengt Gunnar Lorenz,
cand. jur., 15. 12.
- , Marie de la Cruz, 2. 1. M: Prlt.
- Galle, Oline Jørgensine Mariane Sophie,
f. Larsen, 15. 5., 24 A.
- Galschiøt, Sophie, f. Petersen, 17. 10.,
91 A., Helsingør, E. e. Amtsforv.
- Galster, Frederik, Gross., 29. 1.
- Gamel, Victor Cyrille, Bankbest., 18. 6.
- Gandrup, Vilhelm, fh. Boghdlr., 9. 3.,
54 A.
- Garde, Ursula Sophie Amalie, f. Rothe,
18. 10., E. e. Kmhr., Guvernør.

- Garrigues, Antoine George Henri, Konsul, 19. 2.
- Gede, Sophie, f. Wolff, 12. 3.
- Gelert, Constance, f. Petersen, 21. 2., 81 A.
- Gemzøe, Emilie Christiane, f. Berthelsen, 15. 12., 85 A.
- Georg, Jul. Vilhelm, fh. Skibsf., 19. 7., H: Emma, f. Luckmann.
- Gether, Arent Sophus Martin, Kl.lott.kollekt., 13. 11., H: Jutta, f. Jæhnigen.
- Gimbel, Johanne Georgia, 24. 12., Midelfart.
- Giødesen, Peter Ferd., Kom.dør, Mynstbest., 18. 1., 74 A.
- Gjellerup, Anna Joh. Elisab., f. Fibiger, 5. 12.
- Gjerulff, Thalia, f. Bützow, 19. 2.
- Glud, Ane Rebekka, f. Arffmann, 27. 4., 99 A., Jebjerg, E. e. Sgpr.
- Glud, Peter Chr. Richard, Skibsf., 28. 6., H: Anna, f. Ankersen.
- Glæsel, Frederikke Othilia, f. Kreuzfeldt, 13. 12.
- Godskesen, Kjartan, 17. 9., Birkerød.
- , Niels, Dr. med., 7. 7.
- Goldschmidt, Adolph Moses, Gross., 20. 4., 73 A., H: Juliette, f. Meyer.
- Gommesen, Hans Cilius, Fyrskibsf., 16. 11.
- Gotschalk, Christine Marie Emilie, f. Casadaban, 1. 2., 71 A., E. e. Konsul, Jernb.direkt.
- Gottschalk, Herman, Agent, 21. 7.
- , Olga Astrid, begr. 11. 5.
- Graae, Henriette Christiane Louise, f. Madsen, 31. 3., M: Oblt.
- Graham, Charles, 26. 11., Amerika.
- Gram, Carl Theodor, Vognm., 21. 4., 82 A.
- , Dorteia Maria Fred., f. Heinrichy, 9. 6.
- Grandjean, Anna Marie, f. Carlsen, 12. 7., M: Gross.
- Gregersen, Christian Nygaard, fh. Herreds., 21. 8.
- , Victor Aug. Claus Stage Boye, Læge, 2. 4., H: Hulda, f. Kalko.
- Grevy, Nicolai David, fh. Maskinn., begr. 21. 12.
- Grossmann, Chr. Billedhug., Lærer, 16. 10.
- Groth, Dagmar Cathr., f. Rosendahl, 26. 12.
- Grundtvig, Christiana, f. Nilsson, 16. 9., E. e. Præst.
- Grüner, Ellen, Lærerinde, 22. 4.
- Grønbech, Agathe, f. Benthin, 13. 5., M: Dr. med.
- Grønbek, Ida, f. Fæster, 11. 11.
- Grønlund, Johan Henr. Lauritz, Oblt., 16. 10., 83 A.
- Grønning, Carl Fred., Sgpr., 9. 3., 57 A., Karlby.
- Grønvaldt, Carl Vilh. Aarup, Boghldr., 22. 10., 64 A., Aarhus.
- Gudme, Erik Bernhard, cand. pharm., 21. 4., H: Mathilde, f. Müller.
- Gudmundsson, David, Provst, 27. 9., 71 A., Hof, Island.
- Guldberg, Carl Edvard Lemming, cand. theol., 6. 8., 81 A.
- Gulbrandsen, Camilla Henr., f. Backe, 1. 2., Helsingør.
- , Erasmine, f. Rothe, 17. 7.
- Gulstad, Peter Louis Stricker, Læge, 4. 3., Helsingør.
- Gundestrup, Axel, Tandlæge, 28. 2., Espergærde.
- Gundorph, Kirstine, f. Jørgensen, 6. 2., E. e. Sgpr.
- Gunst, Conrad Chr. Sophus, Gross., 30. 10.
- Gyllenstierna, Beata, f. Rosenstierna, 6. 7., 78 A., E. e. Friherre.
- , Ingeborg, 24. 1., 31 A.
- Güllich, Hansine, f. Preisler, 27. 12.
- Güthler, Ellen Marie, f. Svendsen, 5. 6., 84 A.
- , Evald Christian, Possementm., 8. 7.
- Gætje, Joh. Jørgen Valdemar, Bagerm., 13. 5., 54 A.
- Gørtz, Martha Lina, f. Engelhart, 23. 11., 97 A., Reerslev, E. e. Sgpr.
- Gøthgen, Ludvig Carl Vald., Krigsasses, 17. 12.
- Gøtzsche, Juliane Marie, 14. 10., E. e. Kont.
- , Metholine Charl., 19. 6., Roskilde.
- Haar, Hans Hammer, Propr., 10. 7., 60 A., Tikjøb.

- Hacke, Marie, f. Beder, 11. 9., Roskilde.
- Haffner, Mathilde Nathalie, 4. 9.
- Hafstrøm, Salomon Mauritz Krusenstjerna, Sgpr., exam. jur., Forf., 29. 4., 57 A., Raarup.
- Hage, Karen Arnette, 8. 6., 23 A.
- Hagemann, Holger, Arkitekt, 8. 4., Rom.
- Hager, Hans Chr., Stadsfæstlem., 4. 12.
- Halberstadt, Gustav Leo, Student, begr. 10. 5.
- Hald, Heinrich, Kbm., 6. 2., Præstø.
- , Johanne, 10. 12., 43 A., D. af Herredsf.
- Hallager, Ida Charl. Erica, f. Erichsen, 24. 12., 88 A., E. e. Sgpr.
- Halvorsen, Frederik Chr., Krigsr., fh. O.lærer, 28. 12.
- , Henriette Christiane Sophie, f. Gedde, 8. 1., Odense.
- Hamburger, Theodor Heinrich, Pastorem., 11. 2., 81 A.
- , Wilhelm I., cand. polyt., 17. 4., H: Louise, f. Rosenstand-Goiske.
- Hansen, Agnes Deborah, f. Friedländer, 14. 1., M: Ass.
- , Anna Cathr., f. Østerbye, 20. 2., E. e. Instrumentm.
- , Carl M., O.søminem., 22. 6., 80 A.
- , Caroline Louise, f. Thrane, 2. 5., E. e. Kapt., Gross.
- , Christian, Amtstuebest., 24. 12., 60 A.
- , Christine Marie, f. Andersen, 8. 7., E. e. Dept.chef.
- , Emilius Qvirinius, Gross., 7. 7.
- , Hans Chr. Peter, Etr., Forf., 5. 4., 64 A., H: Asa, f. Ekman.
- , Hans Hendrik, Sten- og Billedh., 14. 3.
- , Henriette, 17. 12., 82 A., Odder, D. af Etr.
- , Jacobine Marie Elisab., f. Ferslev, 28. 6., Nykjøb. F., M: fh. Lærer.
- , Jens, Isenkræm., 14. 1., 84 A.
- , Johan Gren, fh. Skibskapt., 18. 6., Fred.havn, H: Clara, f. Lund.
- , Joseph, Redakt., 24. 8.
- , Julius Friis, fh. Sgpr., 5. 8., 48 A.
- Hansen, Julius Vald., Postm., 1. 8., Stubbekjøb.
- , Karen Margr. Heinr., f. Leuning, 6. 10.
- , Kirstine, f. Hasselbalch, 23. 8., M: Kbm.
- , Marie Charl., f. Møhl, 23. 1., Ramløse, M: Provst.
- , Marie Elise Augusta, f. Høyer, 25. 5., E. e. Toldforv.
- , Niels Juel, fh. Skolebest., cand. jur., 23. 8.
- , Peter Johan, Afd.chef., 15. 1.
- , Peter Knudsen, Kapt., Mægler, 18. 7., 81 A.
- , Sophus, Direkt., 30. 3.
- Hansted, Rasmus Schandorff, Provst, 20. 9., 57 A., Vraa.
- Hansteen, Nanna, 4. 1.
- Harboe, Villhelmine Margr., f. Schickering, 1. 2., E. e. Skibsf.
- Harbou, Therese Emilie Christ. Claud., f. du Plat, 25. 7., 71 A., Delmenhorst, E. e. Dr. med. & chir.
- Harder, Johan Aug., Bagerm., 30. 6., H: Johanne, f. Røbke.
- Harpøth, Johanne Marie Cecilie, Konvent., 9. 8., Odense.
- Hartmann, Anna, 9. 10.
- , Jacobus, Kontrol., 25. 9.
- Hartnack, Johan Justus, Oblt., 11. 12., 72 A., H: Cecilie Elisab., f. Steenberg.
- , Marie Elise Kristine, f. Soetmann, begr. 15. 5., Ødis, E. e. Sgpr.
- Hasselbalch, Ane Joh. Marie, f. Møller, 4. 8., M: Postexp.
- , Bartholine, 11. 9.
- , Marie, f. Blichfeld, 24. 10., Rødning, M: Sgpr.
- Hattensen, Carl Villh., 5. 10. Australien.
- Haugaard, Ragnhild Charl., f. Nielsen, 4. 6., M: Justr.
- Haunstrup, Anna Jensine, f. Duer, 30. 5., 84 A.
- , Laura Alvide, 12. 2.
- Haurowitz, Lion Valentin, fh. Hof-Handskefabr., 23. 5., 80 A.
- , Serine, 23. 3., 85 A.
- Haxthausen, Annette Angélique Carol.,

- f. Kauffmann, Baronesse, 17. 2., 55 A., Porthus, M: kgl. Skovrider.
- Haxthausen, Axel Harald, Godsinsp., 4. 2., 51 A.
- Hechtenberg, Albert Emil Claud., Teglegrafbest., 13. 3., 51 A., Helsingør.
- Hecksher, Emilie, 25. 10.
- Hee, Otto Joh. Emil, Kbm., 22. 3., Vord.borg, H: Fritze, f. Riis.
- Heegaard, Anker Henrik, Gross., 14. 7., H: Louise, f. Rosenstand.
- , Jutta Henriette Eleonore, f. Høyer, 21. 4., Vord.borg.
- , Louise Christ., f. Feilberg, 13. 1., E. e. Elr.
- Heering, Christian Fred. Wineken, fh. Fyrm., 15. 8., Hanstholm.
- Heiberg, Betty, f. Helweg, 14. 6., 72 A., Ringkjøb.
- Heilbuth, Emilie, f. Magnus, 11. 10.
- Heilmann, Jens Chr., Kancr., fh. Sparekassedir., 7. 1., 87 A., Vinderød.
- , Johanne Margr., 7. 9., 23 A., Feldballe.
- , Mathias Wilhelm, Læge, 13. 1., Høllerup, H: Thyra, f. Schiøler
- Heine, Astrid, f. Engel, 23. 10., M: Læge.
- Hellerung, Albert Georg, Maskinfabr., 13. 12., H: Kirsten, f. Smidt.
- Helms, Sophie Elisab., Lærerinde, 8. 2., 47 A., Gislef.
- Henningsen, Fritz, Guldsmed, 23. 5.
- , Harald, Ing., 31. 5., Charl.lund.
- Henrichsen, Frederik, Kbm., 24. 9., Maribo.
- Henriques, Benny, Gross., 25. 6., H: Emilie, f. Wagner.
- , Carl Ludvig, 23. 8.
- , Clementine, 4. 9., 86 A., Tølløse, E. e. Berider.
- Herskind, Chr. Søren Søgaard, Gross., 9. 3., H: Emima, f. Schou.
- , Hertha Louise, f. Lassen, 24. 2., Aarhus.
- Hertel, Erik, fh. Kbm., 2. 9.
- Hesseldahl, Hanne Kirstine Elisab., f. Martinsen, 1. 2., 80 A., E. e. Dyr-læge.
- Hetsch, Anna, f. Nyeland, 25. 1., 73 A.
- Heuser, Rudolph Eduard, 15. 1.
- Hildebrandt, Poulina Cecilie, f. Poulsen, 24. 1.
- Hinrichsen, Wilhelm, Hof-Gørtler, 5. 3., 59 A.
- Hintze, Mathilde, f. Menck, 14. 5., M: Konditor.
- Hiort, Andreas Esbensen, Gross., 5. 3., 79 A.
- Hiort-Lorenzen, Magda, f. Muus, 2. 5., Roskilde, M: Elr.
- Hjort, Emilie, f. Ostermann, 4. 5., Melby.
- Hoffmann, Anna Cecilie Carol, 21. 6.
- , Gottfred Anton, Gross., 14. 6., H: Clara, f. Bützow.
- , Johannes, 26. 3., 75 A., H: Marie, f. Bott
- , Poulina, 4. 2., 81 A.
- Hoffmeyer, Johanne Jacobine, 29. 4.
- Holck, Cathr. Rudolphine Elisab., f. Juel, 22. 3., 93 A., Holckenhavn, E. e. Baron.
- , Eiler Chr., fh. Manufakturhdr., 3. 3.
- , Erna, 18. 10., 80 A., Odense.
- Holm, Anne Marie, f. Koefoed, begr. 25. 6.
- , Frederikke Katharine, f. Waage, 8. 7., M: Prof.
- , Hans Laurits Magd., Admiral, 27. 6., 74 A., H: Elisabeth, f. Bjørn.
- , Holger Emil, Direkt., 12. 9., 54 A.
- , Johanne Margr., 10. 2., E. e. Krigs-sekr.
- Holmblad, Franz Christoffer, 20. 5.
- Holst, Inger, f. Kjær, 14. 2.
- , Peter Carl Chr. Daniel, Amtsforv., 27. 10., 61 A., Maribo, H: Anna, f. Schwartz.
- , Sarah Lindsley, kaldet Ketty, 25. 7., M: Konsul.
- Holstein, Johannes, Slagterm., 14. 3., H: Andrea, f. Jantzen.
- Holsøe, Emilie Charl., f. Klentz, 1. 11., Lyngby, E. e. Arkitekt.
- Honoré, Jens Hansen, Driftsbest., 22. 6.
- Horn, Hedevig, f. Ehlers, begr. 15. 12., 83 A.
- Hornbech, Ludvig Theodor, Krigsasses., exam. jur., 20. 1., 85 A.
- Hornung, August Theodor, Kbm., 6. 9.

- Hviid, Otto Chr., cand. pharm., begr. 22. 8.
- Hüttemeier, Thyra Elvira Eleonora, f. Terkelsen, 1. 10., E. e. Maskinfabr.
- Høegh-Guldberg, Boline, f. Nielsen, 18. 1., Sorø.
- , Frederik, Distriktslæge, 12. 8., 71 A.
- Høst, Victoria, 23. 2.
- Høybye, Petrea Christiane, f. Long, 29. 7., Glostrup, M: Maskinfabr.
- Høyer, Dagny, 28. 4., 17 A.
- , Jutta Marie Aurelie, f. Thielsen, 19. 2.
- , Marie, 14. 2., Stokkemarke, E. e. Kmr.
- , Niels Theilgaard, Lt., Gross., 1. 12., 68 A., Ordrup.
- Ibsen, Fredrik, Knj., Ritm., 15. 10., 42 A., H: Elisabeth, f. Hegel.
- Ingerslev, Carl Andr. From, Gross., 25. 7., Charl.lund.
- Ipsen, Lovise, f. Bierring, 5. 5., 83 A., Brønshøj, E. e. Terrakottafabr.
- Isager, Thomas Chr., Lærer, 8. 6.
- Ishøj, Kirstine, f. Nielsen, 6. 1., M: Dampskibsf.
- Jacobsen, Jacob, Distriktslæge, 24. 11., 56 A., Hjørring.
- , Johan Jacob, Justr., 9. 4., 86 A., Faaborg.
- Jansen, Harald E. I., Lt., Lods, 30. 10., 69 A., Dragør.
- Jensen, Charles, Postass., 22. 11.
- , Emilie Marie Fred., Skolehest., 7. 1.
- , Hans, Kmr., 22. 12., 82 A., Egeløvgaard, Falster.
- , Hulda Charlotte Marie Henriette, f. v. Hagn, 27. 9.
- , Jens Hansen, Toldforv., 16. 11., 60A.
- , Juliette Emilie, f. Møller, 3. 9., 82 A., E. e. Prlt.
- , Julius, fh. Skibsf., 4. 12., H: Wilhelmine, f. Koch.
- , Julius Aug., fh. Postm., 9. 3., 67 A.
- , Mathias Peter, Kapt., fh. Landslingsm., 31. 1., 63 A., Aakirkeby, H: Gundeline, f. Nielsen.
- , Niels Chr. E., Gross., 15. 4., 43 A.
- , Obeline Claud., f. Hjort, 25. 5., Fanø, M: Distriktslæge.
- Jensen, Olaf V., fh. Varemægler, 12. 6., H: Danietta, f. Castonier.
- , Peter Rud., Strandkontroll., 23. 11., 54 A., Hundested.
- , Regine Caroline, 16. 4., Thorslunde, M: Sgpr.
- , Sophie, f. Mandix, 25. 3., Skjold, M: Lærer.
- Jensen-Brændholdt, Jens Peter, Folketingsm., 28. 4., 53 A.
- Jeppesen, Jeppe Carl, Fyrskibsf., 5. 8. paa Søen.
- Jespersen, Anker, cand. pharm., 15. 3., Næstved.
- , Christine Elisab. Margr. Christophe-rine Fred., f. Sehested, 13. 6., 86 A., E. e. Etr., Herredsf.
- , Hans Peter Marius, cand. pharm., 6. 2., 63 A.
- , Jesper Hannibal Stockfleth, fh. Pr-arkivar, 27. 4., H: Emilie, f. Lo-rentzen.
- , Kirst. Sophie Fred., f. Dinesen, 2. 10., Helsingør, E. e. Prok.
- , Margrethe. f. Damkjer, 25. 9., M: Gross.
- Jess, Ellen Cathr., f. Jensen, 13. 6., M: Fuldm.
- Jessen, Christ. Ulrikke, f. Barfoed, 31. 12.
- , Frederik Ferd., Propr., 15. 3., Sys-tofte.
- , Victor Otto, 16. 5., H: Olga, f. Grave.
- Johansen, Alfred Emil Theodor, Kasse-kontrol., 13. 9., Skodsborg, H: Christine, f. Baht.
- , Andreas, Præst, 24. 4.
- , Charlotte, f. Sibbern, 24. 1.
- , Charlotte Marie, Lærerinde, 10. 2.
- , Christian, Provst, 22. 11., 46 A., Dybe.
- , Eleonora Christ., f. Filtenborg, 8. 9.
- , Jens Peter, Postm., 20. 12., 44 A.
- , Mathilde, f. Klitgaard, 18. 5., Nibe, M: Kbm.
- Johnsen, Anna, f. Tærgesen, 20. 8., Odense, M: fh. O.lærer.
- Johnson, Thomas, Entrepr., 14. 9., 63 A., Skodsborg.
- Jones, Marie, f. Tachau, 17. 2., 78 A., E. e. Prof.

- Josephsen, Niels, Just., 2. 6., 68 A.
- Juel, Marie Amalie Fred. Rudolphine, f. Baronesse Wedell-Wedellsborg, 16. 6., 71 A., Østergaard, E. e. Kmhr.
- Juel-Frederiksen, Carl, Ass., begr. 30. 12., 29 A.
- Juhl, Iver Nissen, Kbm., 14. 2.
- , Joh. Cecilie Kirst., f. Reehoff, 5. 11., E. e. Organist.
- , Laura Christ., f. Petersen, 18. 6., E. e. Kbm.
- Juncker, Marie Vilhelmine, 17. 4., D. af Kapt.
- Juul, Charl. Emilie Vilh. Laurentia, f. Husum, 14. 5., M: fh. Sgpr.
- Juul af Rysensteen, Vibeke Margr. Henriette, f. Blechingberg, 26. 9., 49 A., Mundelstrupgaard. M: Baron, Kmhr.
- Jürs, Carl Joh., Prit, 5. 7., H: Thora, f. Muus.
- Jähnigen, Karen Joh., 12. 3.
- Jöhnke, Julie Sophie Andrea, f. Reitzel, 30. 7., M: Admiral.
- Jørgensen, Bertha, 18. 6., Roskilde, M: Ing.
- , Fr. Chr., Hof-Ur- og Kronom.fabr., 25. 1., 72 A.
- , Jørgen Georg, Prof., fh. Forst., 1. 6., 66 A. H: Petrea, f. Capito.
- , Julius Chr., Lt. 9. 6., 70 A.
- , Nicolai Henrik, Sgpr., 5. 1., 95 A., Kolding.
- , Niels, Just., Sagf., 21. 6., 67 A., Odense.
- Kaarsberg, Anton Sophus, Etr., 31. 8., 70 A.
- Kalhauge, Sophus Viggo Harald, Organist, Komp., 19. 2., 64 A., H: Augusta, f. Ryberg.
- Kalkar, Otto, Gross., 1. 2., H: Lili, f. Mannheimer.
- Kampmann, Johanne, f. Berendsen, 12. 6., 46 A., E. e. Postm.
- Kanneworff, Ida, 13. 5.
- Kaper, Johannes, O.lærer, 17. 1., 71 A., H: Mariane, f. Branner.
- Kappen, Helga Anastasia, f. Marx, 24. 1.
- Karstensen, Jens, fh. Præst, 1. 4.
- Kauffmann, Heinrich Aug. Theodor, Gen.lt., Kmhr., Ordensceremonim., 17. 6., 86 A.
- Kauffmann, Karin Sophie, 3. 7., Taarbæk.
- Kehlet, Eline Kirst., 19. 8., E. e. Chokoladefabr.
- Kemp, Otto, Ing., 27. 1.
- Kernn, Clara Florentine, 18. 5.
- , Frederikke Dorthea, 7. 4.
- Kieldsen, Johan Ferd., fh. Tømmerhdl., 27. 11.
- Kieler, Hansine Carol. M., fh. Institutsbest., 30. 4.
- , Julie Marie, f. Kieler, 2. 4., Aalborg.
- Kiellerup, Harald Ferd., fh. Vexelmægler, 19. 12., H: Emilie, f. Schumacher.
- Kierkegaard, Dagmar Emilie, f. Schmidt, 23. 9., M: Statsb.ass.
- Kierulf, Mary, f. Laybourn, begr. 5. 9., 92 A., Brønshøj.
- Kierulff, L. T., Jærnstøber, 3. 3., 82 A., Helsingør.
- , Thora Magdalene, f. Jensen, 29. 9.
- Kinzi, Margarita Philippa, 22. 9.
- Kirstein, Clara Mathilde, f. Boserup, 31. 12., M: Læge.
- Kiær, Anna Vilhelmine Aug., f. Riis, 2. 11., Zarskoje-Selo, E. e. Gen.major.
- , Carl Conrad, Ing., 25. 3., 69 A., Malmø, H: Vilhelmine, f. Ørum.
- Kjeldahl, Joh. Marie, f. Bisted, 14. 3.
- Kjeldsen, Nanny, f. Fribert, 11. 2., Havnø.
- Kjellman, Marie Cecilie, f. Eckardt, 5. 4.
- Kjer, Jacob, fh. Sgpr., 13. 1., 79 A., H: Caroline, f. Berth.
- Kjær, Chr. A., Gross., 22. 3.
- , Christiane, f. Jensen, 4. 5., Horsens.
- , J. Anton, fh. Propr., 17. 5., Brønshøj, H: Julie, f. Brinch.
- , N., Fabr., 10. 11., Horsens.
- , Peter Vilh., Skolebest., 28. 2., H: Johanne, f. Ørsted.
- Kjølnær, Arnold Maurico, Skibsf., 16. 2., 49 A., H: Louise, f. Albrecht.
- Klein, Johan Adolph, Kapt., 28. 10., Hillerød.

- Klein, Mathilde, f. Kruuse, 29. 7., E. e. General.
- Klenow, Vilhelm, Fabr., 28. 9.
- Klingsey, Georg Poul Edv. Will., Gross., 14. 7., H: Christiane, f. Harboe.
- Klüwer, Bernhard Aug. Jul., Ass., 28. 10.
- , Wulff Jacob Christen, Ob., 11. 1., 77 A., H: Maja, f. Krag.
- Klæbel, Johanne Cathr., 3. 10.
- Knagenhjelm, Niels Joachim, 5. 7., 51 A., Los Angeles.
- Knigge, Louise Christ., f. Hermansen, 3. 11.
- Knock, Andrea Margr., f. Søgaard, begr. 13. 12.
- Knox, George Edward, fh. Revisor, 16. 4., 50 A., Fredensborg.
- Knudsen, Axel Albert, Arkitekt, 7. 1., H: Elisabeth, f. Steen.
- , Chr. Fred. Octavius, Prokurist, 9. 1., H: Caroline, f. Elbke.
- , Henriette, f. Bevers, 11. 12., E. e. Kl.lott.koll.
- , Mathilde Amalie Antoinette, f. Salpius-Beutler, 18. 3., E. e. Instrumentm.
- , Poul, Etr., Godsejer, 28. 5., 85 A., Blidstrup.
- Knuppert, Agnes Emilie, f. Kreutz, 24. 11., Hjortshøj, M: Sgpr.
- Knuth, Erik Chr. Hartvig, Greve, 15. 2., 19 A., Berlin.
- , Joachim Sigmund Ditlev, Greve, 18. 10., 70 A.
- Knutzen, Christian Nestor, fh. Stat.forst., 18. 1., 65 A.
- Koch, Chr. Carl Paludan, Sgpr., 1. 9., 48 A., Skelund, H: Dagmar, f. Calberg.
- , Fritz Peter Anton, Arkitekt, 24. 8., 48 A., H: Julie, f. Muus.
- , Fro Mathilde Louise, f. Friis, 18. 3., Odense, M: Konfr.
- , Villhelmine, f. Jørss, 17. 4., E. e. Etr., Direkt.
- Kock, Vangine Marie, f. Djuurhuus, 14. 12., M: fh. Borgm.
- Koefoed, Charlotte, f. Buhl, 15. 1., E. e. Kaner., Byf., Nykjøb. M.
- , John David Bertram, fh. Sgpr., 25. 5., Gladsaxe.
- Koefoed, Michella Elisab., f. Marcher, 22. 3., 86 A., E. e. Sgpr.
- , Peter Andreas, Apoth., 25. 2., Kjellerup.
- Kofoed, Cecilie, f. Oppenhagen, 29. 3.
- Kolling, Carl Vilh., Urtekr., 11. 10.
- Kolster, M. J., fh. Dampskibsf., 4. 4. 80 A., Nordby.
- Konerding, Albert, Vinhdlr., begr. 8. 1.
- Kornerup, Christian, Ing., 17. 3., 53 A., Mexiko.
- Korsholm, Louise, f. Bekke, 31. 8., Føllesløv.
- Krabbe, Sigrd, f. Jonsson, 24. 12., M: Ing., cand. polyt.
- Krag, Ingeborg, 11. 12., Odense.
- , Jutta, f. Saurbrey, 17. 10., Assens, M: Amtstuefuldm.
- , Peter Marinus, Gross., 18. 2., H: Dora, f. Carlsen.
- Kragballe, Ludvig Bager Nissen, Kt.-chef, 15. 4., 76 A.
- Kragelund, Cecilie Mathilde, f. Rasmussen, 30. 11., Hobro, M: Distriktslæge.
- , Louise Marie, f. Kirchheiner, 13. 4., M: Klokker, Kmr.
- Kragh, Stine Regine, f. Wiederberg, 25. 2., 80 A., E. e. Vaabenm.
- Krarup, Sophus Nicolai, Birkedom., 21. 1., 65 A., Hammel.
- Krause, Elsiné Kirst., f. Søborg, 19. 1., 67 A.
- , Martine, f. Bræstrup, begr. 5. 5., 69 A.
- Krebs, Dorthea, f. Halvorsen, 27. 4.
- Kretz, Ferd. Adolph Jul., Ass. i Finn., begr. 10. 11., 80 A.
- Krog, Jenny, f. Meyer, 28. 12., 82 A.
- Krogh, Caroline Petrea, f. Bohn, 15. 6.
- , Henny Mathilde, f. Ørnstrup, 14. 12.
- , Ludvig Fred. Napoleon, Fabr. 28. 11., H: Magdalene, f. Dencker.
- Krogh-Madsen, Christian, Lt., 27. 8., paa Søen.
- Krohn, Cæsius Crinitus Inopinatus, fh. Sgpr., 16. 12., 93 A., Svendborg.
- , Pietro Købke, Prof., Museumsdirekt., 15. 10., 65 A.
- Kruse, Jørgen Herman, fh. Sgpr., 20. 11.
- Kryger, Hanne, 28. 6.

- Kræmer, Carol. Petrea, f. Møller, 26. 7., Gjentofte, M: Skibsf.
- Krøger, Johanne, f. Hinsch, 9. 3., Tved.
- Krøyer, Jes Martin Emanuel, Lt., 20. 2., Taarnby.
- Kunning, Martin, O.lærer, ?, 4., 54 A., Hillerød.
- Kyhl, Emilie Agathe, fh. Kl.lott.koll., 7. 12.
- Kühler, Frantz Übersax, fh. O.maskinm., 11. 2., 79 A.
- Købke, Ludvig Vilhelm, Justitssekr., 27. 11., 73 A.
- , Olaf, Læge, 30. 11.
- Köhler, Gotfred Ludvig, Fabr., begr. 20. 9., H: Eva, f. Tamsan.
- , Marie Leonora, f. Gram, 23. 7., M: Maskinm.
- Køll-Ewers, Marie B., begr. 27. 1.
- Kølle, Marie Petrine, f. Sørensen, begr. 20. 1., E. e. Gross.
- Lakier, Chr. Cornelius Lerche, fh. Sgpr., 16. 2., H: Jørgine, A. E., f. Fugl.
- , Jørgine Andrea Elisab., f. Fugl, 1. 4., 92 A., E. e. Sgpr.
- Lambrecht, Andreas Fred. Theodor, fh. Blik.slagm., 15. 1., 80 A.
- Lammers, Laura, f. Simonsen, 2. 12.
- Lampe, Victor, fh. Kbm., 16. 1.
- Landbo, Angelica Carol., f. Sporleder, 15. 5., 52 A., M: Klokke.
- Lange, Elna Marie, f. Borum, 8. 9., Hellerup.
- , Emma Emilie, 15. 5.
- , Ida Mathilda, 31. 12.
- , Jens Michael Ludvig, Kapt., 19. 9., 49 A.
- Langhoff, Johanne Louise, f. Rasmussen, 12. 10., E. e. Kapt.
- Langsted, Peter N., Boghldr., 30. 9.
- Lanng, Marie Louise, f. Rosenørn, 8. 7., 86 A., E. e. O.læge.
- Larpent, August Herman Villerme, Prof., 30. 11., 72 A., H: Hanne, f. Schneekloth.
- Larsen, Anna Kirst. Elisab., f. Ibsen, 18. 9., 77 A., Slagelse, E. e. Murerm.
- , Anna Kristine, f. Berg, 24. 9., Vejlb., M: Sgpr.
- , Carl Fred., Kbm., cand. pharm., 23. 2., Kalborg, H: Lone, f. Skyum.
- Larsen, Hans Villh., Skovkass., Landinsp., 6. 4., 66 A., Nykjøb. F.
- , Jens, Gaardejer, 15. 6., 71 A., Jersie.
- , Sophie Amalie, f. Jørgensen, 3. 2., M: Dampskibsf.
- Larsen, Herman Ant. Joli. Villh., Kapt., 23. 1., 80 A.
- Lass, Joh. Kirstine, f. Worck, 5. 7., Næstved, M: Krigsasses.
- Lassen, Hans Jul., Gross., 22. 7.
- , Magda Carol., f. Jensen, 11. 1., M: Ing.
- , Roathine, f. Poulsen, 26. 10., E. e. Administr.
- Lasson, Cathrine, 26. 2., Horsens.
- Lau, Emilie, f. Buschardt, 11. 1., Rudkjøb., M: Toldass.
- Laub, Frederik, Forp., 13. 5., Frørup, H: Johanne V., f. Ploug.
- , Johanne Vilhelmine, f. Ploug, 9. 6., E. e. Forp.
- Lauridsen, Jacob Krist., O.sagf., 3. 11.
- Lauritsen, Viggo Carl, Toldass., begr. 29. 9., Rønne.
- Lauritzen, Andreas Sørensen, Strandkontroll., 25. 4., 52 A., Taars.
- Lausen, Meta, f. Jensen, 18. 1., E. e. Sagf.
- Leerager, Adolphine Fred., f. Bøhme, 4. 1.
- Lehmann, Henriette Sophie, f. Schwendensen, 2. 10., M: Hospitalsinsp.
- Lehn, Sophie Hedevig, 29. 9.
- Leidersdorff, Axel Vald., fh. Hotelejer, 18. 5.
- Lenbroch, Carl Fred., exam. jur., begr. 29. 10.
- Lendorf, Alfred, Propr., 15. 8., 63 A.
- Lerche, L. J., fh. Dampskibsf., 19. 3., Rønne.
- v. Lerchenfeld, Else Josephe Marie, f. Rigsfriherreinde Liliencrone, 17. 1., 47 A., Berlin.
- Leth, Andreas Peter Martin, fh. Sgpr., 6. 3., 83 A., Middelfart.
- , Anton, Gross., 7. 3., Hjørring.
- Levin, Leopold, Direkt., 5. 3.
- Levinsen, Lorents Johs., fh. Sgpr., 13. 12.
- Levison, Otto Jul., H.sagf., 7. 12., 70 A.
- Liebe, Agnes, 30. 10.
- Lillelund, Fritz, Kbm. 27. 9., Næstved.

- Lillelund, Hans Bernstorf, fh. Sgpr., 14. 3., 77 A., Hornslet.
- Limpricht, Vilh. Victorine Fred., f. Friis, 1. 5., Hillerød.
- Lind, Johanne Marie, 21. 5., Sct. Hans Hosp., E. e. Adjunkt.
- Lindbach, Fred. Conrad, Kbm., 25. 2., Slagelse.
- Lindbæk, Jacob Aug., Ass., 27. 10.
- Lindhard, Axel Vald., Dyrlæge, 2. 5., 57. A., Jyderup.
- Lindholm, Anne Christ., f. Petersen, 26. 5., Stubbekjøb., E. e. Lærer.
- Lindsted, Hertha Vilh. Louise, f. Bølle, begr. 17. 2., E. e. Kapt.
- Lintrup, Bjørg, f. Hallum, 17. 9., 94 A.
- Listov, Ane Fred. Lovise, f. Conradt-Eberlin, 26. 8., 80 A., Dalby, E. e. Sgpr.
- Ljungdahl, Lorentz B., fh. Gross., 18. 4., Ordруп, H: Elise, f. Jost.
- Lodberg, Marie, f. Behrend, 2. 8., 70 A.
- Lohmann, Benthine, f. Hertz, begr. 1. 9., M: fh. Skibsf.
- , Magdalene Christ. Elisab., f. Ipsen, 20. 10., 79 A., Rønne, M: fh. Bankdir.
- Lohse, Catherine, f. Edwards, 19. 6., Egemark, E. e. Konsul.
- Lomholt, Thomas, Postm., 30. 1., 54 A., Viborg.
- Lorck, Carl Berendt, fh. Gen.konsul, 25. 10., 92 A., Leipzig.
- Lorentzen, Henriette Marie, f. Cloos, 4. 5., Aarhus, E. e. Sgpr.
- Lorenzen, Claus Nicolai, Sgpr., 11. 8., 70 A., Gislev.
- , Else Cathr., f. Walthersdorff, 26. 11.
- , Hansine Dorothea, f. Jørgensen, 9. 3., M: mag. art.
- Lose, Henriette Debora, f. David, 23. 10., M: Direkt.
- Lous, Thora, f. Bøge, 1. 3., E. e. Forst.
- Lund, Carl Andr., Dampskibsf., 13. 2., 46 A., Rønne.
- , C. C., fh. Kæmner, Branddir., 2. 1., 80 A., Lemvig.
- , Christian Christoffer, Postinsp., 25. 12., 68 A., H: Jutta, f. Zillen.
- , Christian Michael, Skibsf., 8. 10., Karlslunde.
- Lund, F., Blikkenslagerm., 28. 8., Saxkjøb.
- , Holger Saxild, Skuesp., 7. 3.
- , Julius Chr. Alex., Spejlfabr., 26. 11., 68 A.
- , Otto Emil, O.sagf., 23. 6.
- , Sophus Martin, fh. Kbm., 1. 5., Hellerup, H: Amalie, f. Bruhn.
- Lunøe, Henriette Margr., f. Floug, 7. 3., E. e. Sgpr.
- Lyder, Th. Chr., Ass., 8. 1.
- Lyngbye, Hans Erik, Postkontrol., Kapt., 8. 5., 46 A.
- Lytzau, Johanne Petrea, f. Larsen, 30. 4.
- Lütken, Mathias, Marinemaler, 4. 10., Odense.
- Læssøe, Axel Viggo, fh. Sgpr., 8. 4.
- Løffler, Harald Victor, O.sagf., 18. 6., 35 A., H: Emma, f. Madsen.
- , Laura Dorothea, f. Fossum, 9. 8., Charlund.
- Løgstrup, Niels Jørgen, Sagf., Branddir., 27. 6., 34 A., Odder.
- v. d. Maase, Frederik Chr. Rostgaard, Kmlr., 7. 9., 79 A.
- Mackeprang, Edvard Emil Hippolyt, fh. Sgpr., 30. 11., 89 A., Fodby.
- , Inger Cathr., f. Krøldrup, 23. 4., Silkeborg.
- , Johannes, 29. 3., 65 A., Røstinga, H: Louise, f. Klinteberg.
- Madsen, Ane, f. Nielsen, 11. 12., Løve, M: Stationsm.
- , Fredrik Martin, Godsforv., Sagf., 25. 3., 73 A., Middelfart.
- , Johan Philip Emil, Sgpr., 13. 6., 73 A., Horne.
- , Olaf, Redakt., 19. 8., 31 A., Kolding.
- Magnus, Carl Jacob, cand. phil., fh. Redakt., 28. 2., 85 A.
- Malling, Carl Thorv., Konsul, 1. 5., 72 A., Aalborg.
- , Jørgen Henrik, Komp., 12. 7., Lyngby, H: Jenny, f. Vandel.
- Manicus, Caroline, 29. 4.
- Mannicke, Laurits Gottfred, Gross., 24. 12.
- Marcher, Betzy Susanne Sybille, f. Lassen, 1. 7., 70 A., Soderup, E. e. Ob.

- Marke, J. P., Dyrslæge, 10. 11., 60 A., Nibe. H: Elna, f. Heinricy.
 Marker, Sophie Hedevig, f. Steensen, 4. 10.
 Marky, Niels Peter, fh. Gasværksbest., 25. 8., H: Sörine, f. Melsing.
 Marschall, Fritz Chr. Aug., Landinsp., 4. 9.
 Marschner, Agnes Elisab., 8. 11., Nykjøb. F.
 Marsmann, Ernst Gottlieb Heinr., fh. Fabr., 8. 2., H: Cathinka, f. Maag.
 Masorsky, Hans Henrik, fh. Toldforv., 25. 11., 92 A., Løgstør.
 Mathiesen, Asta, 23. 2., B: Sgpr.
 —, Haagen, 7. 2., B: Telegrafbest.
 Matsen, Aage Camillo Ørsted, Lt., 22. 2., Bonia.
 Matthæi, Eva Hermantine, f. Reetz, 17. 10., E. e. Kapt.
 Mau, Anna Margr. Gustave Magd., 17. 3.
 —, Emma, f. Traubette, 26. 12., Lyngby.
 Mazanti, Carl Aug. Emil, Ing., 18. 6.
 Meincke, Methea Kirst., 14. 3.
 Meinert, Adolph Peter Theodor, Etr., 18. 8., 80 A.
 Melbye, Axel Jensen, fh. Propr., 24. 8., H: Vilhelmine, f Kühnel.
 —, Jørgen Peter, Sgpr., 14. 11., 61 A., Vejle, H: Edle, f. Lund.
 —, William, Gross., 12. 2., H: Rebekka, f. Nygaard.
 Meldal, Louis, Part, 10. 2., Skodsborg.
 Meyer, Carl Adolph, O.sagf., 10. 6., 44 A.
 —, C. A., fh. Kbm., 29. 8., Ringsted.
 —, Hanne Emilie, f. Schougaard, 29. 4., E. e. cand. polyt.
 —, Jacob Fred., Justr., Direkt., 13. 8., 55 A., H: Agnes, f. Bing.
 —, Johan Fred., Gross., 2. 8.
 —, Johanne Marie, f. Petersen, 29. 4., Hornbæk, E. e. Skibsf.
 —, Theodor, Propr., 31. 7., 83 A., Ny Skivehus.
 v. Meyeren, Adelheid, 18. 7., Nizza.
 Meyn, Charles Victor, 1. 3., New York, F: Læge.
 de Meza, Julie, f. Feyerschou, 7. 12., Aalborg, E. e. Prof.
 Moe, Elisab. Marie, f. Friis, 20. 10., M: Ritm.
 Mogensen, Ulrik Emilius, Krigsasses., 2. 6.
 Mollerup, Frederik Chr., Sejlmagerm., 19. 2.
 Moltzen, Johanne Eleonora, f. Schiøtte, 29. 6., E. e. Toldkontrol.
 Monrad, Anna Th., f. Thorsen, 2. 2., E. e. Kollabor.
 —, Ejvind, Maskining., 15. 6., Riga, H: Emmy, f. Petersen.
 Mortensen, Anders Chr., Lt. 3. 9.
 —, Carl, Skovrider, 6. 2., Hammel, H: Hertha, f. Werdelin.
 —, Hans Jacob, fh. Krydstoldass., 30. 3., Svendborg.
 Morville, Anna, f. Schmiegelov, 22. 9., 76 A., Viborg, E. e. Just.sekr.
 Mossin, Thora Louise, f. Madsen, 20. 4.
 de la Motte, Ane Marie, f. Birnbaum, 22. 12., 85 A.
 Mottlau, Theodora Ragnhilde, f. Richardt, 26. 7.
 Mourier, Paul Pierre Ferd., H.assess., 19. 4., 67 A., H: Christine, f. Tobiasen.
 Moyel, Emilie Concordia, f. Jensen, 1. 12., 75 A.
 Mule, Augusta, f. Brummer, 19. 12., M: Univer.pedel.
 Mulvad, Carl Jens Emil, Telegrafbest., 5. 6., 67 A.
 Munch, Anna Marie Amalie, 24. 2., E. e. Prof., Digter.
 —, Cecilie Benedicte, f. Lund, 26. 2., E. e. Skibsf.
 —, Christine, begr. 2. 11., 76 A.
 —, Peter Chr. Fred., Kapt., 27. 3., 78 A., H: Ina, f. Nielsen.
 Mundt, Anna Augusta, f. Paulsen, 28. 6., Lyngby, M: O.prok.
 Munk, Constantine Marie, f. Kühné, 2. 10., 70 A.
 Muus, Mathilde, f. Hilarius Kalkau, 21. 12.
 Mygdal, Anna Birgitte Christiane, f. Jensen, 27. 12., E. e. Sgpr.
 Mygind, Soren Chr., Restauratør, 13. 8.
 Mynster, Hans, Propr., 7. 3., Brønshøj.
 —, Kirstine, f. Nielsen, 4. 8., Brønshøj.

- Nielsen, Mary Jacobine, f. Jacobsen, 1. 11., 24 A., M: Statsbass.
- , Meta, Institutbest., begr. 17. 8.
- , Niels, Gross., 28. 10., 57 A.
- , Palle Fløe, Gross., 20. 2.
- , Rasmine Christiane Vilh., f. Andersen, 23. 10., E. e. Smedem.
- , Rasmus, fh. Lærer, 2. 8.
- , Rasmus, fh. Kbm., 2. 9., 70 A., Nakskov.
- , Sophie Fred., f. Tscherning, 29. 9., E. e. Lærer.
- , Thora Carol., f. Lodberg, 13. 2., Sorø, E. e. Sgpr.
- , Vilhelm, Justr., 25. 3., Gjentofte.
- Niss, Constance Ludovica Andrea, f. Møller, 5. 9., Hillerød, E. e. Landskabsmaler.
- , Thorvald Simeon, Landskabsmaler, 11. 5., 63 A., Hillerød, H: Constance L. A., f. Møller.
- Nissen, Carl Adolph, Prof., Dr. phil., 11. 4., 65 A.
- , Ludvig Aug., Kbm., 10. 12.
- Nissen-Sommersted, Johan Fred. Chr., Etr., 25. 2., 70 A., H: Olga, f. Pallisen.
- Noack, Vilhelmine, 1. 4.
- Noll, Chr. Oscar Johs., kgl. Berider, 6. 5., H: Dorthea, f. Thaisen.
- Norgaard, Gerhard Joh. Nicolai, Apoth., 27. 7., 62 A., H: Petrea, f. Feller.
- Norrie, John Richard, Bogbindm., 10. 10.
- Nyegaard, Sophie Carol. Magd., f. Dobel, 14. 8.
- Nyholm, Hans Christoffer, Direkt., 5. 7., H: Emilie, f. Risting.
- , M. S. H., Skovrider, 3. 4., 58 A., Dronninglund.
- Nyrop, Christoffer, 17. 4., Nebraska.
- Nystrøm, Ludvig Theodor, Handskefabr., 26. 7., H: Emma, f. Dreyer.
- Nøddelund, Johan Chr., Maskinfabr., 16. 9., 81 A.
- Nørring, Rudolph, Fuldm., 22. 9., 33 A.
- Obelitz, Caroline Annette, f. Feveje, 18. 12., E. e. Kom.dør.
- Olivarius, Tage Chr. de Fine, Arkitekt, begr. 8. 9., Randers.
- Olsen, Andr. Peter Moltke, fh. Skibsf., 9. 12.
- Olsen, Christen, Organist, 30. 7., Slagelse.
- , Jens Will. Rent., 29. 3., H: Christa, f. Bodenhoff.
- , Johan Wilh., Galanthdr., 3. 6.
- , Siegfred, fh. Redakt., 21. 5., 70 A., Sl. hedinge.
- , Sophus Ferd., Dyrlæge, 23. 1., Søderup.
- Oppermann, Helga Borghild Alvide, f. Faber, 6. 8., Vordingborg.
- Ortmann, Elise Simonie, 28. 10., 78 A., Odense.
- , Fred. Ludvig Marius, Ktchef, 4. 12., 67 A.
- , Sophie Antonie Henrikke, f. Storm, 3. 1., Brabrand.
- Ostermann, Lilly Ulrica Sophie, f. Hafstrøm, 7. 10., M: Organist.
- Otterstrøm, Marie Elisab., 25. 10., 69 A.
- Otto, Feodora Josephine Aug., f. Larcher, 15. 5.
- , Georg Vilh. Chr. Ulrik, Student, 3. 6., 19 A.
- , Jul. Corvinus, Manufakturhdr., 1. 7.
- Pacht, Elvina Aug., 2. 12.
- Pagh, Axel, Trafikinsp., 8. 4., 59 A., Aalborg.
- Pape, Amalia, f. Petersen, 1. 4., Aarhus.
- Paulsen, Aug., Toldass., Lt., 9. 5., H: Charlotte, f. Trampe.
- , Betzy Vilh., f. Komtesse Schaffalitzky de Muckadell, 3. 5., 71 A., V. Aaby, E. e. Jagtjkr.
- Peckham, Charlotte, f. Dawes, 17. 6.
- Pedersen, Elisab. Bella Marie, f. Borup, 16. 5., Hillerød, M: Kunstmaler.
- , Hans Henrik, Stat.forst., 28. 9., 65 A., Sandved.
- , Rasmus, Prof., 2. 5., 64 A.
- , Rasmus, Sgpr., 15. 7., 39 A., Ørum.
- Perch, Albert Vilhelm, 14. 4., Aalborg.
- Petersen, Ane Dorthea, f. Fønnesbech, 9. 2., Gadstrup.
- , Anna Christ., f. Pedersen, 30. 7., E. e. Arkitekt.
- , Anna Poulina Jensine, 10. 5., E. e. Etr.
- , Axel Reymann, stud. med., 16. 6., Vejle.

- Mynster, Sophie Jochumine, f. Tolstrup, 23. 6., 73 A., E. e. Justr.
- Mülertz, Dorette, 21. 12., Valby.
- Müller, Cecilie Sophie, f. Henningsen, 3. 8., Charl.lund.
- , Ellen Christiane, f. Lund, 11. 2., M: cand. pharin.
- , Emma Emilie, f. Hjorth, 19. 12. E. e. Univer-pedel.
- , Emma Emilie Charl., f. Aagaard, 13. 12.
- , J. C., fh. Strandkontrol., 8. 4., Kalborg.
- , Peter Fred., fh. Propr., 22. 7.
- , Petrea Carol., f. Dybvad, 27. 6., M: Skibsf.
- , Sophie Mathilde, 27. 4., 77 A., B: fh. Sgpr.
- Müllertz, Camillus, O.læge, 10. 5., 74 A.
- Münster, Marie Vilh. Petrine, f. Jensen. 20. 3.
- , Niels Olaus Frantz Vilh., Boghldr., 28. 4.
- Mürer, Carl William van Vylich, Propr., 17. 1., Lyngby.
- Mølgaard, Emily Harriet, f. Brinkman, 20. 4., M: Læge.
- Møller, Alvilda Carol., f. Brodersen, 19. 4., E. e. Gross.
- , Ane, f. Hansen, 10. 10., Nykjøb. F.
- , Anna Maria Thomasine, f. Wiese, 9. 3., Gjentofte.
- , Carl Chr. Marius, fh. Kontorbest., 2. 2., H: Helga, f. Urban.
- , Carl Georg, fh. Skibsminør, 13. 7.
- , Caspara, f. Lemberg, 5. 7., 72 A., N. Sundby.
- , Christiane, f. Poulsen, 4. 8., Holstebro, E. e. Kbm.
- , Emilie, 3. 3.
- , Emma Charl., Konvent., 29. 7., 90 A., Espergærde.
- , Frederik Adolph Chr., fh. Provst, 20. 7., 88 A., Næstved.
- , Ida Marie Albertine, fh. Lærerinde, 12. 12., 73 A.
- , Peter Chr., Insp., 16. 7.
- , Sophus Chr., Prok., 4. 10., 81 A., Bogense, H: Rebekka, f. Preisler.
- , Theodor Carl Georg, Direkt., 18. 1.
- Mønsted, Einar Hugo Esmann, Kbm., 7. 8., Aarhus.
- Mørch, Benedicte Andrea, f. Holdt, 2. 4., Herlufsholm, M: Adjunkt.
- Mørck, Petra Michella, f. Koefoed, 21. 11., Slangerup.
- Mørkeberg, Christian Fred., Kbm., 1. 9., 84 A., Præstø, H: Marie, f. Hald.
- Nagel, Ove Emanuel Thorbjørn, Kmr., 12. 7., 84 A., Kjellerup.
- Nancke, Marie Vilh. Carol., f. Bützow, 28. 3.
- Naylor, John, Part., 29. 12., 79 A.
- Neckelmann, Carl, Etr., O.prok., 15. 9., 89 A., Viborg, H: Marie, f. Gjølbje.
- Neergaard, Caroline Cathr., f. Rump, 8. 10., 78 A., Hillerød.
- , Edle, f. Steenstrup, 21. 7., 77 A., Rendsborg, E. e. Præst.
- Nehm, Frits Eduard, Lærer, begr. 5. 2.
- Nellemann, Peter G., 28. 9.
- Nielsen, Albertine Emilie, f. Jacobsen, 8. 1., M: Ktchef.
- , Anders, Skolebest., 28. 12., H: Maja, f. Rognaas.
- , Christen, fh. kgl. Hushovm., 4. 6.
- , Emilie Louise, f. Mortensen, 23. 4., Libau, M: Direkt.
- , Emma Beate, f. Jensen, 15. 3., E., e. Læge.
- , Frederik Philip, fh. Gym.lærer, 14. 1.
- , Henny, f. Ohlsson, 27. 3., M: Auktionshldr.
- , Holger Jul. Peter, Journ., 18. 4.
- , Isidor Adam Edv., fh. Hovedkass., 31. 3.
- , Jacob Peter, Kapt., (24) 10., 75 A., H: Jacobine, f. Birch.
- , Jens, Stat.forst., 6. 10., 53 A., Thisted.
- , Jens W., fh. Stat.forst., 8. 10., 72 A., Aarhus.
- , Johan Peter, kgl. Skovf., 28. 7., Folehave.
- , Johanne Christiane Andrea, f. Borgen, 29. 3., E. e. Kapt.
- , Juliane Marie, f. Rødder, 24. 12., 83 A., Glostrup, E. e. Lt., Postkond.

- Petersen, Carl Jul., Kom.dør., 24. 12., 51 A., Holbæk.
- , Carl Victor, fh. Redakt., 9. 4., 72 A., Næstved.
- , Caroline Jacob, f. Kaas, begr. 22. 1., E. e. O.skiibsminør, Krigsassess.
- , Chr. Frederik Bindsbøll, Krigsr., 3. 6.
- , Chr. Tullin, fh. Apoth., 13. 8., Helsingborg.
- , Eline Margr., f. Bränniche, 23. 11., 84 A., E. e. Justr.
- , Emilie Louise, f. Baagøe, 20. 6., Svendborg, M: Distriktslæge.
- , Frederikke Louise, 30. 6., 77 A., Holbæk, E. e. Konsul.
- , Jens, Hof-Fotograf, 1. 2., 75 A.
- , Jens Christoffer, Sognefoged, 24. 5., 65 A., Villestofte.
- , Johanne Charl., f. Bromberg, begr. 27. 3., M: fh. Postexp.
- , Luise Friederika Magdalena Elsebea, f. Gosch, 18. 7.
- , Marie Rybner, f. Vestergaard, 1. 6., Esbjerg, M: Realsklærer.
- , Mathilde, 7. 7., E. e. Medaill.
- , Nicolai Peter Emil, Kaner., cand. jur., 4. 10.
- , Niels P. Herman, Fuldm., 6. 5., H: Louise, f. Winther.
- , Paul Fred., fh. Driftsinsp., 11. 11., 86 A., Randers.
- , Peter Behrendt Købke, V.konsul, 12. 8., Argentina.
- , Richard, fh. Sgr., Forf., 3. 8., Grevinge, H: Johanne Margr., f. Petri.
- Pfaff, Johanne, Skolebest., 19. 8.
- Pfeiffer, Jacob Carl Ludvig, kgl. Fuldm., 12. 11., 67 A.
- Pheiffer, Jenny, f. Schwartzkopf, 23. 5.
- Phillipson, Louis, Gross., 24. 3.
- Pihl, Efraim, fh. Kapt., 28. 9.
- Pingel, Frederik Nicolai, fh. Kapt., 25. 9., 75 A.
- Pio, Elisabeth Susanne Sophie, f. Rigsrevinde Sponneck, 12. 9., 59 A., E. e. Prof.
- , Frantz Christopher Bülow, Oblt., 17. 11., 78 A.
- v. Platen, Carl Thomas Gabriel, 4. 1., 77 A., H: Josephine, f. de Serene d'Acqueria.
- Platou, Niels Peter Juul, Skibsbyg., 25. 8.
- Plenge, Carl Iver, Kapt., 22. 4., 87 A.
- Plum, Frederik, Kbm., Agent, 22. 8., 70 A., Assens, H: Catharine, f. Christiansen.
- , Niels Munk, Kbm., 25. 11., 64 A., Assens.
- , Oline Tabitha Caja Antonie, 17. 4., Chur.
- Poetzold, Axel, Gross., 8. 11.
- Pontoppidan, Inger, Forst., 7. 6.
- Popp, Christian Vald., Direkt., 23. 12., 77 A.
- Poulsen, J., Agent, Kbm., 26. 6., 68 A., Skanderborg.
- , Petrine Bodeline, 2. 7., 89 A., B: Provst.
- Preetzmann, Henriette, f. Ginderup, 4. 1.
- Price, Hanne Sophie, 6. 9.
- Printz, Hans Peter, Skibsbyg., 22. 4., 85 A.
- Prior, Camilla, 9. 4., E. e. Gross.
- , Joh. Andreas, Skibsing., 12. 6., 65 A., Gjentofte.
- Prosch, Peter Carl Jessen, fh. Boghldr., 17. 3.
- Prunst, Caroline, 3. 10., 84 A.
- Prytz, Margrethe, f. Bornholm, 24. 5.
- Prætorius, Augusta Charl., 18. 9., 80 A.
- Puggaard, Peter Berg, Urm., 2. 10., 71 A., Bogense.
- Pügelstrøm, Elisa, f. Kragh, 15. 10., E. e. Kapt.
- Quade, Sophie, 2. 10., 84 A.
- Quist, Ane Cathr., 8. 2., 81 A., Stubbekjøb.
- , J. P., Murerm., 5. 5., Horsens.
- Qvist, Niels Jacob Prip, Boghldr., 19. 1., H: Thora, f. Kirchheiner.
- Raff, Carl Fred. Vilh., fh. Bogbindm., 29. 3., H: Laura, f. Møller.
- Rahbek, Johan Chr. Lodberg, Propr., 27. 10.
- Rahr, Edwin Friedleif, Etr., Kbm., 21. 4., 89 A., Aarhus.
- Ramel, Augusta, f. Dardel, 22. 2., Lund, E. e. Friherre.

- Ramsing, Johannes Utke, Prlt., 6. 6., 28. A., Randers.
- Randrup, Mette Kirst., f. Gudme, 13. 3.
- Rasmussen, Angelika, f. Gjødesen, 30. 7.
- , Anna Kirst., f. Simonsen, 22. 9., E. e. Musikdirekt.
- , Charlotte Henrikke, f. Dethloff, 13. 6., 24 A., M: Postexp.
- , H., Jernstøber, 28. 5., 79 A., Odense, H: Caroline, f. Nørregaard.
- , Hanne, f. Nørgaard, 2. 11., Helsingø, E. e. Dyrslæge.
- , Jens, Skoleinsp., 14. 5.
- , Johannes, Snedkerm., 24. 11., 63 A.
- , Ole, Kmr., 27. 12., 87 A., Gudum.
- , Sophus Vald., Kapt., fh. Strandkontrol., 23. 5., 76 A., Hals.
- , Søkilde, Niels. Forf., 24. 8., 68 A., Fleninge.
- Rauch, Susanne, f. Boëtius, 11. 2.
- Raun, Andreas Chr. Emil, Statsbødem., 22. 9., 73 A.
- Ravn, Agnes, f. Scharff, 7. 9., Gjentofte.
- , Elise Sophie Amalie, 6. 4.
- , J. C., O.hanem., 9. 1., 58 A., Odense.
- , Vilhelm Carl, Vicepol.direkt., Forf., 16. 5., 66 A.
- Ravsted, Antoinette, f. Jensen, 27. 2.
- v. d. Recke, Carl, Lt., 30. 3., 68 A., H: Selma, f. Sundberg.
- , Christine, 28. 3., Enke.
- v. Reedtz, Holger Otto Chr. Peter, Forp., 2. 3., 48 A., Vadstena. H: Mary, f. Winther.
- Reiersen, Hans Henrik Peter, fh. Fuldm., 23. 1.
- Reisz, Amalie Elisab., f. Møller, 8. 10.
- Reiter, Frederik Gerhard, Kapt., 31. 3., 91 A.
- Herup, Carl, Gross., 21. 11., Sicilien.
- Reventlow, Conrad Edvard Ferd., Greve, 8. 5., 64 A., Lund, H: Teresita, f. Sparre.
- , Ida Pauline Clementine, f. v. Grube, 16. 6., 52 A., Kaltenhof, M: Greve.
- , Maria Christiane, Komtesse, 12. 2., 49 A., Rom.
- Rheinländer, Anne Margr., f. Biering, 25. 5.
- Rheinländer, Johanne Emanuella, 8. 9., E. e. cand. phil.
- Rheinländer, Julie, f. Colding, 9. 4.
- Rieffestahl, Anna Margr., f. Lange, 8. 11.
- Riis, Elisabeth, f. Giørtz, 19. 5., New York.
- Riise, Viggo, Restauratør, 19. 6., Charlund.
- Riisgaard, Vilhelm, Fabr., 25. 11.
- Rindom, Agnes Victoria Florentine, f. Krüggel, 28. 5.
- Ring, Henrik H., cand. phil., 9. 10., H: Elisab., f. Michelsen.
- , Hugo, Kass., 30. 1.
- Ringberg, Christian Fred., Kancr., 3. 3.
- Risom, Anna, f. Olsen, 16. 4., Torslev, E. e. Sgpr.
- Ritzau, Eugenie Nathalie Dorthea, f. Glad, 22. 5., Kjøge, M: Justr., Prok.
- , Hans Cornelius, Justr., Prok., 28. 6., 70 A., Kjøge.
- Roed, Einmy Constance, f. Henningsen, 10. 4., Svendborg.
- , Louise Cathr., f. Sievers, 31. 3., Hunlebak.
- Rohde, Camilla Aug., f. Bützow, 12. 3., Finderup, E. e. Sgpr.
- , Einar, Toldkontrol., Lt., 24. 11., 70 A.
- Rohlfs, Margaretha, f. Dethlefsen, 2. 10., Varde, M: Postm.
- Roschhøj, Karen Agnethe Apolonia, f. Heilmann, 9. 8., 80 A., Allerslev, M: Skovrider.
- v. Rosen, Herman Vilh., fh. Propr., 16. 7.
- Rosenberg, Adolph Gotfred, Bogtr., 3. 4.
- , Caroline, f. Schjødt, 20. 9., 70 A.
- Rosendahl, Sophie, 14. 3., Nykjøb. F.
- Rosenhoff, Orla Albert Vilh., Prof., Komp., 4. 6., 60 A.
- Rosenkrantz, Hans Fred., Baron, Ob., 20. 4., 8? A.
- Rossing, Frits Joachim, 27. 11., Roskilde.
- Rothe, Hans Peter, Kom.dør, 18. 1., 91 A.
- Rothschild, Rosalie, f. Heyman, 5. 10.
- Rottbøll, Lars Larsen, 24. 5., H: Anna, f. Wendelboe.
- Rubow, Oline, f. Nielsen, E. e. Dampmøller, 22. 9., 83 A.

- Ruhweder, Tomine, f. Hummel, 12. 10., Stenlille, M: fh. Sgpr.
- Ryssel, Ida Amalie, f. Kruse, 20. 6.
- Rübner-Petersen, Johan Fred., Fuldm., 3. 12.
- Røder, Thorvald, Prokurist, 11. 8., H: Ludovica, f. Zuschlag.
- Rønne-Olsen, Anton, Stats.forst., begr. 22. 6., Lyngby.
- Rønnow, Andr. Martin Christoffer, 2. 11. —, Knud Constantin, 8. 9.
- Saarbye, Aug., fh. Kunstdrejer, 8. 11.
- Saxild, Josephine Marie, begr. 7. 5.
- Saxlund, Edle M., f. Michelet, 27. 10., E. e. H.assess.
- Sayn-Wiltgenstein-Berleburg, Marie, f. Carstens, 4. 5., 94 A., E. e. Prins, Gen.major.
- Schach-Andersen, Christian, Dekor.maler, begr. 8. 1., Hillerød.
- Schack-Schackenberg, Hans, Lensgreve, 28. 1., 52 A., Schackenberg, H: Henny, f. Lerche.
- Schaffalitzky de Muckadell, Erik Engelke, Lensgreve, Kmhr. 18. 1., 70 A., Arreskov.
- Schalburg, Jean Heinrich, Vinhdr., 17.1.
- Schaumburg, Christiane, f. Wissing, 1. 5., Aarhus, E. e. Sgpr.
- Schebye, Christian, Landinsp., 6. 11., 70 A., Maribo.
- Scheel, Karen Kristine, 20. 3.
- Scheller, Laura Carol., 1. 11., E. e. Sten- og Billedh.
- Schiellerup, Julius Vald., Prlt., 25. 1., 33 A.
- Schiwe, Emma Ludolphine, f. Keilgaard, 16. 11., E. e. Oh.
- Schiødte, Fylla Marie, f. Hellmann, 29. 7., 88 A., E. e. Prof.
- Schlanbusch, Marikus, Sagf., Godsforv., 14. 3., Benzon.
- v. Schleppegrell, Frederik Adolph, Oblt., 16. 4., 66 A., Aalborg.
- Schmidt, Catharina Gertrude, 21. 2. —, Chr., Gross., 19. 3., 75 A., Hobro. —, Elisabeth, 1. 5., Hyllested. —, Emilie, f. Hall, 21. 11. —, Fanny, f. Olsen, 30. 10., Helsingør. —, Hansine Kirst., f. Agerskov, 25. 10., 86 A.
- Schmidt, Ida, f. Nordaas, 11. 6., E. e. Theaterdirekt.
- , Julie, f. Walther, 24. 11.
- , Magnella, 17. 7.
- , Ottilie, f. Buchholz, 11. 8., M: Gross.
- , Ottilie Heloise Rosamunda, f. Kanneworff, 15. 1., E. e. Gross.
- , Thomas Chr. Fred. Peter, fh. V.konsul, Klosterforst., 8. 10., 74 A., Helsingør.
- Schmidt-Phiseldeck, Conrad Fried. Vald., Sgpr., 7. 2., 53 A., Odense, H: Dagmar, f. Andersen.
- Schmidth, Marius, Kmhr., 12. 1.
- Schnakenburg, Frederik Aug., Kbm., 9. 12., 85 A.
- Schnell, Anna Jensine, 14. 9.
- Schondel, Otto, Dekor.maler, 10. 4., 67 A.
- Schou, Camilla Severine Benedicte, f. Casse, 25. 11., Chr.ania.
- , Christiane Marie, f. Lindberg, 13. 6.
- Schouboe, Ida Pauline, f. Egede-Lassen, 7. 10., Nykjøb. F.
- Schousboe, Claudine Henriette, f. Pløyen, 21. 4., Assens, E. e. Kateket.
- , Marie Sophie Rosa, f. Cohn, 20. 5., E. e. Provst
- Schouw, Emma Sabine, f. Jessen, 26. 1., E. e. Prlt.
- Schreiber, Andrea Petrea, f. Hansen, 19. 4., M: Kapt.
- Schrøder, John Heinr. Bernhard, Tobaksfabr., 9. 9., Charl.lund.
- Schultz, Amalie Sophie, f. Muhlig, 15. 4. —, Carl Johan, 17. 12. —, Emma Villb., f. Block, 19. 5. —, Jørgen, Lærer, 11. 2., 61 A., Frederiksborg.
- Schumacher, Louise Maria, f. Jørgensen, begr. 20. 4., E. e. Ritm.
- Schumann, Hans Peter, Strandkontrol., 2. 3., 61 A., Klintholm.
- Schwensen, Vilhelmine Grum, 23. 6., Nakskov.
- Schøtt, Knud E., Sagf., 19. 11.
- Seedorff, Alfred Theophilus, Oblt., Direkt., 7. 12., H: Marie. f. Larsen.
- , Marie Math., f. Brøndum, 6. 10., Aarhus, E. e. Kbm.

- Seeler, Jacob Chr., kgl. Oberider, 27. 2., 78 A.
- Segelcke, Anna Kirst. Bønnelykke, 17. 1., 35 A.
- Sehested, Helga, Stiftsdame, 13. 7., 59 A.
- Sehestedt, Sophie, f. Maar, 26. 6., Aakirkeby.
- Seidelin, Vilhelmine, f. Seitzberg, begr. 17. 11.
- Seligmann, Carl Gustav Lorenzen, Arkitekt, 11. 12., paa Søen.
- Selmer, Adelaide Julie, f. Trojel, 1. 7., Aarhus.
- Sendrup, Gottlieb Charles, Kontorbest., 18. 7.
- Setterberg, Charlotte Amalie, f. Rose, 25. 9.
- Shannong, Marie Hertha Magd., 19. 7., 20 A., Hillerød.
- Sidenius, Caroline Emilie, 15. 12., 72 A., Nykjøb. F.
- , Vilhelm Bille, exam. jur., 14. 1.
- Siersted, Bothilde Petrea Cecilie, f. Wethje, 1. 2.
- Simonsen, Ludvig Jul, Etr., O.sagf., 12. 7., 57 A.
- , Rachel, f. Hahn, 9. 11., E. e. Sprog-lærer.
- , Sophie Hedevig, f. Schrøder, 23. 10., Torslev, E. e. Sgpr.
- Simpson, Johannes, fh. Konsul, 27. 3., S. Francisko.
- Skibsted, Christian, Fuldm., 8. 7., H: Elisab., f. Kjørulf.
- Skjoldager, Helene, f. Ritzau, 27. 5., Lyngby.
- Skou, Laura Birgitte Vilh., f. Dahlenborg, 18. 8., E. e. Provst.
- Skram, Bertha Amalie, f. Alver, Forf., 15. 3., 57 A.
- Skrike, Jacob Philip Andreas, Stiftamt., Kmhr., 3. 9., 65 A., Viborg, H: Elis., f. Gleerup.
- Sletting, Harald, fh. Godsexp., 11. 3.
- Smidt, Claudine, 20. 6.
- Smidth, Betzy Alvilda, f. Andersen, 23. 12., E. e. Sgpr.
- Smit, Thorvald, Politim., Forf., 4. 4., 54 A., H: Fernanda, f. Müller.
- Smith, Adele, f. Foss, 19. 1., E. e. Landinsp.
- , Antonio Gustav Gottlieb Leigh, Kapt., Konsul, 13. 4., 56 A.
- , Christian, fh. Tømmerhdr., 19. 3., Hobro.
- , Emil Will., Skuesp., 11. 1.
- , Julie, f. Wandler, begr. 17. 10., E. e. Sgpr.
- Smith-Hestbech, Mathias, cand. theol., Redakt., 22. 4., 68 A., Lemvig.
- Sode, Peter Kofoed, Stenværksejer, 19. 7., 73 A., Nexø, H: Marie, f. Thorn.
- Sommer, Frederik, Stat.forst., 6. 7.
- Sonne, Ole, fh. Skibskapt., Strand.kom., 27. 3., 84 A., Nexø.
- Stage, Hans Hansen, Postm., 2. 11., 64 A., Næstved.
- , Johan Adolph Gottlob, Læge, 26. 1.
- Staan. Maria, f. Wesenberg, 9. 3., Aalborg.
- Steenbeck, Barbara Birgitte, f. Lund, 27. 10.
- Steenberg, Marie Georgine Amalie, 4. 12., Næstved.
- , Viggo, fh. Gas- og Vandm., 12. 7., Faaborg.
- Steensen, Rasmus Møller, Tandlæge, 22. 5., Charl.lund.
- Stein, Alexander Ignat, Statsr., 27. 7.
- , Siegfred Fred. Edv. Valdemar, Prof., 1. 2., 68 A., H: Hanne, f. Lautrup.
- Steinmetz, Jacobine, f. Thastum, 16. 3., St hedinge.
- Stender, Jacobine Fred. Marie, f. Hansen, 15. 11., Rønne.
- Stenderup, Maria Lovisa, f. Helqvist, 15. 8., M: Krigsassess.
- Stenersen, Maria, begr. 7. 3.
- Stevens, Mary, f. Mac Guane, 7. 4., Byg-holm.
- Sthyr, Hans Vald., Biskop, Dr. theol., 5. 3., 66 A., H: Elisab., f. Iallien-skiold.
- Stibolt, Cathrine, f. Berg, 21. 8., 82 A., Rønne, E. e. Musikdirekt.
- Stilling, Marie, 12. 1., 94 A., Sorø.
- Stockfleth, Fritz Emil Hans, Ktchef., 2. 1., 47 A., H: Jacobine, f. Clo-ëtta.

- Storch, Marie (Mary) Fred. Felicite Louise, f. Gamél, 21. 7., E. e. Prof.
- Storm, Just Emilius, Justr., 10. 5.
- Strøbech, Emilie, 9. 9., Hammel, E. e. Prok.
- Strøyberg, Jørgen Nicolai Hannibal, Justr., Apoth., 17. 2., 69 A., Assens, M: Georgine, f. Satterup.
- Stub, Julie, f. Petersen, 2. 2., N. Alslev, M: Dyr læge.
- Stuckenberg, Viggo Henrik Fog, Forf., 6. 12., H: Clara, f. Holbøll.
- Stürup, Margr. Sophie, f. Zachariae, 5. 4., Helsingør.
- Stæhr, Johan Carl Chr., Lærer, 29. 10., 79 A., Odense, H: Christiane, f. Tommerup.
- Suenson, Signe Ragnhilde, 16. 11. —, Wanda, 21. 10., Aarhus.
- Suhr, F., Gross., 13. 8., Esbjerg, H: Rosa, f. Muncey.
- Surel, Olivia, f. Reich, 22. 1., Skodsborg.
- Svane, Frederik Vald., Oblt., 29. 10., 70 A.
- Sveistrup, Dortha, 28. 5., 53 A.
- Svendsen, Marie Antoinette, f. la Fontaine, 25. 11.
- Svenné, Jens Hansen, Gross., 5. 7.
- Swendsen, Svenning Vilh., Læge, 6. 11., 52 A.
- Syndergaard, Heinrich, Gross., 10. 4.
- Syskind, Regine, f. Berg, 16. 9., E. e. O.lærer.
- Søborg, Thomasine Victoria, f. Meini- che, 29. 3.
- Sødring, Christopher Emil, fh. Hotel- ejer, 6. 8., H: Ludovica, f. Nedahl. —, Vilhelmine Carol. Math., f. v. Jes- sen, 27. 4., 84 A., E. e. Konsul.
- Sørensen, Carol. Jensine, f. Schmidt, 23. 4., Hyllested, M: Sgpr. —, Christen, Stat.forst., 14. 11., 58 A., Bloustrød. —, Dorothea, f. Petersen, 8. 5., E. e. Provst. —, Georg Severin Thorvald, Justr., Byg.insp., 10. 6. —, Hannah, f. O'Reilly, 7. 3., E. e. Stat.forst.
- Tegner, Elisa Marie, f. Christiansen, 1. 10.
- Tersløw, Anna Cathr., f. Junget, 26. 1.
- Thaarup, Frederik Johan Rask, O.lærer, 6. 12., 69 A. —, Hansine, 18. 2., Middelfart.
- Thalbitzer, Jenny Augusta, 12. 11.
- Thisted, Christian, Konsul, 10. 4., Vejle. —, P., (Forf. Poul Hertz), Lærer, 26. 5., Helsinge.
- Thomsen, Hedevig Margr., 7. 9., 64 A. —, Jens, fh. Gaardejer, 13. 5., 88 A., Herning. —, P., Vejer og Maaler, 11. 11., 62 A., Odense. —, Thomas, O.sagf., 4. 2., 43 A., H: Julie, f. Foght.
- Thonning, Caroline Elisab., f. Ibsen, 12. 4., 91 A., E. e. Toldkontrol.
- Thorbrøgger, Alvilda Hansine, f. Wæ- ver, 27. 9., E. e. Toldkontrol.
- Thorlacius, Børge Carl Emil, fh. Damp- skibsf., 15. 10., 66 A.
- Thorn, Fred. Peter. Styr., 4. 2., 30 A., Allinge.
- Thorsen, Else, f. Seerup, 8. 12., Charl- lund.
- Thorup, Carol. Amalie, f. Nielsen, 3. 1., M: Justr.
- Thorvaldsen, Bertel, Cigarfabr., 23. 4., 65 A.
- Thrane, Cathinka Joh. Alex., f. Pfen- nig, 7. 7., Hellerup.
- Thrige, Poul Chr. Poulsen, Borgm., 30. 3., 49 A., Hobro, H: Charlotte, f. Møller.
- v. Thun, Gotthard, cand, jur., 9. 6., Horsens.
- Thygesen, Johan Ferd., Juveler, 2. 5. —, Theodor, Justr., fh. Kt.chef, 10. 1., 75 A.
- de Thygeson, Thyge Georg Carl Fred., Kmlr., Klitinsp., 31. 3., 98 A., Damgaard.
- Tiemroth, Charles Fred., Direkt., cand. polit., 17. 2., 62 A., H: Harriet, f. Nielsen.
- Tillge, Mimi, f. Funder, 4. 2.
- Timmermann, Poul Charles, 22. 11.
- Toft, Augusta, f. Sørensen, 18. 4.
- Tofte, Henrich Hansen, fh. Strandkon-

- trol., 24. 5., 90 A., H: Kirstine M. f. Lange.
- Tolstrup, Frederikke, f. Topp, 15. 11., Roskilde, E. e. Præst.
- Top, Edvard Jul., fh. Skibskapt., 21. 7.
- Topp, Ellida Camilla Lydia Fred., f. Thejll, 24. 1., Fredensborg, E. e. Arkitekt.
- Torbensen, Carl Fred., Karetm., 4. 3., 83 A.
- Torp, Hans Jacob, Justr., Prok., 4. 2., H: Laura, f. Löffler.
- Toxværd, Thomas, fh. Hørkr., 25. 8.
- Tramp, Carol. Amalie, Komtesse, 9. 3., 63 A.
- Tranberg, Georg Carl Ferd., Kapt., 19. 3., 78 A., Helsingør.
- Tranekjær, Christian, Ass., 19. 1., H: Flora, f. Wiegandt.
- Trap, Frederik L., Murer., 26. 5., 88 A., Helsingør.
- Traustedt, Margar Peter Andresen, Adjunkt, 26. 10., 52 A., Herlufsholm, H: Lulla, f. Forchhammer.
- Treschow, Christian Rosenkilde, Kmh., Hofjæger., 13. 4., 62 A.
- Trier, Henriette, f. Trier, 5. 3., 95 A., E. e. Dr. med.
- , Moritz Meyer, Dr. med., 28. 10., 87 A.
- , Salomon, fh. Handelsgart., 10. 6., 94 A.
- Trojel, Louise Augusta, f. Buchtrup, 30. 9.
- Tulinus, Carl D., V.konsul, 16. 2., 69 A., Eskefjord, Island.
- Tuxværd, Axel Otto Georg, Amtsforv., 9. 9., 62 A.
- Tvede, Adelaide Joh., f. Schrøder, 9. 12., E. e. Borgm.
- , Agnes Emma Nanna, f. Franck, 15. 6., M: Statsb.ass.
- , Lise Carol., 30. 1., 66 A.
- Tømmerup, Sophie, f. Swane, 5. 5.
- Ulrich, Georg Alex., Kapt., 5. 12., 43 A.
- , Hans Chr., kgl. Skovrider, Forstr., 23. 4., 83 A., Holte, H: Sigismunda, f. Wellendorf.
- Ussing, Johan Louis, Prof., 28. 10., 85 A.
- Valentiner, Elisabeth, 29. 10., Preetz.
- Vallentin, Poul Georg, Gross., 2. 5., H: Johanne, f. Bay.
- Vedel, Anders Sørensen, Landbrugskand., 16. 10., Aarhus.
- , Christian, Sgpr., 27. 5., 60 A., Korup.
- Velschow, Frants Albert, Ing., ? 3.
- Vestergaard, Jens Peter Kristensen, Landstingsm., 9. 11., 57 A., Aars.
- Videbech, Bernhardine, f. de Torné, 19. 1.
- Vogel-Jørgensen, Michael Ulrik, cand. jur., Redakt., 20. 2., 60 A., Svendborg, H: Dagmar, f. Mentzler.
- Vogelius, Magnus Johan Helm, 13. 4., Tandil.
- Voigt, Rudolph Rejmer Wodskjær, fh. Propr., 8. 4., 82 A., Ordrup.
- , Viggo, fh. Fabr., 18. 1., Aarhus.
- Volf, Cathrine Groot, f. Colding, begr. 17. 2., 69 A., St. hedinge, M: Stiftsprovst.
- Waagepetersen, August, 23. 1., Horsens, H: Emilie, f. Bang.
- Wagner, Uffe, 8. 1.
- Walter, Marie, 24. 8.
- Warburg, Amalie, 28. 11.
- , Caroline Amalie, 25. 2.
- Warming, Anthony Rosselin, Skibsf., 9. 11.
- , Maria, f. Olsen, 29. 11.
- v. Warneck, Johanne, 29. 1., 81 A., Slesvig.
- Wedel, Svendsine Nielsmine, f. Gad, 30. 3., 93 A., Herning, E. e. Distriktslege
- Weeke, Frederik Herman Chr., Underbibl., 19. 4., 72 A., H: Emma, f. Røhe.
- Wegener, Ernst Henri Fred. Chr. Sophus, fh. Sgpr., 26. 1., 60 A.
- Wegmann, Albert Friedr., Gross., 30. 6.
- Wellejus, Louis Dominio, Toldforv., 24. 8., 45 A., Sæby, H: Cathrine, f. Staal.
- , Oline Margr., f. Larsen, 1. 7., M: O.banem.
- Wendelboe, Jørgen Victorius, cand. pharm., 19. 11.
- Wermuth, J., Kbm., 4. 8., 45 A., Bøgense.

- Werner, Alvilda, 21. 8.
 —, S. G., Bankdirekt., 27. 5., Slagelse.
- Wessel, Theodor Villh., Gross., 31. 7., 63 A., Ny Taarbæk.
- Westberg, Christine, f. Lüdicke, 30. 5.
- Westenber, Marie Gotfredine. f. Rademacher, begr. S. 1.
- Westenholz, Anders Tycho, 21. 10.
- Weybøll, Hans Chr. Oluf, Musikdirekt., 30. 8.
- Weyhe, Martine, f. Christensen, 19. 2., E. e. Ob.
- Wienberg, Thorvald Mathias, Murerm., 16. 12., 61 A., H: Ingeborg, f. Høepfner.
- Wiggers, Christian, Fabr., 23. 1., 77 A., Svendborg, H: Marie, f. Torp.
- , Theodora Emanuella, f. Raahauge, 11. 11., 70 A.
- Wihlborg, Carl Axel Hermann, Bankfuldm., 5. 2.
- Wiinholt, Claudius Aug., Arkitekt, 19. 9.
- Wildenrad, Anna Marie Elise, f. Krieger, 12. 3., 82 A., E. e. Ob.
- , Elisabeth Actonia, f. Bugge, 11. 9., Paris, E. e. Ob.
- Wille, Cathinca Albertine, f. Larsen, 23. 1.
- Willerup, Maria, f. Parkes, 6. 6., Gjentofte, E. e. Skibsf.
- , Petrea Cathr., f. Papenhausen, 6. 5.
- Wilster, Albert Johan Fred., 11. 9., New York.
- , Arthur, Vinhdlr., 21. 11.
- Winckler, Rasmus, Konsul, 19. 9., 74 A., Nyborg.
- Windekilde, Jacobine, f. Culmsee, 6. 3.
- Winding, Dorthea Cathinka, f. Knudsen, 21. 5., 80 A., M: fh. Kbm.
- , Jacobine, f. Poulsen, 10. 6., 92 A., E. e. Propr.
- , Johan Nicolai, fh. Kbm., 29. 5., 90 A.
- Winsløw, Sophie Henriette, f. Schallburg, 18. 11., Nyborg.
- Winther, Geert Henrik, Dr. phil., 28. 3., 91 A.
- Wismann, Carl Emil, Stat.forst., 13. 10.
- Wismer, Frantz Christoffer, fh. Maskinn., 4. 4., 75 A.
- Witmaack, Catharina, f. Suhr, 10. 2., 91 A., Hamborg.
- Wolff, Cathinka Emilie, 30. 3.
- , Paul Carl, cand. jur., 27. 8., 37 A., Fredensborg.
- , Soplus Isted, Kbm., 19. 2., H: Johanne, f. Ammentorp Sørensen.
- Worm, Henrik Georg, Gross., 21. 5., 76 A., H: Cecilie, f. Kofod.
- Worsøe, Signe Dorothea, 5. 12., 91 A., Kalborg.
- Wrangel, Emma Emilie, f. Nørregaard, 30. 3.
- Wulff, Peter Jacob, fh. Skibsf., 1. 5., H: Susanne, f. Klein.
- Würgler, Jens Nicolai, fh. O.lærer, 19. 12., Randers.
- Yorrich, Rosita, Joh., Musiklærerinde, 22. 4.
- Ytteborg, Ingeborg Marie, 6. 2.
- Zangenber, Dorthea, f. Tamms, 18. 7.
- Ziebe, Kirstine Claudine, f. Richter, 19. 3., M: fh. Fængselsboghldr.
- , Ludvig Vilhelm, fh. Fængselsboghldr., 13. 5., 82 A.
- Zoffmann, A., Kancr., 5. 2., Næstved.
- Ørbæk, Amalie Marie Lovise, f. Haste, 6. 9., 81 A., Gjentofte, E. e. Læge.
- Ørn, Frederik Emil, fh. Malerm., 7. 12.
- Ørsted, Anders Sandøe, fh. Borgm., 2. 2., 79 A., Vejle, H: Antoinette, f. v. Eggers.
- , Thora, f. Hermann, 31. 7., Birkerød.
- Ørum, Anna Cathr. Elisa, 12. 3., M: fh. Skolebest., cand. theol.
- , Jacob Chr. Martin, fh. Skolebest., cand. theol., 6. 10., 82 A.
- Østerby, Sine, 6. 2., Christiansdals Kloster.
- Østergaard, Hans, O.lærer, 5. 2., 59 A., Aalborg.

Indhold.

	Side
Biografier af Knud Povlsen Colding, hans Svigersøn Præsten Otte Jensen Holbech og Datterdatter Katrine Holbech. Efter Ligtaler over dem meddelte ved Arkivassistent <i>S. Nygård</i>	1
De ældste Led af Familien Undal (Undahl) i Norge. Af Arkivar <i>E. A. Thomle</i> (Fortsættelse)	26
Bidrag til Oplysning om en formentlig Slægtskabsforbindelse mellem den freibergske Kirurg Stephan von Sülphen og den danske Adelslægt Zytphen. En Undersøgelse af Arkivsekretær <i>Gerhard L. Grove</i> , med to Oversigtstavler	54
Indskrifter i Dalum Kirke. Af Arkivassistent <i>Holger Hansen</i>	76
Brudstykke af en Retssag vedrørende den svenske Adelsmand Anders Gyllenroths norske Hustru. Ved Arkivamanuensis <i>A. W. Rasch</i>	85
Spørgsmaal og Svar.	
Spørgsmaal:	
1. Om forsk. Personer af Navnet Gorm, af Sognepræst <i>P. J. N. Spandet</i>	88
2. Om Navigationskoleforstander Valentin Lorenz, af Lensmand <i>Chr. Løvvig</i>	88
3. Om Ivar Ullensvang, af Arkivar <i>E. A. Thomle</i>	88
4. Om Doktor Bang, Fader til Margrethe Bang, f. 1711 † 1787, af Provst <i>Cederfeld de Simonsen</i>	89
Svar:	
I. Vedr. forsk. Medlemmer af Slægten Colstrup, af <i>Poul Bredo Grandjean</i>	89
II. Vedr. Sognepræst Ole Olsson Meldals Hustru og Børn, af Arkivar <i>E. A. Thomle</i>	89
Gaver til Samfundets Bibliothek	90
Trykfejl og Rettelser	90

Tillæg.

- I. Dødsfald i Danmark 1905. Af Arkivskriver *Jul. Bidstrup*.

Skriftlige Henvendelser bedes sendte til Samfundets Sekretærer: for Norge Amanuensis A. W. Rasch, Rigsarkivet, Christiania — for Danmark Arkivsekretær G. L. Grove, Tidsskriftets Redaktør, Strandgade 46, Kjøbenhavn C. Samfundets Samling af Bøger og Manuskripter opbevares hos den danske Kommissionær, Forlagsboghandler H. Hagerup, Gothersgade Nr. 30, hvorfra de udlaanes til Medlemmerne.